

Staats- und
Universitätsbibliothek
Bremen

H E R Z O G
A U G U S T
B I B L I O
T H E K

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

Digitale Sammlungen

Sentenzensammlungen - msc 0052

[Erscheinungsort nicht ermittelbar], [12. Jh.]

[urn:nbn:de:gbv:46:1-117307](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:gbv:46:1-117307)

No 52

Manuscript. c. 52.

H

S. **U**o h̄ habet in
 eū uel t̄m̄nū / & ipse q̄
 tant̄ ē uoluit cognosci
 sicq; amari atq; laudari / & hoc
 ideo ut aliq̄ essent participes sue
 beatitudinis que ē ineffabilis / un
 de creauit rōnabile creatam / &
 corporeā ut hominē. Anglos ū
 fecit hoc m̄. **T**ria dedit eis in ipsa
 creatione cēntiā indissolubilem
 & indeficientē / libū arbitū / sci
 entia magnā de deo / & creatis. **f**ac
 ti sunt enī scientes atq; p̄tissimi
 in nat̄is omniū rerū. **V**editq; eis ar
 bitū / i. discrecionē boni & mali
 & facultatē uolendi bonū / ul fa
 ciendi / gr̄a diuina coopante / &
 uolendi malū atq; faciendi gr̄a
 ñ auxiliante / & h̄ libū i. sine aliq̄
 coactione. **Q**uo creator iō dona
 uit eos. q̄ten̄ eī im̄te possent
 p̄mereri gl̄am / ul dampnationē.
 de quoz creatione moyses loq̄t̄
 dicens. fiat lux & f. l. **Aug.** i. an
 gelica & celestis s̄ba. **Ex** quib̄

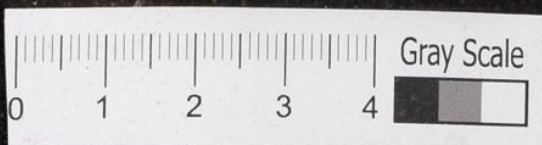

unū spē. quocā² lucifer creat² est
sapientior & eminentior omib;
aliis bonis anglis siue malis. quē
admodū Job dicit de eo. Ipse ē p^{ri}
cipiū uarū dī. i. actionū t^{er}opum.
Ezechiel sic ait de eo dē. Tu signacu
lū similitudinis plen² sapientia &
p^{er}fectione decor² in deliciis paradi
sy fuisti. Quom^o aū fuerit signū simi
litudinis gregori² sic exponit. hoc
nō d^{icitur} qd^{am} sit fact² ad similitudinē dī
i. q^{uasi} d^{icitur} s; ut q^{uasi} meo subtilior est
nata. eo nullo imago dī simili inhi
nuer² exp^{ressa}. Idēq; p^{rophet}ia mox sub
dit. Omnis lapis p^{re}ciolus opūitū tūū
omnis lap^{ideus} p^{er} ē omnis angl^{us}. opūitū
ē ornāmētū. Et enī greg^{orius} exponit
ille p^{ri}m^{us} angl^{us} iō ornat² & opt^{us} or
dinib^{us} angl^{orum} extitit. q^{uod} dū cune
tis agminib^{us} angl^{orum} p^{re}lat² ē. e^{re}ox
ēpatione clarior fuit. Cedri nō fuer^{unt}
altiores illo in paradiso. abietes nō
adeq^{ue} summatē ei. omne lignū para
disi nō ē assimilātū ei. q^{uod} nō solū ad ima
ginē dī ut hō fact² ē. s; signaculū
similitudinis appellat² ē. Postq^{uam} uero

ē creat^o absq; aliquo uirtuallo pfun
 ditatē suę scientię ppendens cętaq;
 quib; diuina opatio uirtreandū eū
 donauit. **I**n suū carōē supbiunt; etq;
 inuidit. **V**nde dñs in euglio. Ille ho
 micida erat ab inuicio & inuertate
 ñ stetit. **I**saías in figa nabuchodono
 sor in hec ūba in dñc luciferū loqn
 tē. In celū cęscendā sup astra dī exal
 tabo solū meū. **E**cce qđ supbiunt.
Se qđ & ero similis altissimo. **E**cce qđ
 inuidit. & ñ solū dō exult. s; & sup
 ior eē uoluit. **S**cđm illud. extollit
 sup omē qđ dī dñs. aut qđ colit.
Cui malitę alū qđq; spē innumera
 biles cęsenser supbiendo atq; inui
 dendo ut ipse. **I**taq; inuidendū ē qđ
 sit supbia atq; inuidia. & qđ modi
 supbiendi ut inuidendi fuerint
 meis. **A**ug. sup genesim ad lītā. **S**up
 bia ē amor excellentię ppe. **I**nu
 dia ū ē odiū felicitatis aliene. **P**or
 ro inuidia seqt supbiā ñ pcedit.
Non enī cau. sa supbiendi ē inui
 dia. s; cau. sa inuidendi supbia.

*Supbia
 Inuidia*

Amando cui quisq; excellentiã suã
 ut pari iudicet q̄ ei coeq̄t. ut infe
 riori ne sibi coequet. uel superiori
 quod ñ coeq̄t ei. Et immoralibus.

102. f. 48.
 timor

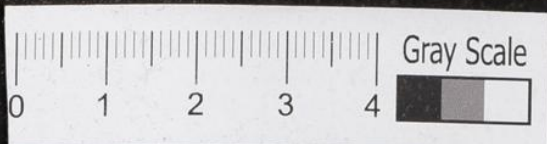
Quatuor sunt sp̄s timoris. Prima
 ẽ. cū hō bonū qd̄ habet s̄ attribuit
 S̄cda cū credit a dō ẽẽ datū. s̄; tam̄ p̄
 suis meritis. Tercia cū se iactat ha
 bere qd̄ ñ h̄t. Quarta cū ceteris de
 spectis singlarit̄ habet uult uideri
 hec ultima sp̄s uicini p̄mat d̄ta
 diabolo. q̄ p̄anglis ẽẽ uoluit. Vici
 m̄ d̄t. q̄ & isti duo modi ẽperunt
 ei bonū qd̄ h̄t s̄ attribuere. & iac
 tare se habere qd̄ ñ h̄t. Vñ inquit in
 celū ẽscendã & c̄. Ysidor̄. Boni an
gli in dō semp̄ gaudent. mali ñ
in dō. s̄; in se. nulla maior iniquitas
q̄ in se ḡtari. Inuidit aũ dō sup̄i
ori. & bonis anglis. atq; hōi dig
niorib; eo. Ceterisq; malignis spi
ritib; uidet̄ ẽuenire. & iste mod̄
sup̄biendi despice alios p̄se. & a
lii duo suppositi. at q̄ idẽ mod̄
inuidendi. Vnde & diabolus

3
cū focus suus iniquitatis cecidit de
celo ut dñs testat̃ in euanglio. In
debā satan sic fulgur cadentē
de. c. & ysaias qm̃ cecidisti luci
fer q̃ mane oriebaris. **S;** querit̃
utrū aliquando habuerit cele
ste gl'am. & si n̄ habuerit qm̃ ce
ciderit ab illa. aut si habuerit q̃
n̄ eā amiserit. que si in imino &
aliq̃ defectu habet. **Solutio.** Aug.
sup. g. Anglice uite dulcedine di
abolus n̄ gustauit. nec cecidit ex
eo q̃ accepit. s; ab eo q̃ acciperet sub
di dō uoluiss̄. q̃ p̄fecto q̃ noluit
& ab eo q̃ acceptur̄ erat cecidit
& attende illud ita eē dictū ce
cidit. d. c. ut aliq̃s d̄r cadē ab aliq̃
dignitate p̄parata ei cū n̄ eēseq̃t̃
illā. aliq̃ impediūto int̄ currente.
Itē q̃r̄ cur d̄s creauit malos anglos
cū p̄sciebat eos casuros & damp
nandos. **Solutio.** Aug. sup. g. q̃
p̄sciebat eos bonis p̄ficiis. & uti
les eor̄ x̄ bonis uoluntatib; exer
cendis admouendisq; & iuste p

A
an dya
h̄erit aliq̃
gl'iaz

A
q̃re dya
ut malis
angl'is

sua mala uoluntate puniri cū
ēent sic facti ut possent n̄ pecca
re si uellent. **hec q̄stio & solutio**
similit̄ p̄t fieri de malis hōib;.

*de mund
q̄stio*

Necessē eis ^{angeli malis} excessū habitare in supi
ori parte celi q̄ ē clara p̄ta / q̄ n̄
erant digni nec in t̄ra ne nimium
hōies infestarent. s; in aere caligi
noso / quocāt̄ infernū / cui cōpatio
ne baratrū d̄r inferior infernus.

Apha. Cruisti aiam meā ex in in Job
in profundissimū infernū descen
dit anima mea. Auḡ sup. g. in li
bro t̄cio. nec aeris saltē spacia sup
iora atq; puriora / s; ista caligino
sa tenere p̄missi s̄t. q̄ eis p̄ suo ge
nere q̄si q̄da carcer ē / usq; ad t̄p̄
iudiciū. s; in ench. Angli impia
supbia d̄m deserentes / in huius ae
ris imā caligine s̄t deiecti. Illi aut̄
descendunt in t̄ra q̄s d̄s p̄mittit
ut mittunt̄ ad loca t̄re inferiora
& hoc ē usq; ad diē iudiciū. Tunc
enī detrudunt̄ in baratrū secūm
illud eugliū. Ite maledicti in ignē. c.

q̄pparat̄ ē d. & a. el. **Querit̄** **sq̄**
andiabol' fuerit p̄sci' sui lapsus.

*no mala by
p̄fuit suu
lapsus*

Aug. sup. g. in libro xi. **Q**uñ nec sui
casus p̄sci' ēē potuit. q̄ sapientia
pietatis ē fruct'. qd̄ ū & ab initio
& ppria uoluntate cecidit. decla
rat h̄ sequens auctoritas. **Aug.**
in eodē xi. Non frustra putari pot̄
ab initio tēporis diabolū supbia
cecidisse. nec fuisse ullū antea tēp'
q̄ cū anglis sc̄is pacat' uixerit &
beat'. s; ab ipso p̄mordio creat̄e
acatore apostatasse. q̄ ut ait
dñs in ueritate n̄stetit & h̄ abini
tio ex q̄ ipse c̄at' ē q̄ starec' fista
re uoluisse. **It̄ in eodē.** Non sic
accipiendū ē ab ipso sus c̄ditio
nis initio cecidisse. ut n̄pp̄a uo
luntate dep̄uat'. s; malus abono
dō creat' putet'. fuit q̄q; homi
cida ab initio. **Aug. in eodē.** Ille
homicida. ē. a. i. & in uñs. **U**trūq;
ab initio intelligam'. s; homicida
q̄dē ab illo initio. ex q̄ hō fuit q̄po
tuit occidi. & paulo p̄. **Ab initio**

ergo diabolus homicida. q̄ ip
se occidit hoīem p̄mū ante q̄

*an lucifer sit
mag p̄mū sp̄e*
T null' hominū fuit. **P**ot' ē q̄ri
an lucifer sit ull' ordo. ut unus

singl'aris sp̄e sic uocat'. s; pot' ē
dicendū qd' sit un' sp̄e. **A**ug' m

eadē libro xi. In figa regis p̄nci

pis t̄yri yran. p̄ chechete p̄pham

in diabolū dicta intelligunt. tu

siem' p̄mū
es. s; & ē. q̄n' tam un' p̄mū sp̄m p̄n

cipē neq̄cis. q̄ in corp' ei dicta

ēueniunt. dū dīc' p̄ncipē sp̄m.

ostendit qd' lucifer ē un' sp̄e.

Gregor' in morali' b; Ipse ē p̄nci

p̄mū. u. d. cū d̄s cuncta crearet.

hunc p̄mū condidit quē emi

nentiore reliquis anglis fecit.

Iudei q̄q; p̄mū in lege & p̄ph'is sic

fensēr dicentes. In beelezebub p̄n

cipe demonior'. **A**p̄t's scdm' p̄nci

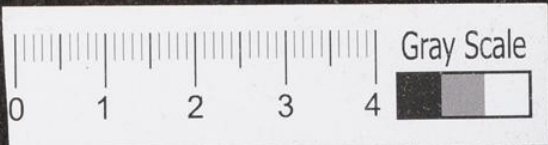
p̄ potestatis aeris hui' sp̄m. **I**er'

sup' ehechete. & n̄tā hominū

uerba ēē q̄ insipientiū demo

nū debem' accipe. de his uerb'

dīc'. **T**u es signaculū. s; & omnis

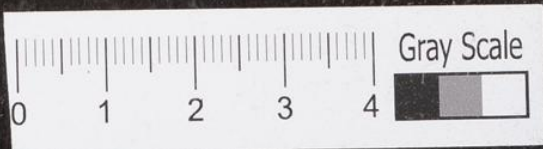

7
5
lapis p. o. t. & cetis q̄ fecim² in
Tpph². **A**lt̄ q̄r̄ antucifer cū suis
sequeb; p̄ casum habuerit libū ar
bitū. i. facultatē libam uolendi
bonū faciendi q; & ē s; respon
dendū ē. qd̄ habuerit. hoc enī da
tū ē eis in creatione. s; itas ē fir
mati in alia parte in malo sel. q̄
numq̄ uolent bonū aut facient.
Jeronym² in ep̄la de pdigo filio. So
lus d̄s ē inq̄ peccatū n̄ cadit. cet̄a
cū sunt libi arbitū in utiq; parte
possunt deflecte suā uoluntatē
hanc oritas diē unāq; creat̄a
racionatē inq̄lib; statu libum
arbitū obtinere. Ysidor² Angl̄s
mutabilis ē nat̄a. s; immutabil
ex gr̄a. Si enī nat̄a immutabilis
eēt. n̄ rueret. Gr̄ in moralib;
Si h̄ nat̄a mutabilis n̄ eēt. cū
eēt bene edita. in nullis cecidit
set. lob. Ecce q̄ seruiunt ei n̄ sunt
stabiles. & in angustis suis rept̄a p̄ui
tatē. Et ē inspiciendū q̄b; modis
mali spē habebant noticiā de tē
cū q̄b; maligni spē habebat
noticiā separabilis ubiq;

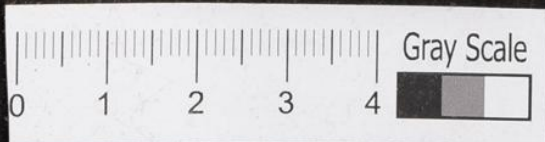

poralib; reb;. **V**idor? Angli bo
ni in uerbo dī cognoscunt om̄a
ante q̄ fiant. **M**ali ū utuacē sen
sū n̄ amiser̄. **T**riplect̄ em̄ p̄scien
cie acumine uigent. **i** mutabili
tate nat̄e **e**xperientia temporū
reuelatione sup̄ior̄ potestatiū
Aug. sup̄ g. in libro .ii. Spiritibus
malis quēdā uera de temporalib;
reb; nosse p̄mittunt partim
subtilior̄ sensus acumine. partim ex
perientia callidiorē p̄tā magnā lon
gitudinē uitę. partim sc̄is anglis
qd̄ ipsi ab omnipotenti dō discūt.
& uisuel̄ sibi reuelantib;. **Aliq̄n**
aū idē nefandi spē z̄ q̄ facti s̄. ue
lud diuinando p̄dicunt. **S**c̄i ū
angli a sue creationis p̄ncipio
libero arbitrio & dī gr̄a ei coopan
te cū magno desiderio uoluer̄
p̄manere in subiectione sui crea
toris. q̄ merito s̄ inglā. **S;** cū hoc
meritū fuerit in bonis anglis. q̄
quare q̄dā illoz habeant maiore
glām. & q̄dā minore. **P**ot̄ respondi

q̄ q̄ q̄ q̄
angli heant
maiorē glām
q̄dā dī

6
4
¶ quidā cū maiori feruore ad
heser̄ dō. alii aū cū minori. atq; h
m̄ inq̄b̄. fuit mai' meritū. in aliis
mū. & pot' dici qd' d's quosdā crea
uit magis sciemes. & quosdā mū.
ipsiq; sublimati in gl'a habent li
berū arbitriū. s; cōfirmatū in bono.
& adō. q' nūq' uolent malū aut fa
cient. ¶ Pot' aū queri utrū aliqñ
fuerit incerti sue beatitudinis. ¶
ut n̄. Aug' sup g. in libro xi. coartat
questione illa q' q'r. utrū sup seica
fuis aūq' cadere fuerit. ne sue beati
tudinis incertos eē. uel aliqñ fuisse
anglōs dicere n̄ sine causa putari
posse. dixi diabolū ab ipso ut tēp'is
ut sue cōditionis initio cecidisse.
nec aliqñ in ueritate stetit. ¶ sp̄e
nom̄ anglice sube ē. angl's. archan
gl's. & ē s; nomina officii. ¶ G. in
omelia illa. est uū tēp'. Anglōs uo
cabulū nom̄ ē officii n̄ nat̄e. ¶ h̄
celestis patrie sp̄e. semp qdē s; sp̄e.
s; tē solū s; angli cū peos aliq' nun
ciant. & paulo p̄. ¶ sup̄e ut ipsa offi

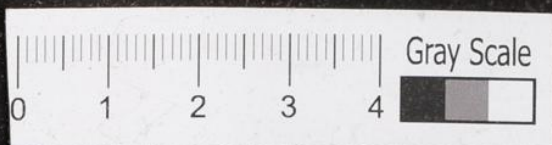

6
ciorum uocabula breuiter exequimur.
Virtutes etenim uocantur illi nimirum spiritus & illi de in eodem fertur uero diuinius argiopagum antiquissimum delicatissimum & uenerabilis patris dicere quod ex minoribus angelorum agminibus foras ad explendum ministerium uel inuisibilem uel inuisibilem mittuntur. scilicet quod ad humana solatia aut angeli aut archangeli ueniunt. nam superiora illa agmina ab inuicem nunquam recedunt quoniam ea que prominent usum exterioris ministerii non habent. Hi spiritus qui mittuntur eorum uocabulum percipiunt quorum officium gerunt. Quorum est quot de hominibus sunt ascensuri ad celestem patriam ut quot remanserunt spiritus ut quot ceciderunt amplius. Gr. in eadem omnia quod enim superiora illa ciuitas ex angelis & hominibus constat. ad quam tantum credimus humanum ^{genus} ascendere. quoniam tot illic egerunt angelos remansisse. Sic scriptum est. Statuit terminos gentium iuxta numerum angelorum dei & patris.

q. d. de ho
by sint asces
ad celestem p

q̄ enī tanta illuc ascensura cre
dit̄ multitudo hominū. q̄nta
multitudo remansit angloꝝ. sup
ē ut ipsi quoq; homines q̄ ad ce
lestē patriam redeunt ex eis agmi
nib; aliq̄ illuc revertentes inueniūt.
Aug⁹ inench. Sup̄na hierlīm mā
nā ciuitas dī nulla cuiū suoz
numositate fraudabit̄. aut ubi
ore & fortasse copia regnabit.
Idē in eodē. Nouer̄ angli scī doc
ti de dō cui ē templatione beati s.
q̄nta numi sup̄lentū degne hu
mano integritas illi ciuitatis ex
pectet. **Ap̄t̄ q̄ ait ap̄ls.** Instaurare
omnia inā q̄ in celis s̄ & q̄ in tris.
In ipso instaurant̄ quippe q̄ in ce
lis sunt. cū id q̄ in anglis lapsū ē
ex hominib; ^{reddatur.} **Aug⁹ in libro decor**
rectione & grā. Angli q̄dā quoz
ē p̄nceps q̄ dīr diabolus p̄ libum
arbitriū ad nō dō refugi facti
sunt. Ceteri aū p̄ ipsū libum arbi
trū in ueritate steter̄. eamq; de
suo casu nūsq; fūto certissimam

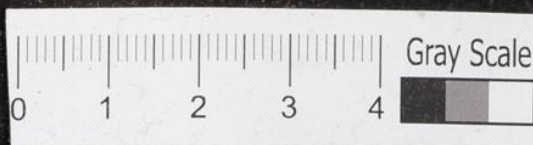
A

scire meruerit & p̄ pauca supponit.
Diabolus & angeli eius & si beati erant
an̄ q̄ caderent & se in miseriam ca-
suros esse nesciebant. erat tñ adhuc
q̄ eos adderet beatitudinem. si pli-
bū ar̄ in ueritate stecissent donec
istā sūmę beatitudinis plenitudi-
nē tamq̄ p̄mū ipsi p̄ mansionis
acciperent. ut magna p̄ sp̄m sc̄m
data habundantia caritatis dī ca-
de utri om̄ino n̄ possent & h̄ certis-
sime de se nosset. hanc plentu-
dinē beatitudinis n̄ habebant. &
q̄ nesciebant suam fut̄am miseriam
minore quidē s̄ tñ beatitudine
sine ullo initio fruebant. Nam si
suū casū fut̄um noscerent et̄nūq̄
supplicii. beati utiq̄ esse n̄ possent.
quos huius tanti mali met̄ iā tē-
miseros esse cōpelleret. **N**ominē
ū creauit d̄s sc̄m animā. & sc̄m
corp̄. sc̄m animā h̄ m̄ dedit ei cōn-
tiam indissolubile & lib̄ū arbitriū
q̄ posse p̄mereri gl̄am siue pe-
nā. sibi & corpori sibi cōm̄eto.

hōies cōm̄eto
sui animā & 27
10199

atq; cōmisso ad regendū. fecitq;
eam ad imaginē & similitudinē
suā. atq; h ipse dñs testat̃ in genesi
sic dicens. faciam̃ h. a. & s. n. Ad ima
ginē suam fec̃ dñs hoīem. scđm aiām. *Ad ymaginē suā
dñs fecit hōm*
q̃ dedit ei racionem. ut̃ intellegen
tiā. p̃ q̃ aiā hoīs apta ē bonū malū
ue discernere. ut̃ utib; informari.
dñsq; cognoscē. Atq; iō pot̃ ratio
dici imago dī. q̃ in ea ut̃ p̃eam
creatā racionat̃ ualeat cognoscere
dñm. ut̃ in sua imagine res aliq̃ cog
noscat̃. Aug̃ sup. g. in lib. iij. In eo in
telligam̃ factū hoīem ad imaginē
dī. in q̃ iracionabilib; animantib;
ancellit. id aū ē ipsa rō l̃ intelligētia
t̃ si q̃ alio uocabulo commodi appel
lat̃. Ecce hñs q̃ rō ē imago dī. Idem
in eodē in lib. v. s. ut̃a erat lux ho
minū. Mentes q̃ppe rōnales purga
te grā ei possunt puenire ad eimōi
uisionē. q̃ nec sup̃ i q̃sq; sit nec bea
ti. Ecce q̃ aiā rōnat̃ pot̃ puenire ad
cognitionē dī. & exm̃ hñs. q̃ ut̃u
tib; pot̃ informari. & n̄ ē fact̃ hō
ad imaginē solūm filii. s; trinitatis.

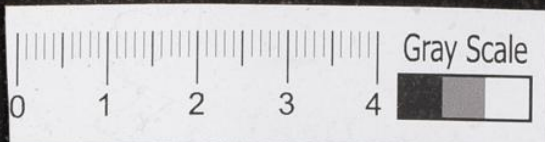

Vñ appositum nram. Est aut no
 tandū qd hō ex hō qd hō libū arbi
 tū undet cōtinere p̄dictū modū
 imaginis libū enī arctine in se
 rōnē. & ita aptitudinē p̄dictā.
 Vñ pot̄ dici qd oīs creatā rōnal̄ iux
 ta istū modū creatā ē ad imagi
 nē dī. & hō eā salte natalit̄. Alio
 q̄ modo hō dīr imago dī. d̄s enī
 lux ē. iust̄ ē. benignus. paciens. &
 c̄. Sic & hō q̄ membrū dī ē suo m̄
 lux ē. iust̄. b. p. & c̄. & c̄. hō adō
 q̄si q̄dā lūmīnāta. Vñ qm̄ rō hōis
 iusti lumine diuino. iusticia dī
 aliisq; virtutib; ē informata. hō p̄p̄
 talē rōnem imago dī ē. Sciendū
 ē enī qm̄ & imago imp̄ssa iure aliq.
 & ipsa res inq; imp̄mit̄ imago ap
 p̄llat̄. Auḡ in xv̄ de trinitate. Ali
 ud est trinitas res ipsa. aliud ima
 go trinitatis iure alia. p̄p̄ q̄ imagi
 nē simul & illud in quo ipsa ima
 go imp̄ssa ē imago dī. Sic imago
 dī simul & tabula. & qd̄ in capie
 tū ē. s; p̄p̄ picturā q̄ mea ē. simul
 & tabula nomine imaginis appel

hō
 imago dī
 appellat̄

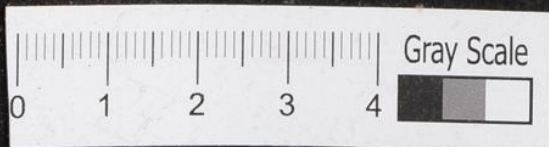
pellat. de q̄ imagine auctoritas
freq̄nt̄ fac̄ m̄cionē. & dīc̄ aucto
ritas q̄ p̄m̄ hō p̄ peccatū pdidit
eā. s̄. p̄ grām & reformat̄ in suis
membris. Auḡ in libro de spū
& līta Ioh̄s dīc̄. Scim̄ q̄ cū ap
paruerit similes ei erim̄. qm̄
uidebim̄ eū. ficta ē. Hec si
multitudo nē incipit informa
ri. q̄ diu hō int̄ior renouat̄ de
die in diē. scdm̄ imaginē ei q̄
creauit eū. s̄. ad illi eminentie
p̄fectionē q̄ tē fita ē. q̄ hoc
aut̄ q̄ntū ē. Auḡ sup̄ g. in libro
vi. Apl̄s ait. Reformamini spū
m̄tis ur̄e. & induite nouū ho
minē q̄ scdm̄ d̄m̄. c. in iusticia
& s̄. & u. Ecce q̄ pdidit ada p̄
peccatū. In h̄ ergo renouamur
s̄ spūm̄ m̄tis nr̄e. Idē p̄ pauca.
Expoliantes uos ueterē homi
nē cū acub̄. eī. induite nouū
qui renouat̄ in agnitione d̄i
s̄ imaginē ei q̄ creauit eū. Hanc
imaginē in spū m̄tis in p̄ssam

9
p̄didit adam p̄ peccatū. q̄ re
cipim̄ p̄ grām iusticie. Idem
in lib̄ de trinitate. hō ē imago dī
& ad imaginē q̄ n̄ ē s̄q̄l̄ ei. s̄; q̄
dam similitudine accedit. s̄c̄l̄
imago dī. q̄ n̄ ad imaginē. q̄
s̄q̄l̄s pat̄. Quomodus uidet̄ cō
petere solūm sc̄is anglis. atq;
hominib̄ uere fidi & caritatis
& p̄destinatis. Preterea moyses. h̄c
& modū imaginis insinuare
uidet̄ dū dicit̄. Moysen creatū ad
similitudinē dī. q̄ melī patebit̄
in seq̄ntib̄. Illud q̄ ē attenden
dū q̄ tē sc̄i uiri. q̄ c̄replat̄ d̄m
& ab eo suscipit̄ dona uirtutū
atq; gr̄e. & q̄ntū ē ad h̄i imago
dī ipsa. s̄c̄ illa q̄ discernit̄ de
t̄renis & usat̄ circa ea dispo
nenda. imago dī n̄ ē. Aug. in
xii. de trinitate. humana mens
si tota c̄replat̄ ueritatē ima
go dī ē. & cū ex ea distribuit̄
aliqū & illud q̄dā intentione
deruat̄ ad actionē rerū tē

poraliū nisi omniū ex q̄ parte ē
 fuit ueritatē imago dī ē. Ex q̄
 ū intendit̄ imagenda inferiora
 n̄ ē imago dī. Idē paulo p̄. Pars
 illa rōnis q̄ ad temporalia gu
 bernanda defectit̄. n̄ manet
 imago dī. n̄ ex q̄ parte mens
 hōis et̄nis rōnis; c̄spiciendis
 ut̄ c̄sulentis adherescit. q̄ n̄
 solū masculos. s; & feminas h̄re
 manifestū ē. Illū ū partis rōnis
 q̄ ad temporalia deflectit̄ muli
 er fiḡa ē. Preter̄ hō nuncupat̄
 imago dī. q̄ ē fiḡa imaginis
 dī rōnis. s. Auḡ sup. s. iii. ima
 go dī ē illud q̄ inheret̄ c̄ceptā
 de incommutabili ueritati. In
 cui rei fiḡa ap̄ls dicit̄. Vir ē ima
 go & gl̄a dī. Idē in x̄ de t̄ni
 tate. In m̄tib̄ maris & femine
 cōmuni nata cognoscit̄. in eor̄
 ū corporib̄ ipsi unū
 m̄ ē dī ut̄ distributio fi
 gat̄. Quib; ūb dat nob̄
 intelligere. q̄ uir fiḡa ē illi par

us rōnis. q̄ contemplat̄ ḡna.
 mulier ū illi q̄ inclinat̄ ad̄
 rena disponenda. **hac q̄** alia
 rōne hō ē imago dī. ut enī d̄s
 p̄e omnib; p̄om̄ipotentia. sic
 hō ceteris omnib; corporeis
 creatis p̄intelligentia. **Qd̄** in g.
 insinuat̄ dū d̄r. faciam̄. h. a. f. &
 i. n. & p̄st̄ piscib; maris ac ceteris
 animalib;. **Prop̄t̄** h̄ ē d̄r hō ima
 go dī. **Is** ē p̄ncipiū omnium
 rerū. ex d̄o enī f̄t om̄ia. **Sic** hō ut
 ada om̄is rationalis create cor
 poree. **Ex** ada enī f̄t om̄is hoīes
Ambrosi sup̄ epistolal. f̄c̄ d̄s
 hominē. ad imaginē dī fecit
 eū. & sic d̄s un̄ ē un̄ ab eo hō
 fact̄ ē. ut q̄m̄ ex d̄o uno om̄ia
 ita ex uno hoīe om̄e gen̄ ho
 minū sup̄ faciē t̄re. **Quinq;**
ḡ modis hō d̄r imago dī. **Pl**
 t̄m̄ modis cōpetit̄ ita. soli
 p̄mo hoī. **Quart̄** d̄str̄ om̄i
 hoī ut̄ usq; sex. **terci**
 solis uiris & omnib;. **Sec̄d̄** so

lūm sc̄is anglis & hominib;
 iustis iuris ut mulierib; **P**rimū
 om̄i c̄atē rōnabili. **P**ossunt
 tū ēē & alii mōi imaginis dī
 s; p̄dicta magis s̄ilitati ad suā
 q̄ similitudinē fec̄ aīa. **T** hōiē
 peā dū ipse q̄ innocens ē &
 iust^o hōiē creauit innocentiē
 & iustū. **S**; h̄ similitudo ē
 q̄damago dī. **S**ū illud q̄ seq̄t^r
 & ad similitudinē nr̄am.
T ē expositio. aut nullis
 ub̄ duo notant^r mōi imagi
 nis dī. **P**rimū mod^o dū dī
 faciam^o hominē. a. i. **S**ed̄s cū
 supponit & simul. n. **P**otest
 quippe dici & h̄ m̄ animā
 ēē factā ad similitudinē dī.
 q̄ sic d̄s multiplicatis cre
 atis aut uniuersis n̄ auget^r
 t̄ minuit^r. ita aīa membris
 crescentib; t̄ decrecentib;
Aut ē dī facta ad similitu
 dinē dī. **A**ug^o in i. de q̄nti
 tate aīe. aīa ē facta

simul dō. q̄ d̄s fec̄ eā immor-
 tale. i. indissolubile. q̄ de
 nichilo facta ē. Auḡ in eodē.
Sic elem̄ta pura n̄ h̄nt aliq̄
 p̄iacentia t̄ actu t̄ nat̄a ex
 quib; mat̄ialit̄ ēponantur.
 ita nec aīa. Auḡ de origine
aīe. Aīa n̄ de dō ē. s; ab ipso
 de nichilo ē creata. Idē p̄
paucā. Qui de dō ē. necesse
 ē ut eīdē nat̄e sit. cui ipse
 ē. ac p̄ h̄ ē immutabile sit.
Aīa ū mutabilis ē. n̄ ergo ē de
 ipso. **S**icut de nulla aliare
 facta ē. s; nichilo p̄cul du-
 bio facta ē. s; ab ipso. Corp̄
 fecit de limo t̄re. & conne-
 xuit aīe rōnali. quatenus
 ea mediante res tā infima
 ut ē corp̄ dō ungeret̄ atq;
 fieret beata. que duo in
 simul ēiuncta sunt una
 p̄sona. Auḡ sup ioh̄m in
sermone xviii. **S**ic aīa
 h̄nt corp̄. n̄ fac̄ duas p̄sonas.

h̄ n̄ h̄
 de h̄re / 77

ſ; unū hominē. ſic ūbū hñſ
 hominē. n̄ fac̄ duas pſonal. ſ;
 unū xp̄m. Quid ē hō. aīa rō
 naliſ habent corp̄. Quid ē xpc̄. **Q̄r.** **¶**
 uerbū dī hñſ hominē.

Auḡ sup̄ g. Querit̄ utrū d̄s
 repente fecerit hominē de *an adam erat p̄
 i uolū etate*
 limo t̄re iurili etate. an p̄
 diuerſa tempora & etateſ eū
 p̄mouerit ad iurilē ſtatū.

Solutio. **auḡ meode.** Adā con
 tinuo ē fact̄ ſine ullo p̄greſ
 ſu incrementōſ in etate iur
 li. **¶** ut uirga de manu moy
 ſi. c̄tinuo conuſa ē in draco
 nē. Querit̄ q̄. an fuerit fac̄ **¶** **Q̄r**
 t̄ mortal. t̄ immortal. **Auḡ in** *Adam an fuerit
 fuerit malit̄ aīa*
meode. Hō an̄ pecc̄m & mor
 tal̄ erat. q̄ potat mori. & in
 mortal̄ q̄ potat n̄ mori. Mor
 tal̄ q̄ erat condicione corpo
 riſ aīal. immortal̄ beneficio
 c̄ditoriſ. Quippe c̄e immor
 talē p̄ſtabat̄ ei de ligno ui
 te. n̄ de c̄ſtitucone nat̄e. **¶**

p̄ pecc̄m ita ē mortal̄ q̄ ne
 cessario morit̄. **S**imilit̄ dis
 posuit d̄s creare alios hoīes
 aīā & corpore. & p̄posuit
 aīās creare p̄se. corpora ū ho
 minū ministerio. Adq̄ gene
 rationē corporū p̄ficiendā.
 dedit ei mulierē auxiliū.
 q̄ sic creauit. **I**mmisit d̄ns so
 porē in actā | tulitq; unā de
 costis ei | os cū carne. & ex ea
 formauit euā | significans
 h̄ misterū. q̄ ip̄se ex latere
 x̄ dormientis in cruce edi
 ficaret eccl̄am | i. ex sanguine
 & aq̄ ex late ei c̄fluentib; | **S**an
 guine enī redimit fideles.
 aq̄ abluit peccata in baptismo
Ada ū nulla extasi in̄fuit
 anglīc̄e curie cognoscens
 q̄ de eo ibi fieret. **V**n̄ uigi
 lans uidens mulierē dix. h̄
 os de ossib; meis. & caro d. e.
 m. & c. **G**enesis testat̄ h̄ ūba
 eē p̄mi hoīs. & euāglīū dī.

S; & p̄m̄ hō dīx̄ h̄ p̄pheticō spū
 & d̄s̄ meos. **Q**uērit̄ q̄re d̄ns̄ p̄
 costa illa suppleuit̄ solā car
 nē. i. ut dīc̄ auḡ. q̄re adā fac
 t̄ sit infirm̄. solā carnē sus
 cipiēdo. ipsa ū facta ē fir
 ma de osse ei. **Sol.** Voluit d̄s̄
 ostendere q̄ a. suscip̄ infir
 mā carnē. ut ecclā haberet
 os. i. fortitudinē. **Q**uērit̄ a
 q̄r̄ d̄s̄ formauit̄ euā de ipso
 adā. & n̄ de alio limo t̄re. **Sol.**
Noluit eē duo p̄ncipia corpo
 res creat̄e rōnal̄. s; unū. min
 uidiā diaboli q̄ uoluit eē p̄n
 cipū egle d̄o. & p̄t̄ hanc aliā
 causam facta ē d̄ adā. ut ipse
 amplecteret̄. & diligeret̄ uxo
 rē suā tamq̄ porcionē corpo
 ris sui. **S**icq; ceteri homines. **Q**r̄
 p̄terea quē statū hō habuerit
 añ pecc̄m̄. **V**t ū h̄ clareat inq̄
 rendū ē an fuerit sine uicio.
 p̄usq; peccauit añ. **S**i añ sin
 uicio. utriū habuerit uirtutes

Q̄r̄

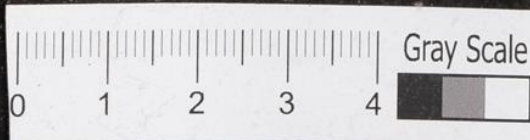
q̄re d̄ns̄ p̄
 costa suppleuit̄
 solā carnē

Q̄r̄

q̄r̄ d̄s̄ formauit̄
 euā de ipso

Q̄r̄

q̄r̄ d̄ns̄ p̄terea
 quē statū hō
 habuerit añ pecc̄m̄

aut n̄. Iterū q̄. grām tē habuerit
 & an illa grā fuerit ei natal.
 aut n̄. nec n̄ & dealus est inue
 stigandū que ad illū statū
 ptinent. **S;** est sciendū q̄ fuit
 sine uitio. **Aug** in libro de cor
 rectione & grā. **Pr**mo ho sine
 ullo uitio fact̄ ē rect̄. **C**epit enī
 hie uitū ex q̄ cecidit. & sic cepit
 utiq; an̄ q̄ cecidit & sū uicio
 fuit. **P**ōt aū iudī tē n̄ habuisse
 uirtutes. & caritatē ut nullā
 de quorū p̄ncipalib; & ita nec
 caritatē ut fortitudinē n̄ in
 det̄ habuisse. q̄. cecidit p̄ue p̄
 suasionē. **N**ec iusticiā. contēp
 sit enī p̄ceptū sui creatoris. &
 se ei rapuit. sic de cetis. s; for
 tassit h̄ p̄batio putabit̄ n̄ suffi
 ciens qm̄ peti negauit. & tū
 habuit uirtutes & caritatē.
 quos n̄ tantā grā p̄missū sp̄m
 sem. **S**imilit̄ & de d̄ q̄ ḡuit
 peccauit. **S;** ē attendendū q̄
 istos ad peccandū fragilitas

p̄ ho sine uicio
 fit & rectus

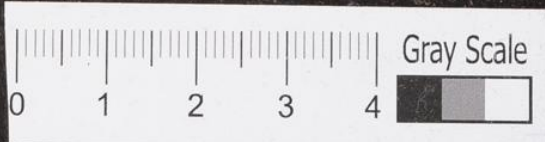
impulit. illū ū nec fragilitas
 nec aliq̄ indigentia. Itē uidē
 q̄ habuerit uirtutes & uerā ca
 ritatē. q̄ sita p̄mansilla t̄nsire
 in beatā glām. adq̄ nullus ad
 uis̄ t̄nsit. n̄ induit uera caritate
 q̄ ē uestis nuptial. & alis uir
 tutib; **h** idē fortassis posse
 dici delucifero p̄tea repperit
 qm̄ fact̄ ē rect̄ & iust̄. q̄ posse
 sic exponi. i. sū aliq̄ uicio. At
 ū quēda auctoritates p̄misse
 uirtutu de imagine. & insup
 alie uident̄ asserere eū añ ca
 sū p̄dicta obtinisse. **Auḡ in**
vi sup g. ad litam. Quom̄ re
 nouari dicim̄. si h̄ n̄ recipim̄
 q̄ p̄didit **p̄m** h̄o inq̄ om̄s mori
 unt̄. h̄ plane recipim̄. q̄ iusti
 ciam exq̄ p̄p̄cēm lapsus est h̄o.
 Idē paulo p̄ ap̄t̄s att. Expolian
 tes uos ueterē hominē cū ac
 tib; eī. induite nouū q̄ renouat̄
 in agm̄ t̄ione dī. s̄ imaginē
 eī qui creauit eū. **hanc imaginē**

h̄no r̄nouat̄
 d̄om̄

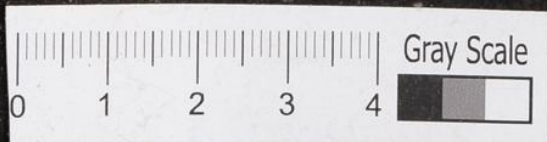

in spū nris in p̄ssa. p̄didit adā
 p̄ pecc̄m q̄ recipim̄ p̄ grām iu
 sticię & p̄ pauca. **S**ola illa p̄
 mi aut ipsa iusticia ē un̄ lap
 sus ē. aut si induntū corpo
 ral̄ immortalitatis significat
 & hanc ille sic amisit. cū p̄
 pecc̄m ad eam uenire n̄ potu
 it. d̄r enī amisisse uxore &
 honore. q̄ sp̄atū n̄ accepit u
 lo aq̄ sperabat offenso. **I**de
 in libro de correctione. & g
Dederat d̄s hōi bonā uolun
 tate. in illa q̄pe eū fecerat.
 q̄ fecerat rectū. **H**unc deci
 grā q̄ habuit an̄ casū dicen
 dū ē. **P**rim̄ hō ante offensa.
 habuit hanc grām q̄ potuit
 n̄ peccare. potuit n̄ mori.
 potuit p̄seuerare in bono
 in quo c̄dit̄ fuerat. & in bo
 nis que acceperat bonitate
 sui c̄ditoris. queuit an̄ casū
 sin̄ aliq̄ p̄turbatione. aut rui
 q̄ caro inferre spū. & dederat

"Dei gratia qua
 habet a d̄o lapsus"

ei d's bonā uoluntatē atq; ad
 uitōriū p̄ q̄ possā p̄manere
 mea si uellā. & sine q̄ n̄ pos
 sē. s; n̄ dederat ei hanc grām
 ut uellā p̄manere. h̄ uero p̄
 dicta auctoritatib; sequentib;
 cōfirmant. **Auḡ de. e. & g.** Potu
 it n̄ peccare primū hō potuit
 n̄ mori. potuit bonū n̄ deserere.
 & p̄ pauca p̄mo hōi qui in eo
 bono q̄ fact' fuerat rect' accepat
 posse n̄ peccare. posse n̄ mori.
 posse ipsū bonū n̄ deserere.
 datū ē adiutorū p̄seueran
 tię. n̄ q̄ fieret ut p̄seuerare.
 s; sin̄ q̄ p̄hibū ar. p̄seuerare n̄
 possā. **Idē in eodē.** Accepat pos
 se si uellā. s; n̄ habuit uel
 te q̄ possā. nā si habuissā p̄seue
 rassā. **Possā enī ē p̄seuerare**
 si uellā. q̄ ut nollā de libo des
 cenderā ar. **Idē in eodē.** **Vede**
rat d's hōi bonā uoluntatē. in
illa q̄ppe eū fecerat. q̄ fecerat
rectū. dederat adiutorū sin̄

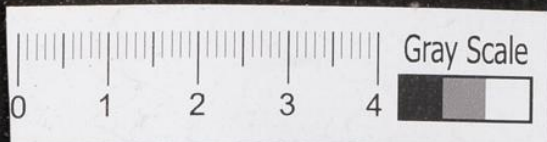

q̄ mea n̄ possē p̄manere. si uel
 la & p̄d̄ possē. **V**t aū uella. in
 eī libo reliquit arbitrio. s; q̄ no
 luit p̄manere. p̄fecto eī ē cul
 pa. cui meritū fuisse si p̄ma
 nere uoluisset. sic fecer̄ angli
 scī. Idē in eodē. Ille in bonis q̄
 bonitate sui cōditoris accepat.
 nullū p̄sus paciebat̄ malū.
 & paulo p̄. Ille nulla rua ē
 cupiscentie carnis a se ipso.
 aduersus se ipsū temptat̄ in
 illo beatitudinis loco sua se
 cū pace fruebat̄. **S**i aū n̄ pec
 casse maiore grām. i. maiora
 bona p̄ grām dī erat habitus.
 illā s; q̄ q̄ morunt̄ m̄ habeat̄
 p̄ resurrectionē. uidet̄ hanc. n̄
 posse peccare. n̄ posse mori. n̄
 posse bonū deserere. uelle in
 bono p̄seuerare. & adiutoriū
 quo fieret p̄seuerans in bono
 & beat̄. atq; hoc q̄ n̄ possē ul
 teri cadere certissime scire. **A**d
 aū in eodē libro testat̄. **N**unc

de p̄fato aduitorio aliq̄
 et supponendū
 n̄ fit

aū de p̄fato aduitorio aliq̄
 ē supponendū. **Aug^o in eodē.**
Aliud ē aduitorū fin̄ q̄ aliq̄
 n̄ fit. & aliud ē aduitorū q̄
 aliq̄ fit. Aduitorū alim̄toꝝ
 ē fin̄ q̄ n̄ fit ut uiuam̄. nec ē
 sequent̄ fac̄ ut hō uiuat. s; tñ
 fin̄ illo n̄ pot̄ uiuere. At ū be
 atitudo q̄ n̄ dū h̄t hō cū data
 fuerit c̄tinuo fit beat̄. & fida
 ta nūq̄ fuerit. nūq̄ erit. & no
 ta q̄ n̄ solū beatitudo: illud ad
 uitorū q̄ fit. s; & illa gr̄a x̄
 q̄ fac̄ uelle bonū. uel pseuera
 re in bono. Post pecc̄m aū hō
 indiget gr̄a multiplici. & po
 tentiori. necesse ē enī ut gr̄a dī
 libet̄ ab originali pecc̄o & p̄p̄is
 pecc̄is. & ut pugnet̄ c̄tra legem
 carnis. eāq; sup̄. atq; ut bona
 opa op̄et̄ cū pseuerantia. Ecce
 indiget multiplici gr̄a. & sic
 q̄ potentiori. Quia oportebat
 ut fili dī fieret hō. & moreret̄
 atq; sua morte. & potentia sue

gr̃e hominē liberaret a serui-
 tute diaboli. & exaltaret in
 filiū dī. **I**taq; hō p̃ peccēm ma-
 iori & potentiori indiget gr̃a
 s̃ illud. ū. h. d. s. h. g. Indiget
 enī gr̃a p̃dicta. & insup̃ illa
 q̃ hō aū peccēm habuit. s̃ ut
 p̃moueret ad illā c̃sumatio-
 nē q̃ ñ poss̃et mori. atq; frue-
 ret̃ uisione dī. **I**de in eodē libro.
Sc̃i in hac uita ad quos p̃tinē
 liberacionis h̃ gr̃a uimat̃ sunt
 ex quib; clamatur ad d̃m lib̃a-
 nos a malo. **I**lle in bonis quib;
 erat & morte ñ eguit. istos a
 reatu & hereditario. & p̃p̃o illi
 agni sanguis absoluit. **I**lle ut
 isti ñ habebat op̃ ad uitōrio c̃t̃
 legē pecc̃i repugnantē legi
 mentis. **P**̃m̃ & si non interim
 leciore. ñ t̃ñ potencieore gr̃a
 indigent isti. & q̃ potencieor.
 q̃ d̃ illi unigenitus filiū hō p̃
 eis ē fact̃. & ab hominib; pecca-
 torib; crucifix̃. **I**neodē. **P**ostq;

illa magna peccati merito est amissa
 libertas. & maioribus donis
 adiuuanda remansit infirmi-
 tas. **C**uius ex auctoritate quod po-
 tentiori indiget gratia. huius quoque
 auctoritas quae sequitur sic quedam
 superius posite testantur magna ha-
 buisse gratiam ante casum. Ide-
meo de. Sane primum homo habuit
 gratiam inquit si permanere uellet.
 nunquam malus esset. & si non quod cum
 libero arbitrio bonum esse non posse. Non
 quod deus uoluit ipsum si sua gratia. que
 reliquit in eis libero arbitrio. Quod libere
 arbitrium ad malum sufficit. ad bonum autem
 parum est. non adiuuetur ab omnipotenti
 deo. Quod adiutorium si *liberum ad malum
 sufficit ad bonum
 ac parum est*
 homo ille non deseruisse. plerumque
 semper esset bonus. sed deseruit. &
 desertus est. Tale quippe erat ad-
 iutorium quod desereret cum uellet.
 & inquit permaneret si uellet. non
 quo fieret ut uellet. huius est prima
 gratia que data est primo adam. Quod
 autem sancti uiri in hac uita habent po-

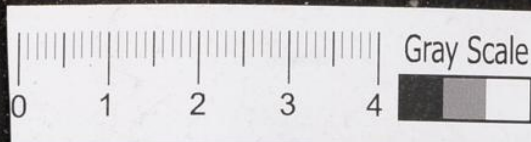

potenciorē grām sequentia ostendunt. **I**dem paulo p̄. Veniq; ille & terrente nullo. & insup c̄t̄ dī t̄rentis impū libo usus aī. n̄stetit intanta felicitate. intanta n̄ peccandi facilitate. **I**sti aū n̄ dico t̄rente mundo s; seuiente ne staret steter̄ infide. **C**ū uideret ille bona p̄sentia q̄ fuerat relicus. isti f̄t̄ta q̄ accepti fuerant n̄ uiderent. **I**sti s̄m̄ peccō ullo data ē cū q̄ c̄dit̄ ē uoluntas liba. & eā fec̄ seruare peccō. quoz ū cū fuisset uoluntas serua peccō. libata ē pillū. q̄ d̄r̄. **S**uos fili libauit ūe. l. e. & accipiunt tā tā p̄stā grām libatē. ut q̄ diu uiuūt sint impugna & int̄ptacionib; n̄ t̄n̄ ul̄t̄ seruam peccō q̄ ē admortē.

*Tres staty
hoib* **T**res igit̄ stat̄ possunt notari. **H**o aī peccōm habuit grām. sup̄i imp̄ncipio positā. & pillā quēdā statū nec miserie. nec s̄m̄e felicitatis. **P**ost peccōm habuit grām sup̄i q̄ p̄misam. & statū miserie ul̄ infelicitatis. **P**ost resurreccionē ū hō sal

uandus habebit grām sup̄ p̄liba
 tā & statū felicitatis. Nunc autē in
 spiciendū ē an illa grā q̄ hō habu <sup>de grad hōt q̄
hnt an casu</sup>
 it an casū fuerit ei natural̄ an̄.
Auctoritas uidet̄ uelle q̄ eēt nat̄al̄.
Ysidor². Prīmū hō libm̄ ar̄ habuit.
 & poterat p̄natam uirtutes di
 uge. & uitia uitare. **S**; postq̄ uo
 lens peccauit amisit libm̄ in bono.
 ita ut iā n̄ h̄ boni p̄se uelle nec
 dū facere sine grā dī possit. ut n̄
 solū uolens. s; & nolens peccet. **U**t
 ū hui² questionis solucio clarus
 liqueat. ad anglos t̄nseam². **S**pi
 ritib; ill¹ q̄ cecider̄ in reacione
 & excreatione datū ē libm̄ ar̄.
 & quedā alia. **S**imilit̄q; anglis
 q̄ p̄stiter̄. atq; h̄ utiq; ē nat̄ale.
S; grā p̄seuerandi q̄ boni angli
 habuer̄ n̄ fuit ipsis nat̄al̄ q̄ ma
 li angli n̄ habuer̄ illa q̄ s̄ eide
 nat̄e cū bonis. & eandē creatio
 nē h̄nt. q̄ & boni p̄terea boni
 angli & mali habuer̄ q̄dā grām
 an̄ casū. **A**d uitorū. s. quo possent

p̄seuerare si uellent. quod q̄ ma
 li m̄ n̄ h̄nt. n̄ fuit mal' aut bonus na
 tale. s; appositū libo ar. dato eis in
 creatione. Aug^o in libro de c. & g.
S hoc adiutorium ut anglo l' hōi cū
 p̄mū facti s̄ defuiss̄. qm̄ n̄ tal' na
 tā facta erat. ut s̄i diuino aduio
 rio poss̄ manere si uell̄. n̄ utiq;
 sua culpa cecidissent si adiutorium
 q̄ppe defuiss̄. s̄i q̄ manere n̄ poss̄t.
Non aut̄ q̄b; deē adiutorium illud
 iam p̄na pecc̄i ē. q̄b; aut̄ dat^o dat^o
 p̄ grām. Illud enī nat̄ale ē alicui
 rei p̄t̄ q̄ res illa aut̄ n̄ pot̄ ēē. ut
 saltē n̄ est. Itaq; simili m̄ nec hōi
 illa grā q̄ habuit an̄ casū fuit na
 tural'. Nisi iō dicat^o nat̄al'. & anglo
 & hōi q̄ cū ea facti sunt. **S**i
 milirōne & uiril' gr̄as cū q̄ ēdit^o
 ē acta fuit ei nat̄al'. q̄ u' cū diuino
 adiutorio creati s̄. atq; p̄ libm̄ ar.
 deseruēt illud diabolus & hō. o
 stendunt p̄cedentes auctori
 tes. **V**n̄ uerba ysidori sic s̄ expo
 nenda. **P**rimū hō libm̄ ar. habuit

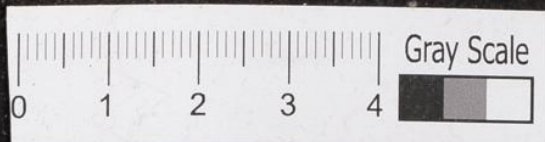

p²natam & potat. i. pilla cū qb' cre
 at' fuerat. **S**el libm ar. & quanda
 grām illi appositā uirtutes dilige
 & uitia uitare. **S**; postq' uolens
 peccauit. amisit libm ar. in bono
 .i. bonū q' adherebat libo ar. eis q'
 fuerat edit'. ita ut iā nih bonu p se
 .i. puures q's h't uelle uel face possit.
 sine grā dī. i. n' apponat' grā dī. q'
 tē carebat. & erat ei ablata. **P**ot'
 aū sic opponi grā illa posse n' mo
 ri. posse n' peccare. & cetera cōtine
 vant' in libero ar. & iō sic libm ar.
 ppe fuit natale pmo hōi. ita & ip
 sa. **E**x libero enī ar. habebat hanc
 facultatē posse n' peccare. & ita
 posse n' mori. **R** **P** solū libm ar.
 n' habuit hanc facultatē posse n'
 peccare. i. uitare malū. **S**; & p libm
 ar. & p grām dī appositā opantē
 cū ipso. **V**n' n' ē pars libi ar. **S**; ē
 quectā grā pcedens ex libo ar.
 & grā dī appositā. **Q**uerit' ē an
 fuerit psci siue casus an n'. **I**de m
 eodē. & hominē fecit cū libo ar.

Op. fl. ar.

40

TT
 An hō fuit psci
 sup cap.

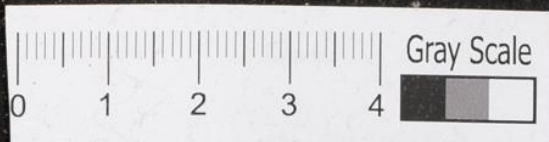

& quamuis sui casus futuri ignarū
 tñ iō beatū q̄ & n̄mori. & miserū
 n̄ fieri in sua potestate eē sencie
 bat in q̄ statu recto ac sine uicio
 si ipsū libm̄ ar̄ manere uoluiss̄.
 p̄fecto sine ullo mortis & infelicitatē
 exp̄m̄to accip̄ illā merito hui
 p̄mansionis & beatitudinis pleni
 tudinē. q̄ & sc̄i angli sunt beati.
 ut cadere n̄ possint ulterius. & h̄
 certissime sciret. q̄ ū plibm̄ ar̄.
 de m̄ de seruit̄ iustū iudiciū
 dī exp̄t̄ ē ut sua tota stirpe q̄
 in illo adhuc posita tota cū illa
 peccauerit dampnaret̄. Idē sup
g. ad l̄tam. Si p̄m̄ hō futuri sui pec
 cati p̄sci erat diuineq; uindictē
 beat̄ eē ūn potat̄ q̄ erat in paradī
 so n̄ beat̄. S; n̄ erat sui peccati futuri
 p̄sci & nota q̄ n̄o erat insipiens
 at tñ n̄ dū erat sūme sapiens. &
 paulo p̄. beat̄ erat in paradiso an̄
 peccm̄ quos incert̄ sui futuri casus.
Idē in ench. Sic oportebat p̄m̄ hō
 minē fieri. ut & bñ uelle poss̄. &

male. Nec quis sibi nec impune
 finale. postea uero sic erit. ut ma-
 le uelle non possit. Nec ideo libero ar-
 carebit. Multo quippe liberi erit
 animus quam omnino non potest seruire pec-
 cato. Neque enim culpanda est uolun-
 tas. aut uoluntas non est. aut libera di-
 cenda non est. quam beati sic esse uolumus
 ut esse miseri non solum non uolumus. sed nec
 prorsus uelle possimus. Aug. inome-
lia. xi. Princeps omnium uitiosorum dum
 uidit actum ex limbo terre ad imagi-
 nem dei factum. pudicitia armatum.
 temperantia compositum caritate spel-
 didum. inuidit hominem terrenum
 accepisse. et ipse dum esset angelus per
 superbiam perdidit. Primos parentes
 illi donis actantis bonis expoliavit
 partem et penam. Namque cum hominem ab-
 stulisset fidem pudicitiam continentiam.
 suo domino subiugauit. Et paulo post
 Amissa temperantia intemperans effectus
 est perditam caritate malus inuentus est
 hac quam auctoritate habet quam habuit.
 caritatem. et alias uirtutes. in perori statu.

Domino

q̄ p̄ casū ē expoliat². a. opib; cari
 tatis. quē admodū ^{fide} v opib; fidi.
Non enī tē n̄ credidit dīm ēē. Po
 fuitq; d̄s hominē in paradiso. Pa
 radisus ē locus deliciosus. & ē in
 tali parte t̄re. teste auḡ sup. g.
 ad q̄ aque diluuiū n̄ accesserunt
 & ē ibi fluiū. atq; animalia ibi
 fuer̄. serpens & alia q̄b; actā in pa
 radiso inposuit nomina. **A**rbores
 q̄; lignū scientie boni & mali
 lignūq; uite. lignū scientie. **b. & m.**
 uocatū ē. q̄ p̄ cibū illi ligni
 adō phibitū. expuret̄ q̄ cēt malū.
 & q̄ntū int̄ cēt int̄ bonū. & ma
 lū lignū uite appellatū ē. q̄ p̄ usū
 illi ligni uitaret infirmitates.
 senū omnēq; defectū. **A**tq; cō
 pleto nūo fidelū p̄uiso adō. t̄ns
 urret cū beato p̄p̄to in immortalita
 tē & glām q̄ sc̄i h̄nt p̄ resurrectionē.
 qui si n̄ peccass̄. solo affectu
 caritatis sine ardore libidinis
 filios generaret. sicq; ceteri si obe
 dient̄ uiuerent. h̄ auḡ in lib. viii.

Paradisus

*tenent lignū
uite appellatū
q̄ p̄ usū*

sup. g. Pot queri u acta fuerit
 creat in paradiso. l. ext. & p ea ibi
 posit. q u ext. s; p modu illuc de
 lat h lra genesis uclt uelle. Tu
 ut ds homine. & posuit eu in para
 diso uoluptatis. Et dr h io fuisse
 factu q in in hanc euallē mise
 rie ppellendus erat ob peccm q
 ds psciebat. Pot & queri an illa
 duo simul creauerit creator. l
 pus paradisu. & de in homine.

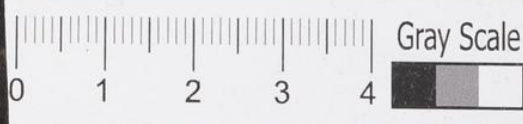
P a
 Vbi adam fuit
 creaty in ipad
 dicit

P a
 An ds p qd
 uclt paradisu
 dicit hōz

& de omnib; sola fieri h questio.
 Ut ds simul creauerit omnia. l. sex
 dieb; fecerit omia. l. neutru. s; h
 q lra genesis uclt narrare sex di
 eb; facta s omia. & pmu para di
 sus. de in ho lta tr omia que fu
 er que s. & que futa sunt & que
 da sunt facta ex dieb. in pmo ee
 ut angli. homines pmi & multa
 alia. quedā immaia. & similitu
 dine. uel saltē immaia. Ut create
 alie p modu create atq; fute qru
 materia te e creata. Quedā sola
 similitudine. ut aie qf ds creat.

dembo **S**; ad similitudinē p̄me
 & p̄usquā eēt aliquis dies, fecit
 chaos. i. elem̄ta. n̄ p̄p̄is locis separa
 ta. s; q̄dā p̄mixtione cōfusa. **P**ot̄
 & dici q̄ d̄s simul creauit om̄a
 & q̄ iā sunt creata & creanda. **T**
 uypo eē ut anḡlos hominē & ele
 m̄ta & aliq̄ dep̄ncipib; generib;
 creaturarū. **I**mmat̄ia ut creat̄as
 corporeas p̄teriores. **I**n similitu
 dine. ut pote aiās p̄t̄ p̄mā. **D**ep̄nci
 palib; generib; appositū ē. p̄ illa q̄
 nascunt̄ ex corruptionib; q̄rūdam
 corporū. **Auḡ sup̄. g. ad lit̄am in lib̄o i.**
Que de animalū corporib; gignunt̄
 & maxime mortuorū absurdissi
 mū ē dicere creata. cū animalia
 ipsa creata sunt. n̄ q̄ iā erant in ill
 mat̄ialit̄. q̄si p̄feminata auctores, osten
 dunt. utriūq; posse dici lib̄ q̄ uocat̄
 eccl̄astic̄. **Q**ui uiuit in c̄nū creaū
 om̄a simul. **Auḡ sup̄. g. ad l. in libro**
p̄mo. **Q**uamobrē cū simul utriūq;
 d̄s creauit. & mat̄iā q̄ formauit.
 & res in q̄s eā formauit. & utriūq;

ascripta dici oportuit. nec siml
 utrūq; potuerit. p̄us illud un̄
 aliq; factū ē. q̄ illud qđ in factū
 est dici debuisse q̄s dubitet. q̄ &
 cū dicim̄ mat̄iā & formā utrūq;
 simul ēē intelligim̄. nec utrūq;
 siml̄ annunciare possum̄. & quia
 due res quarū & alia nullo m̄ p̄ox
 ē. nominari simul n̄ possunt. q̄n
 tomū siml̄ narrare. De incode.

In p̄ncipio fecit d̄s. c. & t. & c. usq;
 & dix̄ d̄s. ut & deinceps formata
 r̄u rerū ordo ēsequeret̄. n̄ q̄a in
 formis mat̄ia formatis reb; t̄p̄r
 p̄or ē. cū sit utrūq; simul c̄crea
 tū. & un̄ factū ē. & q̄ factū ē & pau
 lo p̄. formatā quippe creauit ma
 teriā. s; q̄ illud un̄ fit aliq;. & si
 n̄ temp̄ t̄n origine p̄us ē q̄ illud
 qđ un̄ fit. potuit diuidere scripta
 loquendi tēporib;. qđ d̄s faciendi
 tempore n̄ diuisit. Itē auctori
tates uident̄ uelle om̄ia siml̄ &
n̄ diuersis tēporib; ēē creata. Op
ponit̄. Quare igit̄ moyses itat

de his segregati & die. & factu

ff. 12 vespert
mane 12. v. 9

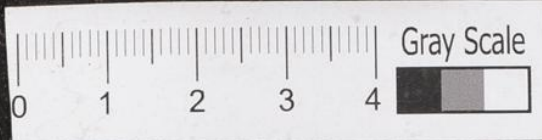
ē uespe & mane dies p̄m. & .c.

R. sic tenet ut auditores sani
intelligant p̄m & scds dies ē. p̄
mū & scdm op̄ di. **P**ot̄ aū illud
ecclesiastici & h̄ m̄ intelligi. Om̄ia
subaud̄ corpora c̄aut̄ siml̄. i. in
mat̄ia **Aug** meode lib̄ vi. In nulla
p̄ma ēdicione mundi. d̄s om̄ia cre
auit siml̄. **S;** h̄ alit̄ in ūbo d̄i ū
h̄ n̄ facta s; ēt̄na s̄. alit̄ in elem̄tis
mundi. ū om̄ia siml̄ facta fut̄a s̄.

I de meode libro v. **S**ic in p̄s̄o ḡno
inuisibilit̄ erant om̄ia siml̄ q̄ p̄
t̄pa in arbore surgerent. ita ip̄se
mundus cogitandus ē cū d̄s om̄ia
simul creauit habuisse om̄ia siml̄
q̄ in ip̄so & cū ip̄so facta s̄. q̄n̄ fac
tus ē dies. **aug** in exameron. for
tasse dicit̄ cur d̄s n̄ similes orna
t̄ ēgruos reb̄ assurgentib̄ donauit
elem̄tis. q̄si n̄ potuit celū insigni
re elem̄tis subito ut creatū est.
& florib̄ & fructib̄ tr̄a uestiri.
Potuit utiq; s; iō p̄ma facta p̄ea

composita declarant ne uere in
 creata & sine principio esse crede
 rentur: si species rerum uelud in
 generate ab initio. si postea addi
 te uiderent. **S;** elementata in siml
 s facta. qz in principio creauit ds
 celū & terram. **Idē in eodē. Ad dicit.**
 principio tu dñe trā fundasti. & o.
 m. t. f. c. **P**riori loco trā nominauit
 p̄ea celū. qz nisi intē q̄ p̄mū exp̄mas
 cū siml utriūq; sit factū. **T**erra q̄
 siml p̄tulit arbore cū foliis & frue
 tū & herbā cū semine. **S**ic possunt
 uideri om̄a alia. quib; segregati te
 tent siml creata ēē. **P**reterea iux
 ta aliā sententiā **T**res dies fuerūt
 n̄ dū luminarib; factis. & alia q̄dā
 dicunt̄ absona. **V**n̄ q̄ angli & ho
 mines & c. ut sup̄ dēminatū ē
 siml sunt facta. h̄ sententiā maḡ
 uidē approbanda. **S;** qz corpore
 create p̄ p̄mā creationē rerū for
 mate fuere in reb; p̄cedentib; ut
 in elementis p̄ causas p̄mordiales. *de arborib; 7*
 de ipsis dicendū ē. **A**rbor q̄ exti *Element*

tū p̄ p̄mā fuit in semine uñ p̄cessit
 & in p̄ma arbore & in elementis ut in
 tra q̄ constat ex eis p̄p̄ta & uñdo.
 h̄ aū factū ē p̄ causas p̄mordiales.
 rōnesq; occultas q̄s d̄s condidit in
 creatis. In semine fuit arbor causalit̄
 atq; potencialit̄. q̄ sem̄ erat causa
 atq; p̄mordiū uñ ipsa p̄cederet. in
 sup̄ quēdā uñ siue potencia erat
 in illo. q̄ & ipsū paulatim infiret. in
 arbore. & humor t̄re admixt̄ q̄dā
 in uerteret̄ in ligni q̄litate. Auḡ
sup̄ g. in lib. v. In semine om̄ia illa
 p̄mit̄ fuer̄. n̄ mole corporee mag
 nitudinē. s; in potencia q; causalit̄.

Nam illa magnitudo copia t̄re humo
 riq; egesta ē. **S** illa in exiguo quo
 mirabilior p̄stanciorq; uñ ē. qua
 luit adiacens humor t̄re cōmix
 t̄ t̄m̄q; materies ueri in ligni p̄
 fuis q̄litate. in ramoz diffusionē
 in folioz uiriditate ac figurā in
 fructuū formas. & opulentia om
 niūq; ordinatissimā distinctio
 nē. **S** d̄ic̄ t̄m̄q; materies. ostendit

q̄ lignū n̄ sit de humore. Alioq̄n
 p̄p̄e eēt ei mat̄ia. **S;** repl̄a arbore
 & fac̄ eā crescere ūq; diffusus p̄cā.
 In arbore q̄; similit̄ fuit. q̄; mea ē p̄ma
 t̄nebat̄ mat̄ia seminis. & uis q̄ illud
 ex se p̄duc̄e. **Sicq;** uītra. **lō** q̄; exi
 tit p̄causam p̄mordiale q̄ ē sciē
 cia siue dispositio. s̄ q̄ ē creata
 & s̄ q̄ ipsa ut aliq̄ res existit in
 dō. **ē**na ē & uita. **S**imilit̄ ē ad
 tendendū de puero aliq̄ & s̄ simi
 milib;. fuit enī in p̄mo homine
 causalit̄ atq; potencialit̄ uītra
 q̄; & in dō. **Auḡ** in eodē libro. **vi.**
In illa p̄ma ēdictione mundi. d̄s
 om̄ia creauit sunt. s̄; h̄ alit̄ in uībo
 di. ū ista n̄ facta s̄; ēna sunt. **Alit̄**
 in elementis mundi ū om̄ia simul
 facta s̄nt. **alit̄** in reb; q̄ iā n̄ sunt
 s̄; suo q̄; t̄p̄r creant̄. **Alit̄** in semi
 nib; in quib; rursus q̄si p̄mordi
 ales causę repetunt̄ de reb; due
 te. que s̄ causas q̄s primū con
 didit exiterant. **Vel** herba ex
 tra. sem̄ ex herba. **Que** ex ocul-

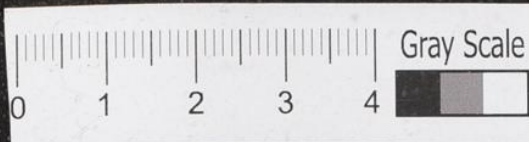
tal' atq; inuisibilib; rōnib; q̄ in cā
 tura causalit̄ latent inmanife
 stas formas natalq; p̄dier. Quo
 m̄ aū cāte fuerint in dō euiden
 ti ostendit̄ sequenti auctort̄
 te q̄si p̄mordiales dix̄. q̄ ille
 sole cause q̄ p̄manent in dō p̄p̄e
 sunt p̄mordiales. Auḡ in eodē
libro. v. Sic distinguendū ē
 ut cū dixim; q̄ factū ē. dein
 inferam; in illo utta ē n̄ in se. s;
 h̄ ē n̄ in sua nata q̄ factū ē. s; in
 illo utta ē. q̄ p̄ipsū facta sunt
 nouerat aū q̄ fierent. Ac p̄ in
 in illo erant n̄ sic cāta q̄ fecit.
 s; sic utta & lux hominū. q̄ ē
 ipsa sapientia. & ipsū uerbū
 unigenit; dī fili. In eodē pau
 lo post. moue ista sententia
 ut id q̄ p̄ipsū factū ē utta ē
 in illo intelligat. in q̄ utta ui
 det om̄ia q̄n fecit. & sic uidit
 ea fecit. n̄ p̄t se ipsū uidens. s;
 in ipso. & p̄ pauca. H̄ aū q̄ fierēt
 utiq; n̄ erant. quom; q̄ dō nota

Anteq; auferret
 no erat quo po
 suo nota erat
 no

23
 erant q̄ n̄ erant. & rursus. q̄m ea face
 ret que sibi nota n̄ erant: n̄ enī q̄c̄q̄
 fecit ignorans. Inante q̄ fierent
 erant & n̄ erant. Erant in dī scientia.
 n̄ erant in sui nata. Et ē sciendū q̄
 p̄mordiales cause rerū fuer̄ p̄fixe.
 n̄ solum de p̄gatione & de catione eoz.
 s; & in faciendi. Et p̄mordial causa
 creationis hominis. & tal' creatiōis
 q̄ eēt in uiridi etate. Illud ē inspi
 endū ē. q̄ quedā rerū p̄mordiales
 cause s̄ in dō & etiā in creatis. Quarūda
 ū in solo dō. & in matris rerū. ut q̄da
 causales creationis hui' arboris. sunt
 in dō. q̄da fuer̄ in creatis. s; p̄mordial
 causa tal' geminationis. ut uirga
 arida atra & humore separata fron
 deat. & floreat in solo dō existit. Aug
 sup' g. lib' ix. Aliē ḡ rerū modus. q̄
 illa herba sic germinat. sic illa etas
 parit. illa n̄ parit. hō loq̄ pot. pec̄
 n̄ potest. Hoz & talū modoz rō
 nes n̄ tm̄ in dō s; ab illo & reb' creatis
 insit atq; cēate. Ut aū lignū exei
 sū de tra aridū. p̄politū sine ra-

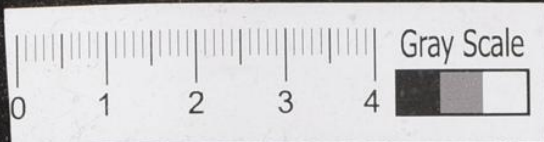
p̄mordiales
 cause

22
dice ulla. sine tria & aq̄ repente
floreat & fructū gignat. ut pui
uentā steril femina. in senectute
pariat. ut asina loq̄t. & si q̄ cū mōi
ē. dedit nat̄is q̄dē q̄screauit. ut
ex eis fieri possent. n̄ ut h̄ habent
in motu natali. **H**abet ḡ d̄s in se
ipso q̄rūda factoz absconditas
causas. q̄s in reb̄ editis n̄ inseruit.
easq; impl̄e nullo ope p̄uden
cie q̄ nat̄a substituit. ut sunt. s; **s;**
illo q̄ cas ammittit. ut uolū
it. q̄s ut uoluit ēdidit. **I**bi ē &
gr̄a p̄ quam salui fiunt peccato
res. **P**̄tea misterū gr̄e huī abs
conditū dic̄ apl̄s. n̄ in mundo in
q̄ sunt abscondite cause rōnales
omniū rerū natalit̄ creatarum.
sic abscondit̄ erat leui in hum̄b̄
abrahe. q̄n̄ & ipse decimat̄ ē. s; in
d̄o q̄ uniuersa creauit. **Q**uāobrē
omnia & que adhanc gr̄am sig
nificanda n̄ natali motu rerū.
s; mirabilit̄ facta sunt eoz & cau
se in d̄o abscondite fuer̄. **U**oz

si unū erat. **¶** Ita mulier facta ē
 de late uiri dormientis. n̄ habuit
 p̄ma rerū cōdicio. ut femina om̄ino
 sic fieret. **¶** tñ h̄ habuit q̄ sic fieri
 poss̄ nec cōt̄ causas q̄s uoluntate
 instituit mutabili uoluntate ali
 q̄ faceret. **¶** Insup̄ cōsiderandū ē q̄ q̄da
 cause inferte nat̄is rerū s̄ cōcordes
 causas q̄ in dō s̄. de istē reb̄ q̄da
 ū dissidentes. **¶** Quod q̄da sint cō
 cordes patens ē. qd̄ aū q̄da dis
 sidentes q̄dam. ostendit auḡ in
in eodē libro. vi. **¶** Ut q̄ppe innata
 hui' uuenis ut senescat. s̄. utrū
 h̄ sit in dī uoluntate ignoramus.
 hoc aū necessario futū ē. q̄ ille
 uult. & ca uere futū s̄. q̄ ille p̄sci
 uit. nam multa s̄ inferiores cau
 sas s̄ futū. s̄. & in p̄sciencia diue
 re futū s̄. **¶** Si aū ibi alit̄ s̄. ita po
 t̄ futū s̄. sic ibi s̄. ū q̄ p̄sciuit fal
 li n̄ pot̄. **¶** Nam futū dīr̄ senect̄ in u
 uene. s̄. tñ futū n̄ ē. si aū mortuū ē.
¶ Nā s̄ q̄da futūoz causas mortū erat.
 ehechias. cui d̄s addidit xv. ānos.

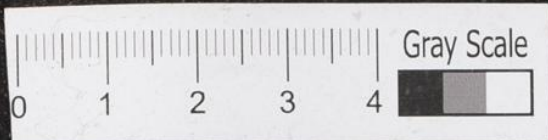

ad uitā. idutiq; faciens q̄ a nēstru
 onē mundi se factū ēē p̄scuit. &
 sua uoluntate seruauit. n̄ q̄ fecit
 id q̄ futū n̄ erat. h̄ enī maḡ futū
 erat q̄ se factū p̄sciebat. Nec t̄nū
 u anni additi recte dicerent̄ n̄ ad
 aliq; addent̄. q̄ se alit̄ malū caus
 ſus habuerat. s̄ igt̄ aliq; causas in
 feriores. iā uitā finierat. s̄ illas aū
 q̄ s̄ imp̄ſencia dī q̄ exēntate no
 uerat. q̄ illo tēp̄ factus erat. tē
 erat finitū uitā. q̄n̄ finuit eā.
 q̄ & si oranti ēcessiue. & sic oratū.
 ut tali oracioni ēcechi oporteret.
 ille utiq; p̄sciebat cui p̄ſencia fal
 li n̄ potat. & iō q̄ p̄sciebat. necessario
 futū erat. Hoc q; notandū q̄ p̄mor
 dialiū causarū q̄ d̄s inseruit reb̄
 creatis. alia ē mārial̄. ut s̄ba t̄re.
 aut sēm de q̄ sēm herba. l̄ arbor.
 Alia efficiens. ut uis q̄ ē m̄gno. q̄ pau
 latū & ipsū uertit in arbore. & hu
 mor cōmixt̄ t̄re q̄dām. alia est
 q̄si efficiens ut agentia. pluuia. ca
 lor sol̄. aq̄b̄ sēm habet p̄mordū.

o
2
uo
 p̄mordū cause

crescendi in magnitudinem ar-
 boris. Aug^o in eodē lib^o vi. fecit d^s
 omē uiride agri aⁿ q^o exortū est.
N sic q^o factū ē ope q^o nē usq^o opat.
 p^opluuā & agricultam hominum.
 s; illo m^o q^o creauit omā simul, s; q^o
 p^omordiales causas in p^oma creatio-
 ne rerū q^odā omā cōsumata s; & in-
 choata. **C**onsumata q^o q^o cause om-
 nū rerū erant p^ofixe in d^o. & etiā
 innatū rerū ex maiori parte. **I**ncho-
 ata ū q^o s; causas p^ofixas singlā sunt
 temporalit^o. **E**t ea sic in eo disposi-
 ta. & innatū rerū p^oseminata pat^o
 cū filio. & s; s; put^o diē eug^ol^osta.
 usq^o in opat^o creando in tempore
 sustentando atq^o regendo. Aug^o
in eodē libro vi. **N**ē aū cōsuma-
 ta q^odā & q^odā inchoata sunt.
Consumata q^o q^o nihil habuit illa
 innatū rerū p^ois. quib^o suoz tem-
 porū cursū agunt. q^o n^o causalt^o
 factū sit. **I**nchoata ū q^om^o q^o erūt
 quasi forma fut^ooz p^oseli tractū
 ex occulto in manifestū. locis con-

gruis excrenda & paulo p. **C**onsu
 masse quippe ista intelligim dñm.
 cū creavit om̄a siml' ita pfecte.
 ut nisi ei adhuc in ordine tēpor
 creandū ēēt. q̄ n̄ hic ab eo iā in
 ordine causarū creatū ēēt. Incho
 alle aū. ut q̄ hic p̄fixerat causis.
 p̄impleret effect' & in eodē libro
 vi ad illā sententiā ducti sum'.
 ut dicerem dñm ab exordio sc̄li
 p̄mit' siml' om̄a creasse. q̄dā cog
 nitus iam ipsis nat'is. p̄conditis
 q̄dam causis. sic n̄ solū p̄sencia.
 uerū & fut'ā fecit om̄ips. & ab eis
 factis requieuit. q̄ & c̄summaue
 rat ea. p̄ omniū gentiū t̄minaci
 onē. & inchoavit p̄ sc̄lox p̄paga
 tionē. ut p̄ c̄summata req̄scesceret.
 & p̄ inchoata usq; n̄ c̄paret. Po
 fitoq; homine in paradiso diabo
 lus inuidit hōi p̄t̄nq̄llitate & gl̄a
 inq̄ erat. & q̄ erat habitus d̄o q;
 inuidit de subiectione hominis
 & obediencia. Vnde temptavit
 mulierē visibilit'. & fortassis

*regem dñi
 amb dñi*

*Regis dñi
 in dñi p̄ hōi*

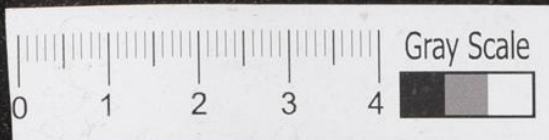

& uisibilit. representando mti
 mulieris q̄ p̄ferebat. **P**serpen
 tē enī creatam uisibile h̄ fecit
 uttendo instrumētis ei sic dicit.
 comedite & eritis sic dū. s. b. &
 m. & p̄ mulierē h̄ ipsū uirō sua
 fit. **N**ec elegit sibi h̄ al. s. d̄s
 p̄misi p̄stid. **Aug** sup̄ g. ad
 litam libro xi. **Q**uerit̄ cur po
 tissimū p̄serpentē diab̄ tēptare
 p̄missus sit. s. cū accede ad tēp
 tandū n̄ poss; n̄ p̄missus non p̄
 aliud potuit. nisi p̄ q̄ p̄mitte
 bat. idē in eodē. **S**; in serpente
 ipse locut̄ ē. utens eo t̄ organo
 mouens q; ei natam. eo m̄ q̄ mo
 uere ille. & moui illa potuit.
 ad exp̄mendos ūboz̄ sonos. p̄ q̄s
 mulier suadentis intelligere
 uoluntatē. **I**n ipsa ū muliere
 q; ipsa rōnal̄ creatā erat. que
 motu suo poss; uti ad ūba
 faciendā. n̄ ipse locut̄ est. si ei
 opacio atq; p̄suasio quamuis
 occulto instinctu adiuuaret

ca

9

locus
serpentis

mri. q̄ exiit egerat p̄ serpentem
 q̄ q̄de si solo instinctu occulti
 ageret sic egiit mund a ut t̄det
 xp̄m poss̄ efficere maia seduc
 ta; impotestate nec ut faciat h̄t.
 nec q̄m faciat q̄ p̄missus ē. q̄ ita
 t̄ptauit q̄m p̄missus est & p̄ pau
 ca sic locut̄ ē serpens h̄oi sicut
 asina balaam. n̄ q̄ illud op̄ fuit
 diabolicū. hoc angelicū. **Querit̄**
 q̄r mulier n̄ abhorruit serpentē.
 iō q̄ mansuet̄ erat. & n̄ d̄u uene
 nosus. ut fuit p̄ pecc̄m & p̄ pecc̄m
Opponit̄ q̄ cognouit̄ illū qui loq̄
 bat̄ eē diabolū n̄ serpentē. cū serpes
 sit irōnat̄ & caret loquela. **R̄**
Serpens erat nouit̄ creat̄ & scie
 bat̄ d̄m hoc officū ei dedisse pos
 se. **It̄ querit̄.** quare mulierē t̄p
 tauit̄ & n̄ uirū. **Solucio.** q̄ in
 muliere min̄ uigebat rō. & scien
 cia. in uiro pls. q̄ & incētis ē nata
 lit̄. **Vñ** uir figa est rōnis. mulier
 sensualitatis. & t̄ptauit̄ eāmb̄.
Ingula dicendo comedite. Inuana

Q̄r
Q̄r
 V̄r̄ m̄ h̄c nō
 ab horruit
 "sp̄entem"

Sp̄
Sp̄

q̄r̄ m̄ h̄c
 t̄ptauit̄ q̄r̄
 uirū

glā. dicendo. erit sic dū. Inaua
 ricia dū dicitur. b. & m. Velle enim
 habere scientiā puana glā. ut pferat
 se aliis. auaricia ē. q̄ comedit de dō
 uiro suo. q̄ similiter comedit nolens
 p̄bare eam. q̄ credebatur sine suo so
 latio si ab ei alianaret aīo posse con
 tabescere. Illud aū lignū l' pomū n̄
 est accipiendū ad figam. s; in uerita
 te. Aug^o in eodē libro xi. Visū est q̄
 b̄dam illos duos p̄mos homines. *Subitū & g
 p̄cipio p̄m
 p̄m*
 nuptias suas fuisse furatos. & aī
 mixtos ē cubitu. q̄ eos q̄ creauerat
 copulasse. q̄ rē nomine ligni fuis
 se significata. uñ phibiti erant. do
 nec oportuno temp̄r iūgerent. q̄ si
 ū in ea etate facti ēē credendi sunt.
 ut expectando ēēt mat̄tas pub̄ta
 tis. aut n̄ illud tē legitimū ēēt.
 cū p̄mū fieri potuiss̄. cū aū n̄ potu
 iss̄. n̄ utiq; fieret. **R**idiculu ū istud
 est. **S**; credendū ē p̄r eos come
 disse de ligno uite. Aug^o de baptis
 mo paruulox. Recte p̄fecto intelli
 gunt aī malignā diaboli p̄suationē

u. p.

as

Cur de q. p. mi
p. it. h. a. z. r. e. p. t. n.

as

T

abstinuisse cibo uetito. atq; uili
fuisse excessis. & p̄cipue ligno
uite. Auḡ sup. g. xi. libro. Querit̄
cur d̄s p̄miserit hominē temptari
quē temptatori c̄sensurū eē p̄sci
ebat. n̄m uic̄r magne laudis futū
fuisse hominē si p̄ea poss̄ bene
uiuere. q̄ nemo male uiuere sua
deret. Cū & innat̄a posse & impo
testate haberet uelle n̄ c̄sentire
suadenti. d̄o adiuuante. & adit̄e
de ibi ista duo q̄ plibm ar. poterat
n̄ consentire suadenti. d̄o adiu
uante. & q̄ n̄ eēt p̄merit̄ magnā
laudē. si p̄ea b̄n̄ uiueret. & e que
secunt̄. Querit̄ q̄r d̄s q̄ fūme p̄c̄
creaū hominē quē p̄sciebat eē ca
surū. & filios eī malos quos p̄scie
bat dampnandos. Idē in eodem
paulo p̄. Cū p̄ in iustos iusti. ac p̄
impios impū p̄ficiant. frustra d̄r
e n̄ crearet d̄s. quos p̄sciebat malos
futū. e. enī n̄ crearet q̄s p̄sciebat
bonus p̄fitos. ut & utiles eoz bonus
uoluntatib; exercendis ammonen

disq; nascant. & iuste p sua mala
 uoluntate puniant & p pauca.
Cur g̃ creauit q̃s tales fictos ee p̃sci
 ebat. Quia sic p̃uidit q̃ mali eēt
 facturi. sic & p̃uidit de mal factis
 eoz. q̃ boni eēt. ipse factus. Ex q̃b;
 dictis h̃ ta ppendunt. q̃ p̃uidit
 q̃ eēt utiles bonis. & q̃ sua
 mala uoluntate caderent. & iuste
 punirent. fortassis & h̃ pot̃ respondi
 q̃ p̃uiderat q̃ possent resurgere
 ppenitentiā. **S**; q̃ creauit pueros
 qui moriunt̃ añ temp̃ discreciōis
 & dampnant̃ ñ multū patens est
 ñ q̃ ei placuit. Querit̃ & utrū uo
 luntas comedendi pomū q̃ p̃cessit
 comestione sit p̃mū peccm̃ q̃ fuerit
 in homine. **U**t aliud. & uid̃ illud
 peccm̃ ñ fuisse p̃mū in homine. q̃
 diabolus suastit hōi comedere po
 mū hac racione. **E**ritis sic di. &
 hac alia rōne. s. b. & m. **Q**uare ui
 d̃ q̃ amor uanę gl̃e. & cupiditas
 habendi maiorē gl̃am p̃mū occu
 pauert̃ hominē. & hac occupatiōe

Es

fuerit deduct^o inuoluntate comedē
 di pomū & inuestione. Aug^o in eo
de libro xi. Quom^o ubi serpentis cre
 deret mulier a bona atq; utilire di
 uinit^o fuisse phibitos. n̄ iā meēt me
 riti amor p̄e potestatis. & q̄da
 de se supba p̄sumptio. que pilla
 temptacionē fuerat euincenda.
 atq; humilianda. Idē in eodē. Nec
 ē arbitrandū q̄ eēt hominē de
 iectur^o temptator. n̄ p̄cessiss^o maia
 hominis. quecūq; elatio. cōp̄menda.
Que uerba deberent sic intelligi.
Quecūq; uana glā fuit maia hoīs.
 innata his uerb. Critus sic dū. s. b.
 & m. q̄ p̄cessit uoluntate comedē
 di pomū & inuestione. impellens
 eū ad hoc ut causa final^{is} p̄ q̄ elat
 tionē diab deieēt hoīem in peccm
 t̄nsgressions. s. inuestione. p. atq;
 iō in penas illi peccī. q̄ ostendunt
 h̄ sequentia uerba auctoritatis.
 ut p̄ humiliationē peccī q̄ de se
 falso p̄sumpsit. disceret. ut neq̄q;
 hō p̄ peccm q̄ suadente diab p̄perbat.

in huius scilicet miseriam deiecit fuisse
 non potest pro e. id est pro qua sic puniret
 non potest sic temptaret. Non enim egru
 uideret ut a quo temptaret. elat
 tio meo fuisse dicat & ideo dici potest
 augustinus non dixisse quod elatio meo peccat
 fertur. pena quod consentiendo meru temptatio
 it. aliqui tamen ita exponebat. Temp
 tator non deiecit hominem in hac
 miseriam. non preceperit peccatum elati
 onis. sed uoluntas transgrediendi
 mandatum dei & opponere de
 predicta auctoritate quod uidebat
 sonare. quod elatio fuisse in homine
 a quo caderet. id est peccaret. quod dice
 ret absurdum. Augustinus in libro. ii. de
genesi contra manicheos. Videmus his uerbis
 persuasum pro superbia esse peccatum. ad
 hoc enim ualeat quod dictum est. eritis sicut
 deus & quod dictum est. Sciebat enim deus
 quoniam quod die manducaueritis. ex
 eo aperientur oculi uestrum. Quod enim
 intelligit non persuasum esse. ut sub
 do esse nollem. & legem eius non obser
 uarent. quasi invidentis sibi ne se

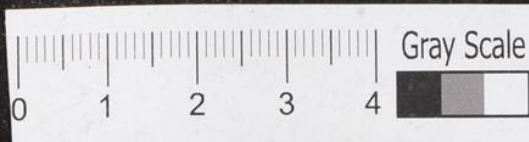

30
ipfi regerent. Aug^o ex^ops^o cxxviii
nā ipfi primi homines pserpentē
decepti & delecti n̄ fuissent. nisi
q̄ plusq̄ h̄re cepant. & pl̄q̄ facti
fuerant. eē uoluissent. hic quippe
pmiserat diēs. erit sic dū. Ergo
ista pleonoxia subuersi sunt.
pl̄ enī h̄re uolentes q̄ acceperant.
& q̄ acceperant amiser̄. Cui semen
tis consentit auctoritas q̄ dicit
pmū hominē eē supatū a diab̄
m̄tib. gula. uana gl̄a & auaricia
& attende q̄ in comestione pomi
phibiti hō comisit. vi peccā. Aug^o
in cheridion. In nullo peccō uno
q̄ puniū hominē uirtut in hunc
mundū & in om̄s homines p̄m̄it
possunt intelligi plura peccata.
Nam & supbia fuit ibi. q̄ hō pot̄ eē.
in sua q̄ in dī potestate dilexit.
& sacrilegiū. q̄ dō n̄ credidit. i
q̄ n̄ credens dō phibenti illū ci
bū se sacriū templū dī. & p̄eros
suos q̄tū in se fuit. rapuit de
sacro. i. actō inq̄ erat. ut in c̄m̄ete.

30
 Vñ ppha in x̄ psona. Que ñ rapui
 tē exsoluebam. Adam rapuit. & ex
 soluit / & homicidiū / & se p̄cipita
 uit in mortē & fornicō spūal / & in
 tegral̄ mental̄ humane q̄ erat spon
 sa dī serpentina suasionē corrupta
 est. & furtū ē cib̄ phibit̄ usurpat̄ est.
 & auaricia. q̄ plus q̄ illi sufficere
 debuit supbe appetiuit. & si q̄ aliud
 in h̄ uno c̄misso diligenti considera
 cione inueniri p̄t. Quib̄ pecc̄is
 utq; addidit pecc̄m excusacionis.
 Vir inquit mulier q̄ dedisti in h̄ fec̄.
 mulier. serpens decepit me. Vñ homi
 nib̄ excusare ē familiare. Auḡ in xiiii.
de ciuitate dī. In occulto aū mali
 esse exper̄. ut in aptā inobedientia
 labent̄. ñ enī ad malū op̄ pueniret̄.
 nisi p̄cessisset uoluntas mala. Porro
 male uoluntatis iniciū q̄ potuit
 eē ñ supbia. Quid ē aū supbia. ñ p
 uerse celsitudinis appetit̄. puerſa
 est enī celsitudo. deserto eo cui de
 b̄ animū inherere p̄ncipio. sibi q̄
 dam fieri. atq; eē p̄ncipiū. In eodē

Sup̄ q̄ est.

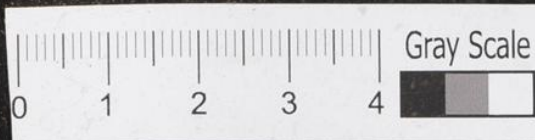
paulo p. n. q. malū op' factū est. illa
 tūsgressio. ut cibo phibito uescerent.
 n̄ ab eis q' iā mali erant. **Q**uerit̄ an
 libm̄ ar. sit dep̄ssū in homine pp̄ peccm̄
 ut dic̄ auctoritas. cū p̄ peccm̄ & infi
 del' ho ^{hanc} facultatē uolendi bonū
 & faciendi auxilio gr̄e dī. & uolen
 di uel faciendi malū gr̄a n̄ auxili
 ante. **R.** Hec facultas uolendi bonū
 & c. libm̄ ar. ē q' p̄ peccm̄ manet in q'lib.
 homine. s; debilitatū. & hac rōne
 añ q' ho peccaret. gr̄a dī multiplex
 adhererat. nec erat causa in homi
 ne q' subtheret. neq; molestiā car
 nis habebat. q' impediret ad bñ
 opandū. S; p̄ peccm̄ gr̄a diuina
 in magna parte deseruit. & fomes
 pecc̄i nat' ē. incitans ad peccm̄. in
 pediens ad bñ opandū. Vñ mino
 res uires h̄t bñe opandi. & ita lib
 ar. debilitatū ē. atq; in alio plus.
 in alio min'. S; pōt' opponi. q' pars
 liberi ar. dep̄ssa ē. ipsū ū n̄. q' in
 alia parte. i. in faciēdo malū. ē
 roboratū. At ū q' dignitas libi

es. **T**

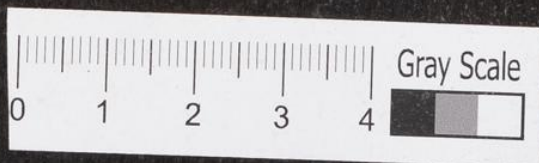
R.

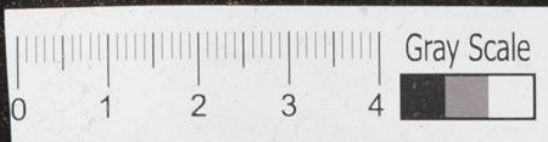
ar. i. libtas bñ opandi. q̄ sic p̄ nomi
 nat̄ ē dep̄ssa. iō ipsū q̄ paret exh
 q̄ rō q̄ c̄tinet̄ q̄dam̄ inl. a. p̄ pecc̄m libo arto
 t̄ subuigat̄ sensualitati. t̄ multū
 impedit̄ ab ea in bonis, discrecio enī
 boni t̄ mali. q̄ d̄r rō ac uoluntas
 eoxdē. & illa q̄ ē rōnis. & illa q̄ est
 sensualitatis. s̄ effect̄. t̄ ar. S; libm
 ar. aliud ē ita libm q̄ exercet̄ tm̄
 in bono. & ē libm ab om̄i malo. ut
 illud q̄ ē in sc̄is anglis. aliud est
 libm ar. quēadmodū illud q̄ ē
 in sc̄is hominib̄. Aliud libm & n̄
 libatū. ut illud q̄ ē in malis. li
 b̄m est in faciendo malū. n̄ li
 batū q̄ subditū pecc̄o. Auḡ in
ench. Mā libo ar. male utens hō.
 & se pdidit & ipsū. Sic enī q̄ se
 occidit. utiq; uiuendo se occid̄.
 s; se occidendo n̄ uiuit nec se ip
 sū resuscitare poterit. Ita cū
 libo ar. peccaret̄. uictore pecc̄o
 amissū ē & l. a. aq̄ enī q̄s deuict̄
 ē. hui' seruus fact̄ ē. Que aū pōt
 serui eē libtas. n̄ qm̄ eū peccare

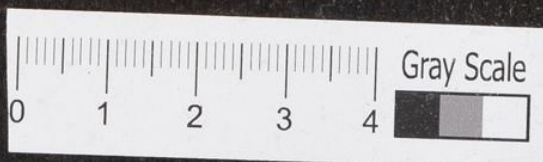
32
delectat. **L**ibali² enim seruit q̄ sui
dñi libent̄ uoluntate² facit. ac ph
& ad peccandū lib̄ est. q̄ pecc̄i ser
uus ē. Vñ ad iuste faciendū lib̄
ñ erit. ñ a peccādo libat̄. iusti
cie seruus ēē cept̄. Ipsi ē aū uera
libtas p̄ recte recte faciendi licen
ciam. siml̄ & pia seruit̄ p̄ p̄cepti
obediētiā. s; ad bñ faciendum
ista libtas un̄ erat hōi seruo pecc̄i.
ñ fili² eū libauerit. Idē in libro
de correctione. & g. libm̄ ar̄. &
ad bonū & malū faciendū cōfi
tendū ē nos h̄re. s; in malo faci
endo. lib̄ ē quisq; iusticie. seruisq;
pecc̄i. In bono aū lib̄ ēē nullus
potest. ñ fuerit libat̄ ab eo q̄ dix̄.
Si uos fili² libauerit. tē uere libi
eritis. Idē in libro de libo ar̄. Sēp
ē in nob̄ uoluntas liba. s; ñ semp̄
ē bona. Aut enim a iusticia liba ē
qñ seruit pecc̄o. & tē ē mala. aut
a pecc̄o liba ē qñ seruit iusticie.
& tē ē bona. Grā ū dñi semp̄ est
bona. & phanc fit ut sit hō bone

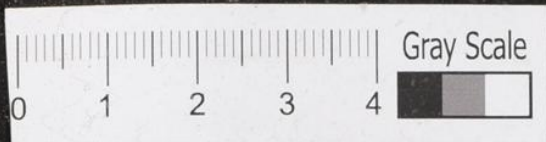
uoluntatis q̄ p̄us fuit male. **U**
 lgent̄ ū notandū q̄ hō n̄ opat̄
 bonū op̄ ex libo ar̄: sine gr̄a dī
 coopante. **I**de in eodē. **A**pl̄s ait.
Gr̄a dī sū id q̄ sū. atq; ut osten
 deret libm ar̄: mox add̄. & gr̄a
 ei in me uacua n̄ fuit / s; plus
 om̄ib; illis laborau. n̄ enī hō
 sic gr̄am suscipit. ut p̄am uo
 luntatē p̄dat. tñ ne ipsa uo
 luntas / aliq; putet̄ boni posse
 sū gr̄a dī / continuo cū dix
 iss̄. / gr̄a ei in me uacua n̄ fuit
 subiūx̄. n̄ ego aū / s; gr̄a dī me
 cū. i. n̄ solus / s; gr̄a dī mecū. ac
 p̄h̄ nec gr̄a dī sola / nec ipse so
 lus / s; gr̄a dī cū illo. **Q**uod aū **Es**
 inferius hōis. i. sensualitas re
 bellit suo superiori / s; rōni ita
 lex ē. qm̄ hō noluit dō obedi
 re suo superiori / s; inquiren **Q**
 dum ē quid sit rō & quid sit
 sensualitas. **V**isū ē fortassis
 ab aliquib; q̄ caro sciens sit
 sensualitas / quia / **a**pl̄s dicit.

37
caro concupiscit aduersus
sp̄m. & sp̄c a. a. & cōdicere
sp̄m. i. rōm ē sensualitatis.
At ū nec caro sola cōcupiscit.
nec cont̄dic̄. bñ sic ē dicen
dum. Vna anima est indi
uidua cōtemplat̄ celestia
& cogitat de terrenis. recte
disponendis. sine aliqua eorū
cupiditate. & scđm hanc ū
ē rō ut sp̄c. ipsa eadē s̄ q̄ ac
quiescit carni. & appetit sen
sib; subiacentia ē sensualitas.
& sic sola caro ñ concupisc̄.
ita nec sola anima. s; anima
cū carne cup̄ talia deside
ria. q̄ s̄ aduersa desideris
sp̄c. Similit̄ aīa cū carne
& caro cū aīa sentit aliquo
sensu corporis. alit̄ enī sen
tit aīa p̄ manū. corp̄ molle
ut durū. alit̄ p̄ baculū q̄
ē in manu. & attende q̄
fomes pecc̄i. nec est sensua
litas. nec delectatio carnis.

s; q̄dam fragilitas & illecebra car
 nis q̄ hō incitat² ad peccandū.
de quo ap̄ls. n̄ ego opor illud.
 s; peccm̄ quod habitat in me. i.
 in carne mea. Aug² in xii. libro
de trinitate. Si humana mens
 tota contemplet² ueritatē ima
 go dī est; s; cū ex ea aliquid q̄dā
 intencione deriuat² in agenda
 inferiora. ex illa parte non est
 imago dī. & qm̄ q̄ntūcūq; se ex
 tendit. in id quod ḡnū est. tan
 to magis informat² ad imaginē
 dī. & p̄ ea n̄ē cohibenda inde
 iō uir n̄ debet uelare capud su
 ū. q̄ ū illi rōnali actioni. q̄ in
 reb; temporalib; uersat². picu
 losa ē nimia in inferiora pro
gessio. debet habere mulier
 uelamentū sup caput ei. q̄ sig
 nificat² eē cohibenda. In eodē
 p̄ pauca. q̄ mulier sexu cor
 poris distat a uiro. r̄te potu
 it in ei corporali uelam̄to si
 gurari pars illa rōnis q̄ ad tēpo

ralia gubernanda deflectit² ut
 n̄ maneat imago dī nisi ex q̄
 parte mens hominis et̄nis rō
 nib; conspiciendis ut consu
 lendis adhereret. q̄ & femi
 nas h̄re manifestū ē. q̄ meox
 mentib; munis nata cognoscat.
 In eos ū corporib; ipsi unū m̄ns
 distribucio figat². Aug² in lib^o
xī. sup. g. a. l. Verissime q̄ppe
 scriptū ē. caro. e. a. s. & s. a. a. e. s;
 tñ aīa. sñ carnē n̄ posse ēcu
 piscere puto. Ac p̄h ipsi ēcupis
 centis carnat causa n̄ ē in sola
 s; multo min² ē in carne sola. Ex
 utq; aū fit. Carnē q; concupis
 cere adūs sp̄m | dic² ap̄ls p̄cul
dubio carnatē delectationē
q̄ de carne cū carne sp̄e h̄t ad
ūsus delectationē q̄ solus h̄t.
 Solus q̄ppe h̄t ni fallor. illud de
 siderū n̄ cū carnis uolunta
 te ut carnaliū rerū cupidi
 tate cōmixtū q̄ desiderat. &
 defie aīa in a. d. Sol² h̄t & illud

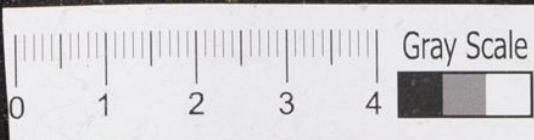
ip̄iale

32
de q̄ dī. cōcupiscē sapiēciam.
serua mandata. Nam cū sp̄s
impat membr̄is corporis. ut
huic desiderio seruiat. q̄ solus
accendit ut cū paul̄ frangit
esurienti. & cetera humanitatis
ac mīe p̄stant officia. obediē
tiam caro exhibet. n̄ cōcupiscen
ciā mouet. His atq; huimodi bo
nis desideris quib; sola aīa
concupiscit. cū aduersat̄ aliq;
q̄ eandē aīam. s̄ carnē delectat.
tē dī caro adūsus. s̄ cōcupiscē.
& s̄ a. c. Sic enī dictū ē. caro cō
cupiscit. quemadmodū dictū
est. auris audiat. & ocul̄ uideat.
Quis nesciat enī q̄ aīa potit̄ & p̄
aurē audiat. & p̄ oculū uideat.
meo dī p̄ pauca. in potestate n̄
h̄t homo ne cōcupiscat. q̄ diu
inest pecc̄m in m̄bris. s̄ uolen
ta quędam illecebra carnis in
corpore mortis huī ueniens.
de uindicta p̄mi pecc̄i. Auḡ in
lib̄ de uirtute dī. Non caro cor

36

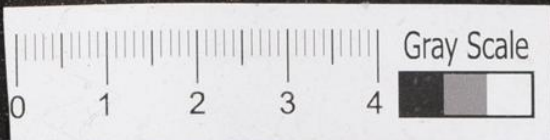
uelix

37
ruptibil' aīā peccatē; aīā
peccatrix fecit corruptibile
carnē. ex q̄ corruptione car
nis licet existant quedā uici
taīta uicios. & ipsa desidia
uiciosa n̄ tñ omīa uite inque
uita t̄buenda s̄ carni. ne ab
his omīb' purgem' diabolū.
qui n̄ h̄t carnē. Idem in r̄lib'
sup' g. a. l. **S**ecūm hanc sententi
am nec rē absurdissimā d̄ms.
q̄ caro sine aīā c̄cupiscat nec
manicheis ēsentim'. qui cū ui
derunt n̄ posse carnē sine aīā
c̄cupiscere quāda aliā aīā suā
ex alienatā dō c̄tra carnem
habere putauerunt. uñ c̄cu
piscat ad iūsus sp̄m. **Q**uerti
quis eoz plus peccauerit adā
ut eua. & prius peccēm utriusq;
ponendū est. de iñ inspiciendū
quis q̄ul' offenderit. **E**ua come
dit cibū quē sibi sciebat phi
bitū. atq; quādā psuasiōne in
pult ad peccandū & credidit

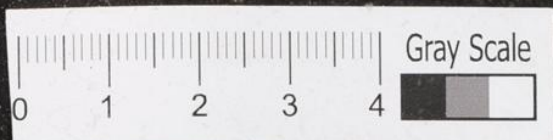
37
37
ēē uerū q̄ dicebat² ad diabolo.
eīq; obediendo p̄tulit scientiā
uoluntatē suā. uoluntati crea-
toris. & uoluntatē creatoris
contempfit. suā fecit. Similit̄ adā
comedit cibū. quē sciebat si-
bi interdētū. atq; consensit pec-
cato mulier. s̄ illud arguere
negligendo. & p̄posuit ex deli-
batione uoluntatē tam suam
q̄ mulieris. uoluntati crea-
toris. & pot̄ iudicari dampnabi-
lī adā cecidisse. q̄ & p̄ peccm
mulieris. q̄dam ei cōmisit ē-
fenciendo. cū ēēt mulier sub
regimine ei ac potestate. & mul-
to maioris fuit scientiē. sciens
q̄ suggererat² ad diabolo. ēē
mendaciū. atq; elegit maḡ
obedire mulieri q̄ creatori.
Iterū mulier uidet̄ maḡ peccas-
se. Vt enī ait ap̄ls. Adā n̄ est
seduct̄. s; mulier est seduc-
ta in p̄uariatione. Auḡ sup̄
g. in libro xi. nā interrogatus.

ñ atq; mulier seduxit me; & dect
 m̄ de ligno uitę & manduca
 uillu ñ m̄q̄. Serpens seduxit
 me; & uidelicet inq̄ singula
 ris mulier seducta ē; credi
 dit eē uerū; q̄ dicebat ei ad
 abolo. h. f. neq̄q̄ moriemini. &
 scit d̄s q̄cūq; die comederitis
 ex eo. eritis sic. d. f. b. & m. Vo
 luitq; eē q̄si d̄s. & habere scien
 tiā maiore q̄ deberet ei suffice
 atq; uidet cogitasse d̄m inuide
 do eis diuinitatē ab illa esca
 phibuisse. Quod crede & uel
 le diabolus eis psuadebat.
Aug. Videmus his ubi psuasum eē
 peccm̄. adh̄ enī ualē q̄ dictū
 est. Eratis sic dū. & ē q̄ dictū
 ē. scit enī d̄s. q. d. c. e. f. b. & m.
 a. o. v. V psuasum ē. ut eē sub dō
 nollet; & legē ei ñ obseruaret;
 q̄si inuidentes sibi ne se rege
 rent. **Aug.** in xiiii. de ciuitate
 d̄ni. In occulto aū mali eē ce
 punt. ut in aptā inobedien

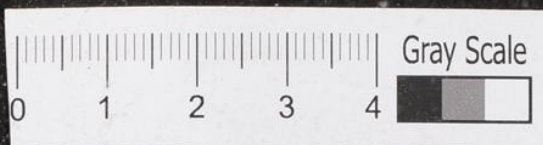
ciam laberent. ² n̄ enī ad malū
 op̄ pueniret. ² n̄ p̄cessiss& mala
 uoluntas. porro male uolun
 tatis inicitū q̄ potuit eē n̄ su
 p̄bia. **Q**d ē aū sup̄bia. n̄ p̄uise
 celsitudinis appetit. **p̄**uise enī
 celsitudo ē. **d**efecto eo cui de
 b& aīm inherere principio. s̄
 quodam fieri atq; eē principū
 In eodē paulo p̄. Non ergo ma
 lū op̄ factū est. **v** illa t̄ngressio.
 ut cibo uetito uescerent. **n̄** ab
 eis qui iam mali erant. adā
 quoq; p̄uaricat ē. ut ap̄ls dic̄.
 In finit̄ p̄uaricationis. **a** d̄. s̄
 n̄ est seduct̄. ut crederet ue
 rū q̄ dicebat̄. erit̄. s̄. d̄. s̄. b̄.
 & m̄. Auḡ in lib̄ de ciuitate di.
Sic enī aaron erranti **p̄**to ad
 idolū fabricandū n̄ concessit
 induct̄. **s̄** cessit obstrict̄. nec
 salomonē credibile ē putas
 se idol̄ eē seruiendū. **s̄** blan
 dimit̄ femineis ad illa sacrile
 gā fuisse compulsū. ita creden

dū ē acta ad legē t̄nsgr̄diend̄
 n̄ tamq̄ uerū loquenti | credi
 disse seductū | s; sociali necessi
 tudine paruisse. **N**lla ū q̄ eiser
 pens locut̄ est | tamq̄ uerū
 ēē accepit ille aut̄ ab inicio no
 luit consorcio diuini nec in
 cōmunionē peccī | nec iō min
 re sciens prudensq; peccauit.
Hanc tortas uidit uelle q̄ mu
 lier n̄ plus peccauit | s; ita ē ex
 ponendū. sciens prudensq; pec
 cauit. & p̄ hanc causam n̄ min
 reus. pot̄ aut̄ & alia causa ēē
 q̄ min̄ peccauit uir. **Auḡ. s. g.**
laxi **N**ullom̄ arbitror illū po
 tuisse seduct. eom̄ q̄ mulier.
Hanc aut̄ seductionē p̄e ap̄ls
 appellauit. putare uerū q̄
 d̄s iō lignū illud tangere p̄
 hibuerit. q̄ sciebat eos si ten
 gissent | ut d̄os fittos. tāq̄ eis
 diuinitatē inuideret. q̄ eos
 homines fēderat. & attende
 q̄ acta n̄ credidit ūb ill. &

tñ aliq̄ elatio exiūb̄ illis ē ei sub
 orta. Auḡ in eode. Etñ si uirū
 p̄ aliq̄ m̄tis elationē q̄ dñm late
 re n̄ poterat. sollicitauit aliq̄ ex
 piendi cupiditas. cū mulierē
 uideret. accepta illa esca n̄ eē mor
 tuā. n̄ tñ cū arbitror si iā spūri
 tali m̄te erat p̄dit̄ ullom̄ cre
 dere potuisse. q̄ eos d̄s ab illa
 esca illi ligni inuidendo uetu
 iss̄. Vñ q̄ eua putauit eē ue
 rū q̄ diabolus p̄mittebat. ac
 desiderio illi p̄missionis cōme
 dit pomū m̄dictū. iud̄ pl̄
 peccasse q̄ acta in his duob̄. in
 uana gl̄a & auaricia. Repperit
 aū h̄ sententia. acta n̄ est seduc
 tus prior. nec in eo inq̄ mulier
 ut illud crederet uerū. s̄; puta
 uit utrumq̄; uerū posse fieri.
 ut & uxori morē gereret. &
 p̄penitentiā ueniam haberet.
 In q̄ peccauit quide peniten
 tia & d̄i m̄ia cogitauit. Auḡ
in xiiii. de ciuitate d̄i. Ille d̄i

mandato. uxoris p̄posuit uolun-
tate. putauitq; se uenialit̄ inſgres-
ſore eē p̄cepti. ſi uite ſue ſociā
n̄ deſereret. & in ſocietate peccē.

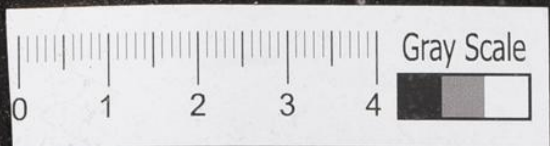
Secūm q̄ ſentenciā actā & in come-
ſtione pomi muī peccaſſe oſten-
dit. **F**ecer̄ itaq; eē uoluntate dī.

S; opponit̄ illud pſalmiſte. om̄a
quęcūq; uoluit fecit. & p̄uſq; h̄
opporicionis ſolucione pona-
m̄. p̄dicendū ē. quib; modis
uoluntas dī accipiat̄. **V**olun-
tas dī appellat̄ illa. q̄ opat̄
incordib; fidelū. de q̄ dicit
ap̄l̄s. d̄s ē qui opat̄ in nob; &
uelle & p̄ficere. p̄ ſua bona
uoluntate. & alibi non eſt
uolentis neq; currentis s; m.

Uterum uoluntas dī dicitur
p̄ceptū diuinū. & illud q̄ fit
int̄na aſpiracione ut angliſ.
& uerba ipſa quib; d̄s homini
b̄ aliq; inuungit. ſ; iō ſic appella-
tur. q̄ iubendo docet q̄ uelit
fieri. **U**n̄ fieri. de q̄ d̄n̄s inquit

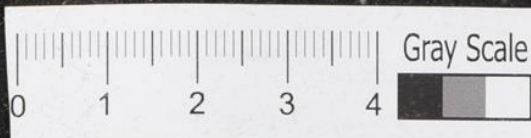
in euangelio. **F**iat uoluntas tua
 sic in celo & in terra & in alio loco.
 quod facit uoluntate patris mei.
 quod in e. v. f. m. & s. & s. & m. e. **A**ug
in lib de spu & l. Infideles quod de
 ut uoluntate dei faciunt cum eius
 euangelium non credunt. **D**iuina quoque
 dispositio dei uoluntas dei unum
 est illud psalmiste. **O**mnia quaeque u. f.
Aug quoque in lib de ciuitate dei. sic dicitur
Secundum illam uoluntate sua. quae cum
 eius praesentia sempiterna est. omnia quae
 u. non solum praeterita sed et futura iam fecit.
 haec autem uoluntas quae est dispositio dei. sic
 diuiditur. **A**lia est efficiens. alia per
 mittens. **E**fficiens quantum ad bo
 na. diuina enim dispositio est. cum uo
 luntate hominis bona operatur opera
 ipsius. **P**er mittens quantum ad
 mala. **A**ug in enchiridion. **N**on fit ali
 quid nisi deus omnipotens fieri uelit. **E**t
 finendo ut fiat. ut ^{legit} faciendo.
Nec dubitandum est deum facere
 bonum. et finendo fieri. quae cumque
 fiunt male. **N**on enim hic non fito

iudicio sunt & pfecto bonū ē.
 omīe q̄ iustū est & paulo p̄. nā
 n̄ eēt h̄ bonū. ut eēt & mala.
 nullom̄ eē sinerent̄ ab omī potē
 te dō. **S**; illa uoluntas q̄ ē d̄i
 na p̄cepta sic diuidit̄. **A**lia ē p̄ci
 piens. alia p̄hibens. p̄cipiens ut
 honora p̄. & m̄. **P**hibens n̄ occi
 des. **V**oluntas ū d̄i q̄ d̄s opat̄
 in cordib̄ infidelū. alia ē q̄ ē
 cordat̄ diuine uoluntati. alia
 uidit̄ **tr̄ia**. **A**uḡ **m**ench̄ **A**liq̄n
 hō bona uoluntate uult aliq̄
 q̄ d̄s n̄ uult. tamq̄ si bonū fili
 patrē uelit uiuere. quē d̄s
 bona uoluntate uult emori. &
 rursus fieri pot̄. ut h̄ uelit hō
 uoluntate mala. qd̄ d̄s uult
 bona. uel si malus hō uelit mo
 ri patrē. uelit & h̄ d̄s. **O**ppōni
 igit̄ p̄miss̄ hoc m̄ respondend̄
 est. fecit p̄m̄ hō cont̄ uoluntate
 d̄i. q̄ ē p̄ceptū. n̄ fecit cont̄ illā
 q̄ ē dispō. **O**m̄ia enī q̄c̄q̄ uolunt
 i. disposuit. & illo m̄ q̄ disposuit fec̄.

Ac prudenciū ē / qm̄ istud sit in
 telligendū. Auḡ in enchi. Ita in
 telligendū ē / q̄ scriptū est. om̄s
 homines saluos uult fieri. Cui
 auctoritati opponit̄ illud apli
 deus uult om̄s homines saluos
 fieri. tamq̄ si diceret̄ nullū ho
 minē saluū fieri. n̄ quē fieri sal
 uū ipse uoluerit. n̄ q̄ nullus sit
 hominū. n̄ quē saluū fieri uelit.
 s; q̄ nullus fiat nisi quē uelit.
 & ē dicere oīs ille ē saluus quē
 uult. Idē in eodē. aut certe sic
 dictū ē. Vult homines saluos fi
eri oīs. i. de origine ^{om̄i genere} hominū. Auḡ
de correctione. & g. Pot̄ & sic in
 telligi q̄ oīs homines uult d̄s sal
 uos fieri. qm̄ nos fac̄ uelle. Vel
 ita pot̄ exponi. Vult. i. pmittit
om̄s homines s; f. i. nullū cogit dāp
nari. Auḡ in lib̄ de sp̄i. & lit̄. Vult
d̄s o. h. s. f. n̄ sic tñ ut eis adimat
lib̄m aī. q̄ t̄ bñ. t̄ male utentes in
stissime iudicent̄. Quocūq; ū istoz
 modoz exponat̄. d̄s sic uult. o. h. s. f.

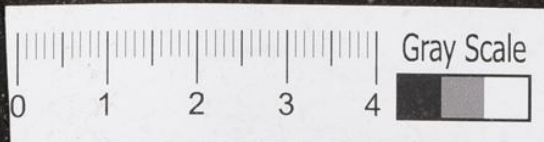

ita effie. & pmaneb' uera tam ista
 auctoritas. q' p'dicta. **O**mnia q'
 cuq; uolunt. **f. Aug' in lib' deci**
uitate di. xru. Multa quidem
 sunt amatis cont' uoluntatem
 di. **f.** tant' e' ille sapientie. tan
 teq; uirtutis. ut in eos exit' siue
 fines quos bonos & iustos ipse p'
 seuit. tendant omnia que uolun
 tati ei uident' aduersa. **l**acphoc
 cu' ds' dr' mutare uoluntatem
 ut qb' lenis erat. uerbi gra' reddat'
 urat'. **f.** illi poti' q' ipse mutant'. &
 eum q'dam' mutatum. in his q'
 paciunt' inueniant. **S**ic mutat'
 sol oculis sauciatis. & asp' q'dam'
 exmitti. & exdelectabili molest'
 efficit'. cu' ipse ap' se maneat. id'
 qui fuit. dr' & uoluntas di' q'
 fac' in cordib; obedientiu' man
 datis ei. **de q' die ap'ls.** **D**s' e' eni
 qui opat' in nob' & uelle. **S**ic iu
 sticia di' non solum q' ipse e' iust'
 dr'. s; illa & q' in hoie qui ab illo
 iustificat' fac'. **S**ecdm hanc uolun

42

tate & uelle dī dī. q̄ n̄ ipse uult
s; suos. i. uolentes fac. & p̄ pauca.
Secūm ergo hanc uoluntate q̄ dī
uelle dī. q̄ alios effīe uelle. mul
ta uult nec facit. **M**ulta enī uo
lunt fieri scī ei ab illo inspirata
scā uoluntate nec fiunt. **S**ic orant
p̄ q̄bda pie scēq;. & q̄ orant n̄ faciūt
Auḡ in lib̄ de grā & lib̄ ar̄. **S**ēp
tū ē in p̄b̄is salomonis sic in
p̄t̄ aque sic cor regis in manu
dī. q̄cūq; uoluerit declinat. il
lud. & ip̄so. c. iiii. leḡ dictū de
egyptiis. q̄ eis fecerit dī. & ēuer
tit cor eoz ut odirent pplm̄ ei
ut dolū facerent in seruos ei
Ap̄t̄s q̄. **P**ropterea t̄didit illos dī
in desideria cordis eoz. in inuim
diciā. his & talib̄ testimoniis satis
q̄ntū estimo manifestat̄ in cor
dib; hominū opari dī ad incli
nandas eoz uoluntates. q̄cūq;
uoluerit. siue ad bona p̄suamīa.
siue ad mala p̄meritis eoz. **I**u
dicio utiq; suo. aliq̄n̄ apto. ali

q̄n occulto. semp̄ aū iusto. **V**olun-
tas ū hominis. alia ē approbans. alia
appetens. **A**pprobans. ē rōnis de q̄ dicit
ap̄ls. uelle bonū adiacē m̄. p̄ficere
aū n̄ inuenio. n̄ enī qd̄ uolo bonū
h̄ facio. **A**ppetens. ē sensualitatis q̄
uocat̄ appetit̄. **A**ppetit enī conseq̄
dulcia. uitare amara. de q̄ d̄ns
pet̄. **N**i cingē te. & ducē q̄ tuū
uis. & inuēgio. **V**erumt̄m n̄ sic
ego uolo. s; sic tu. **A**pprobans uo-
luntas uidē ē approbare aliq̄
bonū debere fieri. q̄ rō discernit.
h̄ aū sic diuidit̄. alia ē bona. alia
mala. **Q**uod q̄cūq̄ approbans sit
bona. uerba ap̄li p̄missa testant̄
s; n̄ ē tal̄ bona. q̄ sit rōnabil̄. & ē
iners. q̄ ipsa sola nūq̄ p̄cedit ad
effectū. **N**atalit̄ enī uult rō bonū
s; h̄ uoluntas semp̄ caret effectū.
n̄ gr̄a d̄i suū uelle amare dede-
rit. qd̄ ad effectū pot̄ p̄duci. **A**uḡ
in lib̄ de sp̄u & l̄ta. **N**os d̄ns hu-
manā uoluntatē sic diuinit̄ ad
uiuari. ad faciendā iusticiam. ut

2
fo 110

2
fo 110

p̄t̄ qđ creat̄ ē hō cū libo aī: p̄t̄ qđ
 doctrinā. qđ ei p̄cipit̄ quē admo
 dū uiuere debeat. accipiat sp̄m
 sc̄m. qđ fiat maīo ei delectatio.
 dilectio qđ summi atq; inēomita
 bit̄ boni. qđ d̄s ē. ut hac s̄ uel
 arra data ḡtuti muneris in
 ardeat inherere creatori.
 atq; inflāmet̄ accēte ad parti
 cipationē uerū luminis. Nam
 neq; libm aī: qđ qđ. n̄ ad peccandū
 ualē. si lateat ueritatis uia. &
 eū id qđ agendū & qđ intendū ē
 ceperit n̄ latere. n̄ ē delectet
 & amet̄. n̄ agit̄. Ut aū diligat̄
 caritas d̄i diffundit̄ in cordib;
 uīrū. n̄ p̄ libm aī: qđ surgit̄ ex no
 b. s; p̄ sp̄m sc̄m qđ dat̄ ē nob. Idē
 in eodē. qđ cū ostendo manifestū
 apparebit̄ p̄fecto. bñ uiuē donū
 ēē diuinū. Non tñ qđ hōi d̄s de
 derit libm aī: sñ qđ nec bene nec
 male uiuit̄. nec tñ qđ p̄ceptū de
 dit. qđ doceat. quē admodū sit
 uiuendū s; qđ p̄ sp̄m sc̄m diffund̄

8
110

no

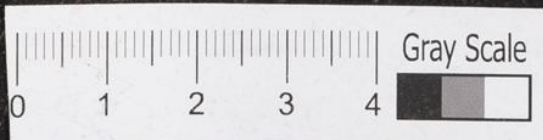

caritate in cordib' eoz q's p'de
stinavit. Mala si ē in excecatis.
q'b' qd' bonū ē uidit malū. Iudi
enī infideles p' q' ueritas dex' ē
manifestā. approbāt' figalia eē
seruanda. Cū ap'ls in ep'la ad phi
lipenses dicat illa eē det'mta.
& sterora. **A**ppetit' q' ali' ē bonū
ali' malus. Bonū ut inē cū esuriunt
uolens comedē. & in uiris spiri
talib'. ut appetit' cibi. p' susten
tacionē. mal' aū ut appetere
fornicari. Ambrosi' in libro de
fide. r' arrianos. ad g'cianū.
impatorē. Pat' si possibile ē t'ns
fer a me calicē h'c. n' q'si d's. s; q'
si hō loq'r. **E**t p' pauca. **E**o usq;
hominē quē ueritate corporis
demonstrabat. eq'bat affat' ^{ecty}
ut diceret. s; tū n' sic ego uo
lo. s; s; t. u. **L**t paulo post. **M**ia
est uoluntas hominis. **A**lia
dī. **d**enuq; ut scias uitā esse
in uoluntate hominis. **q** mor
tē timem'. **p**assionē aū x' in

u. d. l. u.

44
in uoluntate diuina | ut pateret
p nob | cū petr² uelit dñm a passio
ne reuocare. dñs aut n̄ sapit q̄ dī
s̄ s̄ que sunt hominū. **S**uscepit
q̄ uoluntate meā | suscepit tristitia
meā. ^{crucē} t̄dē t̄sticia nōio q̄ p̄ dico | mea ē
uoluntas q̄ suam dixit | q̄ ut hō
et̄e suscepit tristitiam meā | ut
hō locut² ē. & iō ait. n̄ sic ego uo
lo. s̄ s̄. t. u. **U**ea ē t̄sticia q̄ meo
suscepit affectu. **N**emo enī morit²
exultat. m̄ cōpatit². m̄ tristis est
m̄ dola. ergo p̄ me & uime doluit.
q̄ p̄ se n̄ h̄ habuit. In eodē | In dō uo
luntatis series. opationis effect² ē |
Preterea intuentū ē cū aliquis ui
dit facere uoluntate dī | & ē fac² |
tamen uoluntas dī semp̄ fit ab il
lo. ait de illo. Aug² in ench. Hec
sunt magna op̄ ad n̄. exquisita
mōs uoluntates eī | & tam sapient²
exquisita. ut cū angelica & huma
na nata peccass². n̄ quod ille
s̄ q̄ ipsa uoluit feciss² | & peandē
create uoluntate. q̄ factū ē quod

creator noluit. impleret ipse q̄
uoluit. bñ utens & mal' tamq̄ sū
me bon' ad eoz dampnationē. q̄s
ite p̄destinau' ad penā & ad eoz
salutē q̄s benigne p̄destinauit
ad grām. Quantū enī ad ipsos am
nā. q̄ d̄s noluit fecer'. q̄ntū ū ad
ōipotentiā d̄i nullom' id efficere
uoluer'. h' quip̄e ipso q̄ ē uolun
tatē ei' fecer'. de ipsi' facta ē uolun
tas ei'. P̄tēa namq; m. o. d. Veq̄
sita in ōs u. e. ut muro & ineffabi
li m̄ n̄ fiat p̄tē ei' uoluntatē q̄ ē
ē ei' sit uoluntatē. Quia n̄ fieret
si n̄ sineret. neq; utiq; nolens finit.
s; uolens nec sineret bon' fieri ma
le n̄ omnipotens. & de malo pos
sē. facere bonū. l̄ paulo p̄. Sic
fact' ē hō rect'. ut & rect' manere
mea recitudine n̄ possē. sine di
uino adiutorio. & suo fieri p̄sus
ar'. Vtrūlib; hoz elegissē d̄i uolun
tas. fieret. aut & ab illo. aut certe
de illo. p̄n̄ q̄ suā maluit facere q̄
d̄i. de illo facta ē uoluntas d̄i. q̄ ex

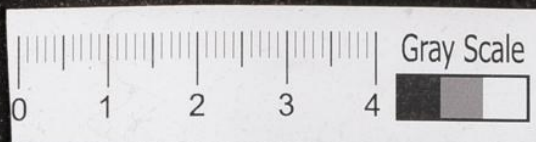
45
eadē massa pditionis / q̄ de illi
stirpe pflux / fac̄ aliud uas in ho
norē. aliud in contumeliā. Ex
hac auctoritate ppendit̄ dispo
sitū ēē actō de homine / q̄ possē
manere in rectitudine diuino
ad uictorio possē fieri puersus suo
ar. sic & factū ē. Illud q̄ in quiren
dū ē. ands̄ disposuerit de aliq̄ re
cū condicione / u. an uoluntas eī in
aliquo condicional̄ fuerit. **S**; de
nulla re iudic̄ disposuisse cū du
bitatione. ut condicione. imo de
terminare & stabilit̄ / quā ipse
in sacra scripta aliq̄n nob̄ loq̄t̄
condicionalit̄ / ut ibi. **S**i quis man
ducauerit de h̄ pane. n̄ m. in ē. &
alibi. **S**i aliq̄s pseuerauerit usq̄
in f. s. e. **C**ū attendū q̄ d̄s om̄ia
q̄ uult & pot̄ facere. & fac̄. ut ha
bet̄ in psalmo. Om̄ia q̄c̄q; u. f. & q̄
multa s̄. q̄ facere n̄ pot̄. **A**p̄t̄s ad
timotheū. **S**i n̄ credim̄. ille fidel̄
pmanē. & se ipsū negare n̄ pot̄. **A**uḡ
in t̄tatu de simbolo. **D**s̄ om̄p̄s n̄

pot' mutari | n̄ pot' mori. n̄ pot'
falli | n̄ pot' miser fieri | n̄ pot' uinci.
Ict' uincit. Omnipotentis uoluntas
malic' nūq' pot'. p̄terea multa pot'
facere | que nec fac' nec uult. Potu
it enī h' efficere | ut duodeci legi
ones angloꝝ pugnarent c̄t illos
q' eū ceper'. Eugl'ista math. An pu
tatis q' n̄ possū patre meū rogare
& exhibeb' m' plus q' xii. legiones
angloꝝ. Aug' in libro de spū & t.
Absurdū ē uidet' dici aliq' fieri
posse cui desit exemplū | cū sicut
credo n̄ dubites nūq' eē factū. ut
p̄foram' acus camelus t̄nsiret. &
tū ille h' q' dix' dō eē possibile.
Legas ē duodeci milia ^{legiones} angloꝝ. p
& ne pateret' pugnare potuisse. nec
tū factū legas fieri potuisse. ut
semel gentes ext̄minarent' a t̄ra.
q' dabat' filiū isrl' | d̄m tū fieri
paulatī uoluisse. & alia sexcen
ta possunt occurrere | que fieri
t' potuisse. ut posse fateam'. & eox
tū exemplū p̄ferre nequeam'. Ict'

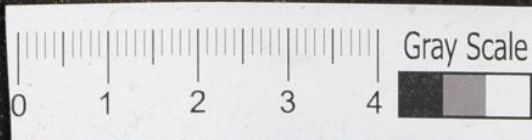
46
meo dē. **N**is addi possunt & illa
q̄ legunt̄ in libro sapientie. q̄ mul
ta posse noua tormenta d̄s exere
re in impios. ad nutū sibi seruien
te creatā. que t̄n̄ n̄ exeruit. **P**ōt
& de monte illo quē fides in mare
t̄nsferret. q̄ t̄n̄ nūq̄ uel factum
legim̄ ut audiui. **Q**uisquis enī
horū aliquod d̄o dixerit eē impos
sibile. uidet̄ q̄ desipiat̄ q̄ adū
sus fidem script̄e ei loquat̄. **M**ul
ta alia huiusmodi possunt occur
rere. ut legenti ut cogitanti.
que possibilis d̄o negare non
possim̄. quamuis eorū desit ex
emplū. **I**dem inench. In clarissima
sapientie luce uidebit̄. q̄ n̄e pi
orū fides h̄t. q̄ immutabit̄. & effica
cissima sit uoluntas d̄i q̄ multa
possit & n̄ uelit. nisi aū uelit. q̄
n̄ possit. **U**bi ū sententia q̄ d̄r. d̄m
n̄ om̄ia posse. **O**pponitur q̄ eōi
potens. & q̄ nulla impossibilitas
ē in eo. **A**uḡ in libro de sp̄u & l.
Scio q̄ sicut impossibilitas. ita

& iniquitas n̄ ē ap̄ d̄m. In d̄o nul
la ē impossibilitas. i. inpotencia.
S; n̄ p̄t̄ facere iniusta. q̄ ipse
summa iusticia & bonitas. Nec
p̄t̄ mori ut ^{aliqui n̄} debilitari. cū ip̄
se sit sūma potentia. Om̄psū
ē. n̄ qd̄ possit omnia facere. s; q̄
p̄t̄ p̄ficere quicq; uult. ita ut
nūq; ualeat resistere ei uolun
tati. quin cōpleat̄. aut aliqm̄
impedire eam. Auḡ in c̄tatu de
simbolo. **D̄s** om̄ps n̄ p̄t̄ mori.
n̄ p̄t̄ falli. n̄ p̄t̄ miser fieri. n̄
p̄t̄ uinci. **Nec** atq; huī mōi ab
sit ut possit om̄ps. ac p̄ hoc so
lum ostendit̄. ueritas eū om̄
potentē eē. qui ista n̄ possit. s; &
cogit ueritas omnipotentē n̄ eē
qui ista possit. l̄c̄ in ench. **Nec**
enī ueracit̄ uocat̄ om̄ipotentis.
n̄ qm̄ quicq; uult potest. **Nec**
uoluntate culpā creat̄. uo
luntatis om̄ipotentis impedit̄
effect̄. **Dei** huius sententię d̄s
p̄t̄ multa q̄ n̄ uult. istud op

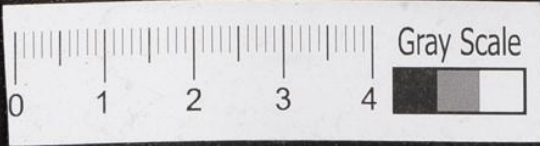
47
ponit. quod d's illud qd' n̄ uult
n̄ pot. Aug' in tractatu de simbolo
quod n̄ uult om̄ps hoc solum n̄ pot.
& p̄ pauca. **S;** qm̄ dixi h̄ solum
om̄potentē n̄ posse qd' n̄ uult ne
quis me temere dixisse arbitre-
tur. alij. om̄potentē n̄ posse.
h̄ & beatus ap̄ls dix. **S;** n̄ credim̄
ille fidel' manet. & se ipsū n̄ n̄p.
S; qm̄ n̄ uult n̄ pot. q̄ & uelle
n̄ pot. Non enī pot̄ iusticia uelle
facere. qd' iniustū ē aut sapien-
tia uelle qd' stultū ē aut ueritas
uelle qd' falsū ē. **I**d' paulo p̄. **S;**
ḡ pot̄ eē qd' n̄ uult om̄ps n̄ est.
ē aut̄ om̄ps. **S;** q̄cqd' uult pot̄. &
iō qd' n̄ uult eē n̄ pot̄. **Q**ui p̄ea
d̄r om̄ps. qm̄ q̄cqd' uult potest.
Cui obiectiōni sic fortassis ē respō-
dendū. **Q**uod d's n̄ uult. i. n̄ dis-
posuit facere. & cū repugnans
diuine maiestati. illud ipse n̄
pot̄ facere. **V**erbi gr̄a. **D**s n̄ uult
mentiri. & istud ē oppositū ei.
q̄ ē sūma ueritas. **N**̄ nullo m̄ pot̄

si uelle uel facere. **D;** illud q̄ ipse n̄
uult agere. & n̄ ē contriū diuine na
t̄e. p̄t facere. i. n̄ ē a repugnans ut
hoc efficiat. ita t̄n si uellat. i. dis
posuissat. **Veluti** h̄c stultū sapi
entē. & h̄c pauperē diuitē. q̄s
ipse possat efficere. q̄ n̄ repugnat
diuine pietati solūm si uellat.
At ū qm̄ d̄s n̄ p̄t aliqd agere ex
coactione. seu nolens cū d̄r. d̄s
p̄t q̄ n̄ uult. apponit h̄c det̄mi
natio si uellat. **Auḡ** inench. **Ap**
tissime d̄s d̄c. **Ve** t̄ corōham.
ue t̄ bedaida. q̄ si in tyro & sy
done facte c̄nt uirtutes. que
facte sunt in iob. oī in elicio
& in cinere penitentiā egissent.
Nec itiq; iniuste d̄s noluit saluō
fieri. cū possent salui ēē si uellat.
In eodē. **Quis** porro tam impie
desipiat. ut dicat d̄m malas ho
minū uoluntates q̄s uoluerit
q̄n uoluerit. ū uoluerit. bonū
n̄ posse conuertere. **D;** cū fac̄
p̄m̄iam facit. **Cū** aū n̄ fac̄ per

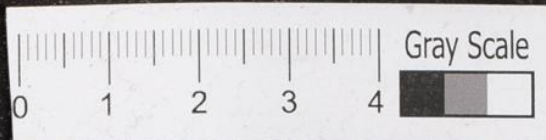
iudiciū fac. **V**idē
 & dñm in aliq̄ disponere n̄ pos
 se. q̄ n̄ sit dispositū. cū ipse sit
 inuariabilis. & om̄ia sunt dispo
 sita abetno. **V**n̄ fortasse uidē ali
 quib̄ eē uerū q̄ d̄s pōt facere si
 uult. q̄ n̄ pōt disponere. **I**nq̄
 rendū ē itaq; utriū d̄s potue
 rit dispone aliq̄ q̄ n̄ disposuit.
 cū om̄ia añ om̄ia tempora sunt
 disposita. & sine aliq̄ incio.
Veluti an potuerit disponere
 beatū petrū occidi in adoleſcen
 tia. & alio gen̄e mortis. q̄ mini
 me fec̄. & forsitan h̄ erit dicen
 dū q̄ potuit q̄. i n̄ repugnat di
 uine om̄ipotentie illud dis
 posuisse. si uoluisset. **S**; q̄ no
 luit. immo disposuit ab etno
 eū occidi in senectute morte
 crucis. n̄ potuit ^{diuina} stabilitas illud
 aliud disponere. & n̄ istud. **Q**̄
 maḡ uidē tenendū q̄ d̄s om̄ia
 illa q̄ n̄ fac̄. & pōt facere si uult
 posse disponere si uell̄. pōt añ

ut potuit uel aliud uerbū
in dō. significatiua temporis &
attende qm̄ & ipsam crucifixio
onem petri. & potenciā crucifi
gendi q̄ habuit d̄s disposuit.
Namq; om̄ia que s̄ in creatis. act
ut potencias d̄s disponit. & p̄
set. nec p̄set n̄ q̄ erat futū.
Auḡ in libro ad renatū. Quid q̄
ip̄sexinant p̄sciencia oīo. si q̄ p̄set
n̄ erit. Quom̄ enim recte d̄r
p̄seti futū q̄ n̄ ē futū. Q̄r̄ ē
an dō sit possibile efficere aliq̄
rē meliōrē q̄ faciat. In auctorita
te reperit̄ q̄ d̄s potens ē aliq̄
homine ad tantā p̄fectionē p̄mo
uere in mundo isto. ut penit̄ sit
absq; oī peccō. In sup̄ in illa p̄fec
tionē atq; gl̄am sublimare in p̄
senti uita. morte uidelicet n̄ uir̄
ueniente. q̄ sc̄i habebunt in futū.
Auḡ in libro de baptismo paruu
lox. Si ame querat. utrū ho
sine peccō possit ēē in hac uita.
c̄stebor p̄ gr̄am d̄i posse & libm

49
et arb. **I**psum q; libm ar: addi
gram. h e ad di dona ptinere
n̄ ambigenf. & p̄ pauca. **H**is atq;
huiusmodi aliis innumerabilib;
testimoniis dubitare n̄ possū.
nec d̄m aliq. impossibile hōi
p̄cepisse. nec dō adoptulandū
& adiuuandū. q̄ fiat q̄ uibz
impossibile aliq. eē. **A**c p̄ hoc
pōt hō si uelit eē sine peccō.
aduit̄ adō. **I**neodē. **N**eq; negan
dū est h̄ d̄m iubere. ita nos in
facienda iusticia eē debere
p̄fectos. ut nullū habeam̄ om̄ino
peccm̄. **N**am nec peccm̄ erit. si
q̄ erit. si n̄ diuinit̄ iubet̄ ut
n̄ sit. **C**ur ḡ inquit iubz
q̄ nullū hominū scit eē fac
turū. hoc m̄ ē dici pōt. cur
p̄mis ill̄ hominib; iusserit
qui duo soli erant. q̄ sciebat
eos n̄ eē facturos. **N**eq; enim
dicendū est iō iussisse. ut nr̄m
aliquis id faceret. si illi n̄ face
rent. **H**oc enī ne de illa. s. arbore

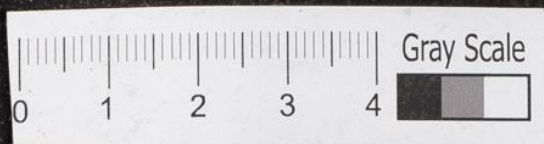

fiē

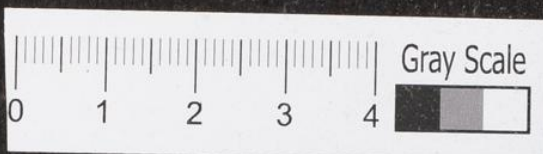
cibū sūmerent. n̄ n̄ ill' sol' d's ill'.
quia sciebat q. iusticie factū
n̄ erant. ita & sciebat q. iusticie
de illis erat ipse factus. **C**om
g' uib' om̄ib' hominib' ut n̄ fa
ciant ullū peccm̄. quis sit p̄
seī neminē n̄ impletū. ut q̄c̄q;
impie ac dampnabit' eī p̄cep
ta contempserint. ipse faciat
eos dampnatione q. iustū ē.
Quicumq; aū meis p̄ceptis obe
dient' & pie p̄ficientes. nec
tū oīa que p̄cepit implentes.
fiē sibi p̄mitti uolunt. sic alius
peccā dimiserint. ipse faciat
meoz mundacione q. bonū ē.
Id' in libro de spū. & l. Nullom̄
dicendū ē dō deēe possibilita
tē. q. uoluntas sic adiuuet' hu
mana. ut n̄ solū iusticia ista
que ex fide ē om̄i ex parte m̄
p̄ficiat' in homine. uerū & illa
q. p̄ca in ḡnū in ipsa eī contē
placione uiuendū ē. qn̄q; sine
uelit in q̄q; & hoc corruptibile

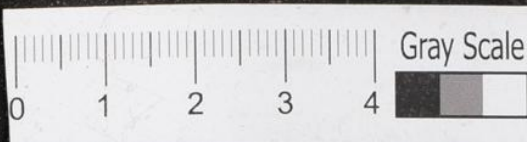
induere incorruptum atque hic in ho-
 mines mortuos eum iubere ui-
 uere minime mortuum ut tota
 penitus uetustate consumat. ut
 nulla lex in membris eius repug-
 nans legi mentis dominique uel presentem
 ita cognoscat sic seipsum prope cogniti-
 f. quod demens audeat affirmare
 non posse. §; quare non faciat querere
 homines. nec qui querit se attendit
 esse homines. §; scio quod sic impossi-
 bilitas. ita non est iniquitas apud deum
Idem in libro de baptismo. p. An
 si non peccasset adam non erat ex-
 poliandus corpore sed superuesti-
 endus immortalitate. & incor-
 ruptione. ut absorberet mor-
 talis uita. Nec enim metuendus
 fuit. ne forte si diu hic uiue-
 ret in corpore animali senectu-
 te grauaretur & paulatim ueteras-
 cendo pueniret ad mortem. Si
 enim deus israelitarum uestimtus
 & calciamtus presertim quod per tot
 annos non obtrita quod mirum si

obediēti hōi eīdē potēcia
p̄stare² / ut animale / si morta
le habens corp̄. haberet in eo
quēdā statū / q̄ sine defectu
ēet annosū t̄p̄r q̄ d̄s uellē a
mortalitate ad immortalitē
sine media morte uentur². Tale
puto habitudinē adhuc incor
pore mortali / ē. ut q̄ sine mor
te hinc t̄nlati² fuisse c̄cessam.
Neq; enī elias & enoc p̄ tam lon
gam t̄tātē senectute marcuē.
Nec t̄ū credo eos iam nullam spi
ritatē q̄ntitatē corporis omu
tatos / q̄ in d̄no p̄cessit. n̄ q̄ isti
fortasse nec his cib̄ egent / q̄
sui consumptione reficiuntur.
s; ex q̄ t̄nlati² / ita uiuunt. ut
similē hant. sacietatē. **III. xl.**
dieb̄ helias ex calice aque & ex
colluride panis sine cibo uiuē.
Aut his sustentat̄i² his op̄ est.
ita in paradiso forsitan pascum
t̄. sic adā p̄usq; p̄ pecc̄m exiit
exire meruissē. habebat enī q̄n

tum estimo & de lignoz fructib;
 refectionē cont̄ defectiōnē / & de
 ligno uite stabilitatē cont̄ uetu
 statē. **P**redictis auctoritatib;
 habes d̄m posse iusta uita homi
 nē facere meliōrē / q̄ absq; peccō
 oī. & immortale. & incorrupti
 bite. quod eēt meli n̄ dō s; hōi.
 cui h̄ donū impenderet. Idē
in libro de natura gr̄e. Con
 sequens est ut q̄ eēt potuerit /
 n̄ eēt aū consequens / ut q̄ eēt pot
 ē sit. q̄ enī d̄ns laharū suscita
 uit. sine dubio potuit. q̄ uero
 uiclam n̄ suscitauit. numq̄ di
 cendū ē non potuit. **P**otuit q̄
 s; noluit. nam si uoluisset. eadē
 & h̄ potestate fecisset. q̄ & fili
 quos uult uiuificat. **I**taū at
 tendendum quom̄ h̄ uerba sint
 intelligenda. **D**s pot̄ aliq̄ facere /
 s; prī inspiciat quid sit dicere
 d̄s fac̄ aliq̄ rē. **O**pponit̄ namq;
 a quib; q̄ d̄s uidet̄ uariabilis /
 p̄ hanc causam / qm̄ hodie fac̄.

aliquod quod heri non fecit / & cras operabitur
et quod prius non fuerat operatur / ueluti
heri creauit quondam animam. hodie
aliam / cras aliam. Unde sic est intel-
ligendum deus facit aliquid. uel aliquod
fit temporaliter / eo modo quod deus dispo-
suit / & illo tempore. Sic cum dicitur deus
potest non est intelligendum potentiam
esse in deo / que sit alia res ab ipso.
sed ita potest deus a se. id est deus est summa
potencia. & illud quod uult fieri
fit tempore quod disposuit & illo modo.

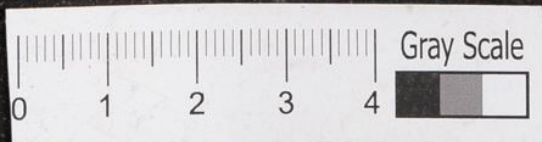
Preterea solent queri an creator
aliquam creaturam possit facere sibi
equalitatem. sed quomodo possit. si esse / ut aliquam
res secundum eandem naturam / & esse
inferior creatori & ei equalis. &
haberet principium & finem. & esse
sine initio & fine. **O**pponitur
autem illud. qui credit filium inno-
centem patrem. inhonorat patrem
quia equalitatem sibi filium generare aut
non potuit / aut noluit. si noluit.
inuidet. si non potuit. impotens
est. **V**erum uidetur si nolle de filio

ex na potuit
gnisse sibi eqle

sibi consubati. creatam u nolle
 ut n̄ posse facere sibi eq̄lem
 n̄ ē inuidencia | aut inpoten
 tia s; iusticia. Et qm̄ p̄mu homi
 nes fecer̄ cont̄ p̄ceptū dī. incur
 rerunt penā / dep̄sionē libi aī.
 de q̄ dictū ē. famē sitim. aliasq;
 afflictiones. & dissolutionē cor
 poris abaiā. & insup̄ et̄nā cl̄apna
 tionē. n̄ p̄ dī grām eēt libati.

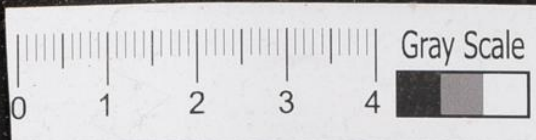
Augustinū in u. libro de baptisimo
 paruulorū. **D**ic̄ illi p̄mu hoīes p̄ea
 iuste uiuendo | uñ merito cre
 dunt̄ p̄ dñi sanguinē ab ext̄mo
 supplicio libati | n̄tū nulla uita
 meruer̄. ad paradysū reuocari.
Sic & caro pecc̄i. & si remissis pec
 catis hō in ea iuste uixerit | n̄ con
 tinuo meret̄ eam mortē. p̄ pe
 ti. q̄ t̄rit de ppagine pecc̄i. **S**;
 sic esu uetri cibi subiacerunt
 huic penē. ita n̄ comedendo de
 ligno uitę. & aliis lignis para
 dysi uidet̄ q̄ eandē penā subiret.
Vtrūq; enī p̄ceptū erat | n̄ comedē

de ligno. ^{quod dicitur} s. b. & m. & comedere
de alijs. **M**oyses in g. Precepit ei
dicens. **T**rom ligno paradysi co
mede. **d**e ligno au s. b. & m. ne
comedas. **I**n un. dicta q. illius
peccati eiecit e de paradiso. **V**n
penitet dnm fecisse hominem. **p**
penitentia e quedam mutacio
& dolor. **d**e aliqua re. **q**uam
aliquis nolle fecisse. **h**aq. oppo
nitur q. dolor aut mutacio
aliq. numq. fuerit in dno. **V**n n
penituit dnm fecisse aliquid.
Iacob ap. **A**pu dnm n e transmu
tacio aliqua. **E**st au sciendu
quod mutacio reru dr peni
tentia di. n e que libet. **q**uia
mutacio quedam iuuentutis
in senectutem. **u**t hiemis in esta
te. n e di penitentia. **s**. illa que
fit cont. opinionem hominu. **v**
hominib. **o**pinantib. illa. **v**
n mutacio de paradiso facta e.
ada & eua. n opinantib. & e
aliqn. de bono in malu. ut p

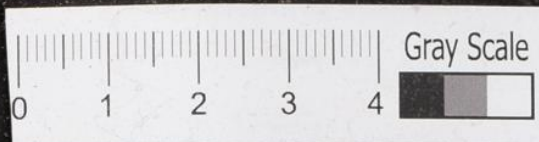
33
dicta / aliquñ de malo in bonū /
ut in latrone. atq; imminente
diluuiō dix̄ d̄s / penitet me
fecisse hominē / p̄ mutacionē
que fiebat in hominib; de ui
ta ad mortē / cont̄ eorū opinionē.
Ieronim. Penitentia ē statuta mu
tare. hanc mutacionē de bono
ad malū. siue de malo ad bonū.
que occulto iustoq; iudicio d̄i
fit. uel p̄ iusticiam. uel p̄ m̄iā
penitentiā d̄i dicim̄. Non pe
nitere d̄i est. nullom̄ statuta
mutare. ut ē illud. Iurauit
d̄ns & n̄ penitebit eū / & ē dicē
penituit d̄m / f. h. mutauit hoib;
n̄ h̄ opinantib; qd̄ fecerat de ho
mine. Auḡ in xiiii. de ciuitate d̄ni.
D̄s & sic d̄r mutare statuta / uñ
t̄pica locucione in scripturis &
penituisse legit̄ d̄m. iuxta id
d̄r quod hō sperauerat / ut na
taliū causarū ordo gestabat /
n̄ iuxta id qd̄ se facturū omp̄s
eē p̄sciebat. Om̄s q; filiū ad q̄ ē

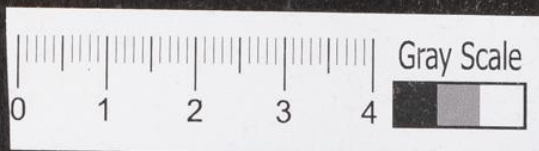
cepti conuictione iuri ac mu-
lieris plectunt^r p^r eo d^r peccō &
simili pena. **Vñ** q^r quare hoc
aū iō ē. q^r peccm̄ illud cōmiser^r.
Qñ enī adam peccauit. o^s erant in
illo. o^sq; fuer^r ille unū ho. & insup
peccī concupiscētia ab illo de-
scender^r. **Apl^s inq^r o^s peccauer^r.**
Quo aū m̄. & s^r q^r nātā m̄ imp^rmo
hoīe fuerunt. sic explicandū ē.
Subā corporea unū cuiq; hoīs
tota q̄ coronabit^r ut pūnetur.
fuit imp^rus parentib; cū pecca-
uer^r. q̄us in alio statu & q̄nta-
te. **S**; quēdā p^r se. quēdā p^r
medios patres. **V**eluti subā cor-
porea cāi tota p^r se fuit inactā
& eua. **S**ubā ū filioz ei. & suc-
cedentiū p^r medios patres. & q^r
unūq; peccauit inactā peccan-
te. atq; cēpit in peccō cēcupiscen-
cie. q̄ & pena peccī ē & peccm̄.
Vñ dō. Iniquitatib; cēcept^r s. & in
p. e. m. m. m. reus est original
peccī. & p^r eo dampnandus. n̄

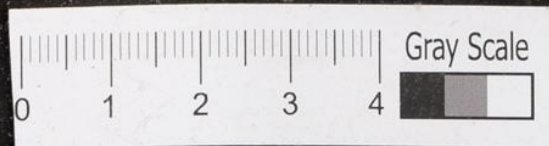
pgrām dñi nr̄i ihu x̄. remittat
 ei in sacramento ecclē. Cui senten
 tię hm̄ pōt exponi. **S**ub̄a caī
 q̄ accepit ap̄m̄s parentib; ual
 de parua fuit. nec tot athomi
 fuer̄ in ea ex maxima parte. q̄t
 homines descender̄ ab illo. **S**i
 mult̄ sub̄a p̄moz parentū n̄ fuit
 tanta q̄ poss̄a partiri in tantā
 multitudinē hominū. **V**n̄ n̄ in
 d̄r uerū q̄ sub̄a corporea unū
 culq; ut p̄se. ut p̄medios paren
 tes fuerunt in p̄mis hoīb. ubiq;
 peccauerunt. **Q**uib; eēt respon
 det̄. **C**orporea sub̄a illi q̄ c̄t̄
 ap̄parentib; suis in p̄ncipio ual
 de fuit parua. at diuina opa
 tione fomentis cibi & pot̄ par
 ticuleq; erant athomi. **d**escier̄ eē
 athomi. facta q; ē magna. **n**ulla
 sub̄a exteriori t̄nseunte in eam.
 ut ei addita. ita q̄ cū ea resur
 gat. aut ei sub̄tione breuior
 efficiat̄. **C**umq; pars ulla que fuit
 athom̄. facta sit n̄ athom̄. & di

uisibilis. partes ei q̄ s̄ diuerse
eēntie / p̄ fuer̄ unitę. & tal̄ una
eēntia q̄ erat a thom̄. Hoc ū pōt
uidi similitudine frum̄ti. q̄ fac
tū putctū in̄tra / fōnto humoz
atq; calor̄ fit palea atq; mul
ta grana. **P**lanta q̄; fōntis fit
arbor / h̄is q̄; rōnib; atq; simili
tudinib; qd̄ dictū ē c̄sumat.
Puer aliq̄s mortū in̄tra mensē
q̄ resurget / atq; in illa statā
ad q̄; pueniret si diu uiueret.
nulla egritudine ut uicio
corporis impediēte / & sola
illa suba resurget / q̄ fuerat
c̄iuncta aīe illius / diuina op̄
atione multiplicata. absq; fo
ntis. Quinq; & euglic̄i panes
s̄ multiplicati. diuina uirtu
te sine additamento. **P**reterea &
de costa adē que fuit parua
p̄tū fec̄ d̄s mulierē in gran
di forma. **S**i ū aliquis in por
tū in̄stiterit dicens. subam
exteri sumptā. neq; apposita

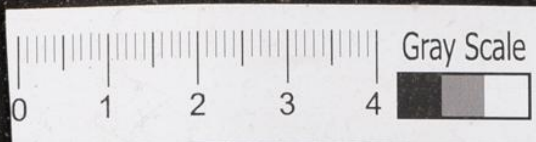
humanā puero resurgenti /
 si fuit baptizat coronabitur /
 cū illo q̄ ē indignū. **S**i bap-
 tizat n̄ fuerit puniet̄ cū illo /
 q̄ iudr̄ iniustū / auctoritatib̄
 quoq; om̄ib̄ sequentib̄ q̄ os pec-
 cauer̄ in acta cōpbat̄. **A**uḡ in
i. libro de baptismo p. **P**urū
 hoiem peccm̄ int̄t̄ immun-
 dū. & p̄ peccē mors / h̄ ppagatio
 nis ē. n̄ mutationis / nam p̄ di-
 abolū dicet̄ demū q̄ sequit̄ /
 inq̄ os peccauer̄ / q̄ cū specte q̄
 p̄pe q̄ sine ābiguitate dictū ē.
Si enī peccē intellexerit̄ q̄ p̄
 unū hoiem int̄t̄ immundū
 inq̄ os peccauer̄ / certe mani-
 festū ē alia eē p̄pa cuiq; peccā
 in quib; hi tantū peccant /
 quoz peccā s̄. **A**liud h̄ unū in
 q̄ os peccauer̄. qm̄ os ille un̄ ho
 fuer̄. **S**i aut̄ n̄ peccē s; ipse un̄
 ho intelligit̄. inq̄ uno hoiē
 os peccauer̄. **Q**uid ista mani-
 festacione manifestū? **I**n eod̄

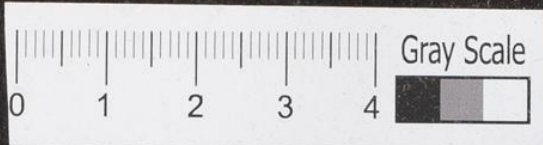
in l. iij. Clamat ap[osto]l[us]. p[ro] unū ho
minē pecc[ati]m inuit[ur] immundū
& p[ro] peccatū mors. & ita in o[mn]es
hoīes t[ra]nsiit. in q[ui] o[mn]es peccauer[unt].
Vñ nec illud liquide qd[am] pecc[ati]m
ade[que] & n[on] peccantib[us] nocuit.
cū scripta dicat. in q[ui] o[mn]es pec
cauer[unt]. Nec d[omi]n[us] ista peccata
aliena. tamq[ua]m omnino ad par
uulos n[on] p[er]tineant. Si quide[m]
in acta o[mn]iū t[em]p[or]e peccauer[unt]. qm̄ in
ei[us] nat[ur]a illa insita. in q[ui] o[mn]i gignē
potat. adhuc o[mn]i ille un[us] fuer[unt].
Si d[omi]n[us] aliena q[ui] n[on] dū ipsi age
bant uitas p[ro]p[ri]as. q[ui] q[ui]d[am] erat in
fuita p[ro]pagine uitā un[us] hoīe
tinebat. Quod aū sola illa
suba resurgat. q[ui] aliq[ui]s c[on]tra
aparentib[us]. & n[on] illa que ei a
cibo potu ue incorporat[ur] seq[ue]n
ti auctoritate declarat. Ex
sup ezechielē in omelia xx.
S[ed] sepe puluerē putrescentis
carnis aspiciunt. & dicunt.
Vñ ossa & medulle. un[us] caro &

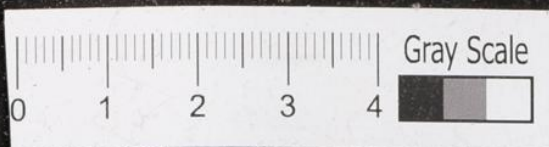
capilli poter' in resurrectione
 reparari. **H** itaq; req̄rentes par
 ua semina ingentiū arborū ui
 deant / atq; si possunt dicant. **U**
 meis latet tanta moles roboris /
 tanta diuersitas ramos. tanta
 multitudo & uiriditas folioꝝ.
 tanta spes floꝝ. tanta ub̄tas saporū.
 atq; odor fructuū. **N**umquid nā
 semina arborū odorē ul' saporē
 h̄nt. quē ipse p' arbores in suis fruc
 tib; p̄fer'. **S**i ergo ex semine arbo
 ris qd' uidi n̄ pōt' / p̄duci pōt'. ē
 depulūe carnis humane disti
 dit. q' ex ea repari ualeat forma
 que n̄ uidi'. **S**epe aū obicē manē
 questuuncutā solent / q' dicit car
 nē hominis lup' cōect' / lupū leo
 deuorauit. / leo moriens in puluē
 redire / cū puluis ille suscitatur.
 qm̄ caro hōis a lupi & leonis ^{carne} diui
 dit'. **Q**uib; quid respondere ali
 ud debem'. n̄ ut p' cogitent. q' lū
 in hē mundū uenerunt. & tē inue
 niat' q' lū resurgant. **C**erte tu

ho q̄h loqueris. aliq̄n in matris
utero spuma sanguinis fuisti
Ibi quide ex patris semine a ma-
tris sanguine paruus ac liq̄dus
glob' eras. dicrogo si nosti. q̄lit
ille humor seminis in ossib' du-
rutt. q̄lit in medullis liquid'
p̄manit. q̄lit in neruis solidat'
ē. q̄lit in carnib' creuit. q̄lit in
cutē extensus ē. q̄lit in capillis.
atq; unguib' distinct'. ita ut ca-
pilli molliores carnib'. & un-
gues ^{ēent} teneriores ossib'. carnib;
duriore. Si igit' tot & tanta ex
uno semine p̄spēs distincta sunt.
& tū in forma remaneat cūuncta.
q̄ mirū si poss' & om̄ps d̄s in illa
resurrectione mortuoz carne
hoīs distingere a carne bestiaz.
Vt un' idē puluis & n̄ resurgat
in q̄ntū puluis lupi. & leonis ē.
& tū resurgat in quantū pul-
uis ē hoīs. Vide itaq; ho. q̄lit
ad uitā uenisti. & neq̄q; dubites
ad uitā q̄lit redeas. Aug' in xxii.

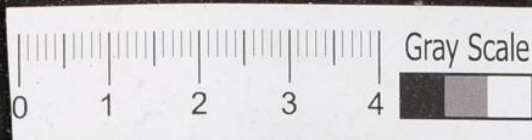
de civitate dñi. **S**; int̄ h̄ om̄ia
 q̄stio illa difficillima p̄ponit̄
 in cui⁹ carnē redit̄a sit caro
 q̄ corp⁹ alt̄i uescens humana
 uiscera fame cōpellente nutrit̄.
Incarnē q̄ppe cūersa ē ei q̄ talib⁹
 uix̄ alim̄tis. & ea q̄ macies osten
 derat. det̄m̄ta suppleuit. **V**trū
 q̄ illi redeat hōi cui caro p̄
 fuit. an illi poei cui p̄ea facta
 ē. **A**d h̄ p̄cunctat̄ ut fide re
 surrectionis illudant. & pau
 lo p̄. **Q**uid q̄ de infantib⁹ dic
 ti sum⁹. n̄ q̄ in ea resurrecti
 s̄ corporis exiguitate q̄ mortui.
S; q̄ eis tardius accessurum
 erat t̄p̄r̄ h̄ s̄ illo dñi ope miro
 atq; celerrimo recepti. In sen
 tencia q̄ppe dñi ū ait. **C**apit
 lus de capite ur̄o n̄ p̄ib⁹ dictū
 ē n̄ defuitū ēē q̄ fuit. n̄ aū ne
 gatū ē affitū ēē q̄ defuit. de
 fuit aū infanti mortuo. **R**esec
 tio magnitudinis corporat̄.
 que cū accesserit. iā statā lon

gior eē n̄ possit. Quod latet
innatā opatione diuina p̄ea
manifestatur. & in quib̄dā cor
porib̄ fōntis. in aliis sine fōm
tis. ut in paruulis mortuis in
resurr̄. Hunc p̄fectionis mo
dū sic h̄nt oī. ut cū illo conce
pian̄ atq; nascant̄. h̄nt in
rōne n̄ in mole. sic ipsa mem
bra om̄a iā s̄ latent in semine.
cū & natis adhuc n̄ nulla de
sunt. sic dentes. ac si q̄ eīmōi. In
q̄ rōne unīcūq; materie indi
ta corporali. iam q̄dā ut ita
dicam. uiciatū uictū eē. q̄ n̄ dū
ē. immo q̄ latet. s; accessu t̄p̄s
erit. ut p̄oci apparebit. In hac
ergo infans iam breuis aut lon
ḡ ē. q̄ breuis lonḡ ue fut̄ ē. s̄ eōd̄m
hanc rōnē p̄fectū in resurr̄ de
trinita corporis n̄ timent. Et
p̄ pauca. unī iam & illa q̄stio
soluenda ē. que difficilior
uid̄r̄ cet̄is ū querit̄. cū caro
mortui hominis. & alit̄ uiuen

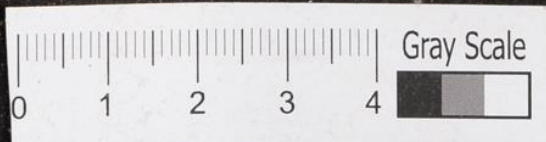
tiffit caro. cui potū hoīs unre
 furr̄ reddat. Si enī q̄sp̄iā con
 fec̄ fame atq; ēpulsus uelcat̄
 cadauerib; hominū / q̄ matū
 aliquotiens accidisse / & uer̄
 testat̄ historia / & n̄roꝝ tēpoꝝ
 infelicia expūta docuerunt
Non quisq; ueridica rōne c̄ten
 da: totū digestū fuisse p̄mos
 meat̄. nih̄ inde inel̄ carnē mu
 tatū atq; c̄uersum. Cū ipsa ma
 cies que fuit & n̄ ē satis indicat̄.
 que ut̄ ex his det̄m̄ta suppleta
 sint. lam̄ itaq; aliq̄ paulo p̄missi
 que ad istā soluendā questionē
 ualere debēt. Quicq; enī car
 nū ex auī famel; utiq; inau
 ras exaltatū ē / un̄ dixim̄ om̄i
 potentē d̄m̄ posse reuocare q̄
 fugit. Redd̄r ergo caro illa hōi
 in qua ēē caro illa humana p̄mit̄
 cepit. Ab illo quippe alio tamq̄
 mutuo sumpta deputanda ē.
 que sic̄ alienū ei redibendū ē
 un̄ sumpta ē. **S**ua ū illi quem

fames exmanuerat ab eo.
q̄ pot̄ & exalata reuocare. R.
Reddit. q̄uis & si om̄ib' p̄isse.
modis. nec ulla ei materi
es inullis nat̄e late
bris remansisse. un̄
uella. eam repararet
om̄ps. **S** p̄sentenciã uerita
tis q̄ dictũ ē. **C**apill' capitis ur̄i
ñ p̄bit. **A**bsurdũ ē ut putem̄
cum capillis hōis pure ñ possit
tantas carnes fame depastat.
et c̄suptas pure potuisse. **Q**ui
b' om̄ib' p̄m̄o modulo c̄sidera
tis atq; tractatis h' sũma c̄ficiť.
ut in resurr' carnis in c̄nũ eas
mansuras hãt corporoz magni
tudo. q̄s habebat p̄ficiende
sue p̄fecte cuiq; indita r̄o ui
uentutis. **R**estituet̄ q̄c̄q; decor
porib; uiuis ut p̄ mortẽ deca
dauerib' p̄it. & simul cũ eo.
q̄ in sepulcris remansit. in sp̄i
tal' corporis nouitate. **S**; &
si ut causa aliq' ḡu. ut in

inimicorum inmanitate tot pe-
 nit conterat^{ur} in puluerē. atq;
 in auras. ut in aquas disp^{er}si-
 q^untū fieri pōt. nusq^{ue} sinat^{ur} eē
 omīno. nullomō subitū poterit
 omīpotencia catoris. s; capill^o
 in eo captus nō p^{er}ib. **D**eū q^u de
 puero illo q^u nat^{us} ē ex parenti-
 b^{us} purificatus in baptismo abo-
 riginali p. scūq; omīb^{us} / & qui
 non baptizat^{ur} morit^{ur} infra
 tēp^{us} discretionis utrū iuste
 conth^{at} originale p. & puniat^{ur}
 p^{ro}p^{ter}illo. **C**ui questioni sic sol^uet^{ur}
 aq^uo responderi. **Q**uamuis pa-
 rentes mundi sint. aborigina-
 li p. & scī hoīes. fili^{us} eorū tū peccō
 orig^o ē inuolut^{us}. **Q**uod aug^{ustinus} h^{is}
 similitudinib^{us} ostendit in lib^{ro}
 iii. de baptismo p. **Q**uomō ipucū
 q^u p^{er} cūctiōnē ~~...~~ / man^{eat}
 in eis. q^usi genuer^{et} cūcti. q^uomō
 palea q^u ope humano tanta di-
 ligentia sepat^{ur}. man^{eat} infructu^{us}
 q^u de purgato t^{er}rico nascit^{ur}. ita

peccatū quod mundat^{ur} per baptismū.
manus in eis quod genuer^{unt} ^{baptizati} ~~ecce~~
Ita quod de nuptiis & concupiscentiis. l. i.
Ita gignit^{ur} ex oleastro semine ole
aster. & oleum semine non oleast^{ur}
cum inter oleast^{ur} & oleum plurimum
distat. Ita gignit^{ur} & de carne
peccatoris. & de carne iusti
utique peccator. Gignit^{ur} autem pecca
tor adhuc actu nullus. & ortu
non iustus; reatu uero homo acato
re captiuus a deceptore. in
dicens redemptore. Que re
sponsio paruultū de quo predictū
est affirmat teneri origē. per unū
non erat dubium. & non soluit prece
dentem questionem. uidelicet quod iusti
cia teneat^{ur} originali. cum paren
tes ab illo fuerint mundi. Ita
autem predicta responsio solū hanc
aliā questionem factā sibi a pe
lagianis. Si baptismū mundat.
antiquū illud delictū. quod de
duobus baptizatis natū fuerint
debent hi carere peccato. Non enim

potuer' ad peros trāsmittere. q' ipsi minime habuer'. **A**liū ū sic uolūt soluere. **P**arentes illi spiritalit' s' generati q' generati one mundi s' a peccō & iusti
Ilium carnalit' s' generati. s' q' ge nerationē cēcepti s' in peccō. & ex spiritali generatione nō gene rant carnales filios. s; ex motu cōcupiscencie q' ē in carne. quē hnt a carnali generatione. **A**t ū quis spiritali generatione mundi sint a. p. nec illa gene rent filios peccatores. tñ car nali generant filios in peccō.
Aug' de baptismo. p. lib. ii. frust' nō nulli sic argumentant'. **S**i pec cator genuit peccōrē. & iust' itū gignere debuit. q'sq' q'si ex h carnalit' gignat. q' iust' est & nō ex h q' in membris ei' cōcupis cencialit' mouet'. **S**ex h enī gignit. q' adhuc uettū tñt. nō ex h q' in nouitate pmouit eū in t' filios dī. & paulo p. In q'mtū

aut si filii dei carne non gignunt
quod spiritus & ipsi non carne nati sunt.
Eadem uero questio adhuc relinquitur
scilicet quare parentes mundi a seculo
carnali generatione conferant fi-
liis suis peccatum & damnationem.
Utaque si in respondeatur. Parentes
illi quomodo sunt seculi. generantur in
concupiscentie peccato ut dicitur
statim. & ideo gentes ab eis habent
originale peccatum. & pro peccato illo
est puniendus. Cuius quod solutio
non tamen obuiatur. Generantur quod
in peccato uoluptatis. sed condo-
natur eis. & purificantur ab illo
per conuictum quod deus decreuit. &
bonum conuictum. **U**n illos filii
non debent contrahere ab eis peccatum
concupiscentie ut originale.
a quibus ipsi sunt mundi. Augustinus super
genesim ad I. lib. viii. Denique utriusque
sex infirmitas pendens in ru-
mam turpitudinis recte ex-
cipitur honestate nuptiarum ut
quod sanis possit esse officium. sit ego

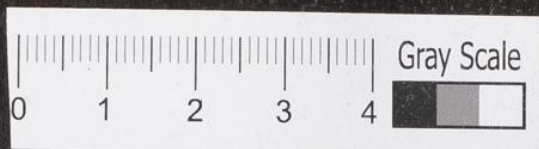

tis remediū. Neq; enī q̄ in
 continencia malū ē. iō conu
 buū. q̄ incontinentes copulant̄
 n̄ ē bonū. imo **p**h bonū ueni
 ale ē illud malū. **S**; tñ semen
 tia scōz ē q̄ perati inconcu
 piscencia carnali. **t**hunt orig
 p. & iō q̄ rōne h̄ fiat. inspiciend̄
 ē. Tot̄ hō. i. & caro q̄ separat̄
 & massa aqua diuidr. ante
 sepationē seminis occupat̄. ^{ardore t̄pitudinis.}
 ardore immundo. fit sepatio. ^{atq; in illo}
 factaq; sepatione pecc̄i. i. actio
 illa immunda ^{cf̄imata} sepata est. **C**ūq;
 pecc̄ illud fuerit cōmune par
 ti sepate. & parentib; aq; b; di
 uisa ē. indulget̄ **p** euigū &
 bonū euigū q̄ in eis ē. **P**arti
 culis **ū** q̄ t̄nsit ad alia p̄so
 nā n̄ c̄donat̄ **p** bonū euigū.
 q̄ n̄ ē mīlla. neq; palud re
 mediū añ baptismū. **S**it itaq;
 pecc̄ concupiscentie. ac pul
 lud t̄nt ac relict̄ originē. **p**.
Auḡ mench. **N**unc **p** pecc̄ exul

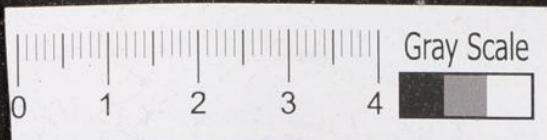

effect / **S**turpē q̄ suam q̄. pec
cando in se tamq̄ in radice in
ciauerat / pena mortis & dāp
nationis obstrū. ut quicq̄
plis ex illo & simit dampnata /
p̄ q̄ peccauerat conuigē p̄
carnate c̄cupiscentiā nasce
ret. **T**heret orig. p̄ q̄ theret
perrores dolores diuersos.
ad illud extremū cū deserto
rib̄ anglis. & c̄sortib̄ suis sine
fine supplicū. **I**de in l̄ i. demp
tū. & concup̄ adualerū magi
strū militū. **E**x hac concupis
cencia carnis q̄ nascit̄ inq̄
in mundo. dō n̄ nascit̄ / dō aū
nascit̄ cū ex aqua & spū renas
cit̄. **H**ui c̄cupiscentie reatū re
generādo sola dimittit. ac
p̄ h̄ generatio th̄t. **S** q̄ gene
ratū ē regeneret. ut similit̄
q̄ n̄ pōt atk̄ q̄ icū ē remittat̄.

Ut enī q̄ dimissū ē in parente
h̄ inuisibilia & in th̄t. miris q̄ modis fit. s̄ tū fit.
s̄ d̄ sub̄ ic̄dibilia. s̄ aera. ut haberent aliq̄ iusi

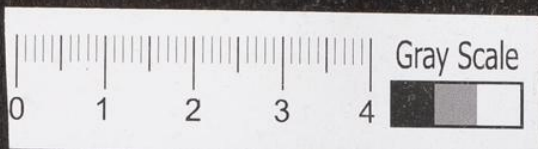

62
bile exemplū. h̄ inq̄b̄ arbu
stis diuina p̄uidencia p̄cu
rauit. **C**ur enī n̄ credamus
p̄ h̄ eē institutū. ut ex oliua
nascat oleast. **A**n credendū
n̄ ē in aliq̄ re creata. adu
sus hominū creatorē p̄uidis
se. & instituisse q̄ ad generis
humani ualeret exemplū.
Mirū ē q̄ quemadmodū a pec
c̄i uincto p̄ grām libati gignant.
tñ eod̄ uincto obstrictos. quos
eod̄e m̄ oporteat libari. **f**ate
m̄ mirū ē. s̄. q̄ lateret fet̄ ole
aster. & in seminib̄ olearum.
q̄n̄ & h̄ crederet n̄ experientia
p̄baret. **I**n sic gignit & ole
ast in semine. & reliqua sup̄
p̄missa. **I**tm̄ aū pot̄ opponi.
Caruncula illa que sepata ē
ut semp̄ ē aiata. uel q̄nq̄
ē maīata. & cū q̄nq̄ sit maīa
ta ipsa tē n̄ h̄t pecc̄. **¶** nec aiā
cui uingit. q̄ creata ē mun
da. nec conuinctio ē pecc̄m

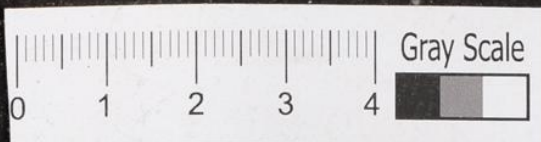

T cū sit op̄ di. Quare paruul
quilibet uict̄ pent̄ eē sine
U peccō. Sol. Corp̄ mortuū
alicui hōis homicide illo
t̄p̄ quo mortuū ē n̄ cōmitt
tit homicidiū. s; q̄ p̄petuit
illud dū uiuebat existens in
aiātū. tenet̄ reatu homicidiū.
q̄ dignū ē pro eo puniri. atq;
punit̄ aiē restitūtū. **V**iuens
ē aliquis hō d̄r homicida.
n̄ tō q̄ sit in actu illo. s; q̄ fuit.

Similit̄ intelligendū. caro il
la inaiata n̄ h̄t peccōm actum
illū. s; tñ ē obligata reatu
peccū. & d̄r habere peccē. q̄
cū eēt aiata. opata ē illud.
uñ digna ē pea puniri. & n̄
habere gl̄am. Quamq; gra
uis sit pena paruulox mori
entū sine. baptismo. nob̄
ignotū ē. Auḡ ū sic de illa
loquit̄ in enchir̄. Mitissima sane
erit pena omiū eoz. q̄ p̄t̄ peccē
q̄ origine cont̄ver̄. nullum

63
insup addiderit & in ceteris
qui addiderit. tanto quisq; to-
lerabiliore ibi habebit damp-
natione. quanto hic habuerit
minore iniquitate. **I**de in-
de baptismo. p. **N**ec e' ullus ul-
li mecl' locus. ut possit ee' n' cu'
diabolo q' n' e' cu' a'. **E**st au' in-
spiciendu' q' sit dicere origi-
n' p. dimittit' in baptismo. **A**t p'mu'
uclendu' e' quid uocet' orig. p.
Omne illud uocat' orig. p. q' utq;
ho' deliquit' du' fuer' in para-
dyso. **A**ug' in ench. **I**llud unde
peccatu' quod tam magnu' in loco
& habitu tantae felicitatis p'mis-
su' e' **U**t in uno hoie originalit'
atq; ut ita dixerit radicabilit'
totu' gen' humanu' dampnaret'
n' solut' ac dilut'. n' p' unu' me-
diatore' di & hominu' **H**ominu'
xpm ihm **I**loq; ut uclendu' est
q' p'dixim'. q' n' ita delet'. q' q'
baptizat' e'. n' ppetuerit illud.
nec ira di. v. unclicta illi' peccet'

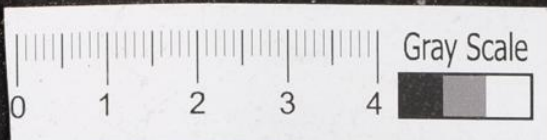

penit² dimittit² in sacramento bap
tismi | cū in eis remaneat & q̄da
alia que d̄s in parte ulciscit².
pecc̄ illud | un̄ sic ē dicendū.
orig. p. v. c̄na dampnatio. aut
puniri in aīa aliq̄m p̄ mortem
h̄ uindicta q̄ hō erat punien
dus p̄ pecc̄o. o. remittit² in bapuf
mo. de illo & q̄ adult² accedit
ad bapufmū. cōmisitq; aliq̄ c̄m.
& truncat² ē pedē ut manū. p̄t
queri an & illa pars que tē ē
sepata ab aliis m̄bris & p̄ pecca
uit. cū illis in bapufmo munde²
ab illo pecc̄o ut n̄. dicendū ē
q̄ munde² / q̄ fuit una p̄sona
cū aliis m̄bris. una eadēq; aīa.
uiuificata cū ill² / & ē futura.

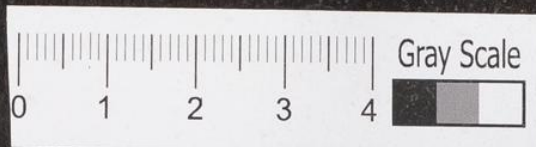
Simili m̄ queri p̄t de manu
que p̄ bapufmū alicui est
absēta | qui amissa ea | admisit
homicidiū. siue aliud c̄m in
quo mortuus est in penitens.
an ipsa restituta p̄ori corpori
& aīe in resurrectione puniet²

64
de illo peccō. **P**oteritq; re
sponderi. q̄ debet puniri p̄
causam sup̄ dictā. **S**iaū fortas
sif n̄ uidebit̄ iustū | q̄ suba il
la quę nec facit nec uoluit.
nec aliqm̄ c̄sensit illi peccō. ut
pote tē existens inaiata debe
at puniri p̄ illo. ut q̄ sup̄ dic
tū ē dicit̄. ut q̄ iusticia dī
nob̄ sit occulta. **M**otandū
ē accionē homicidū autē uil
lib̄ & alti delicti. & reatū illi
ēē differentia. **A**ctio enī ilico
tūst̄. reat̄ ū exea comit̄ p̄ma
na. donec deleat̄ p̄ grām
utrumq; tū uocat̄ peccō. **Q**u
& de p̄ceptis illis. q̄ p̄m̄ homo
cōmisit. p̄q̄ de paradiso eiecit̄
est. & p̄q̄ filios generaret. **V**ir
fuit om̄ib̄ filiis suis originalia
an̄i. & si dicat̄ n̄ / deū q̄ q̄
rōne peccō illud q̄ ē cōmissū
in paradiso sit oriḡ. ista ū n̄
Sol. **P**eccō in paradiso p̄petū
fuit grauissimū. / & ignoran

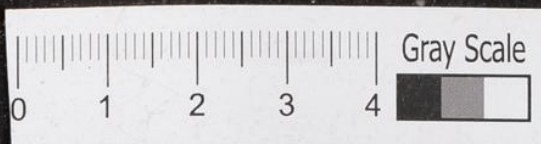

ciañ indux̄ eū ad peccandū.
cū haberet maximā notici
am de dō. & discrecionē bo
ni & mali. Nec fragilitas aliq̄
inpulit eū. cū fomes peccī
ñ dū eēt in eo. & grā sp̄s sc̄i
ñ eēt subiecta. nec egestas
instigauit eū ad h̄. cū neq; fa
mes neq; sitis. neq; aliq̄ miseria
eū uexaret. & si causa delec
tacionis uelle h̄ agere. erant
ibi diuersi fruct̄. quib; po
terat uesci. Vñ adō fuit max
imū q̄ mutauit nat̄am. Ho
minē enī q̄dam immortalē
fecit necessario mortale. &
est oriḡ uniuersis filius suus.
Auḡ in lib; q̄m. de ciuitate di.
tam leue p̄ceptū ad obseruan
dū. tam breue ad memoriā
retinendū. ū p̄serti ñ dū uo
luntati cupiditas resistebat.
q̄ de pena t̄nsgressionis p̄ea
subsecutū ē. tanto maiore
iniusticia uiolatū est. q̄nto

65
facilliori possit obseruantia
custodiri. **P**reterea q̄ de patri
b; infidelib; seu x̄anis / quim
pecc̄is actualib; ut homicidio
adulterio. & similib; s̄ inpeniten
tes. dū generant filios aut fi
lias. utrū pecc̄a illa t̄nseant
ad illos quos eo tempore ge
nerant. ita q̄ p̄ ipsos dampnent̄
t̄ puniant̄. n̄ gr̄a x̄ in aliquo
sac̄mento eccl̄e / aut in p̄orib; t̄
porib; saltē fide parentū re
mittant̄ eis. In solucione hui
questionis diuinū sermo uid̄r
s̄ con̄tradic̄e. **D**ñs enī in ezechie
le cōminat̄ dicens. **E**go uisito
pecc̄a patrū in filiis. in t̄ciam
& quartā generationē. **D**aud
q̄ dicit̄ de uicta. In memoria
redeat iniquitas. p. e. ē d. &
p. m. e. n̄. d. & eēt̄ **dñs dicit̄ pe**
zechiete. Non erit ult̄ illud
istud puerbū uis̄t. **P**atres
manducauer̄ uuā aceruam
& dentes filioꝝ obstupuer̄.

¶ **La**
9

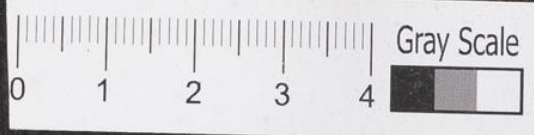
Vt aia patris. ita aia filii mea
est. **A**ia q̄ peccauit. ipsa mori
riet. filii n̄ portabit iniquita
tē patris. Insuper si peccata actu
alia maloz patris & impenten
tū s̄ filius originalia. p̄trem
filii eoz. idcirco q̄ erit p̄ior
nat. plura habebit peccata.
grauisq̄ omnib; puniet. n̄ ali
quis de patrib; p̄cedentibus
p̄ q̄ eū genuit. plurimis gra
uibus peccis se ipsū obligauerit.
Quas auctoritates ier̄ sup eze
chielē soluens contritātē. q̄
continere uident. **I**h̄ m̄ ex
ponit. **F**ilius ille q̄ iustus est n̄
portabit iniquitatē patris.
nec boni filii dampnabunt.
p̄ uia acerba. q̄ patres man
ducauer. **A**ia filii que iusta
ē. n̄ p̄bit peccis aie patris.
q̄ exponē ostendit ezechi
el his uerb. q̄re n̄ portat fi
lii iniquitatē patris. **V**ide
licet q̄ filii iudicū & iusti

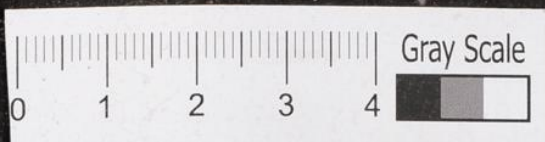
cia opat e. omia pcepta mea
 eductunt. & fecit illa. **I**tem sup
 eunde librū. Peccā patrū ad
 filios non redundant. nec i
 tū filiū scelerat p̄guat fili.
In eod. Sic peccā filioꝝ n̄ nocēt
 pat̄b̄ subaudiendū ē bonus
 sic peccā patrū ad filios non
 redundant. s; aīa q̄ peccāunt
 ipsa moriet̄. Id̄ in eodē h̄m̄
 exponit ^{illā} auctoritatē. **E**go in
 sito peccā patrū in filiis & c.
 n̄ iō puniunt̄ in cīā & quar
 tam generacionē. q̄ deliquer̄
 patres eoz. cū patres poci q̄
 fuer̄ poci peccōes puniri
 debuer̄. s; q̄ patrū extiter̄
 emulatores. & oder̄ d̄m he
 reditario malo. & impiea
 te. q̄. aū de filiis imitatorib;
 maloz patrū d̄ns dicat.
 Item approbat pistud q̄ se
 quit̄. his qui oder̄ me. **I**ta
 enī d̄ns dīc̄ in d̄t̄onomio.
 uel in exodo. **E**go redde in

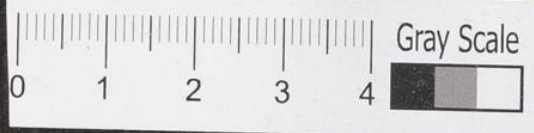
iquitatē patrū sup filios int
ciā & quartā generacionē. **H**is
qui odec̄ me. **P**redicta expone
iē. habes q̄ auctoritates p̄ce
dentes n̄ s̄ c̄tris / & q̄ filii pu
nient̄ de pecc̄is q̄ fecer̄ imitan
do malos patres. / de quib̄ illud
exodi loquit̄. **H**; nec asserit
nec negat malos filios puniri
de pecc̄is in quib; patres s̄ impe
nitentes. / dum generat̄ q̄ que
rebat̄. **I**de ^{meos} ~~meos~~ **P**unt q̄ h̄
q̄ in exodo scriptū ē reddā in
iquitatē / & c̄. ita edisserant
ut ad humanā sententiā re
ferant / patrē in nob̄ leuē pune
tū sensuū & incentiua uicior̄
dicentes / quē possum̄ dicē
ēē. suggestionē peccandi in
natū p̄ aliquē sensuū / filiiū ū
si cogito pecc̄ cepit / i. p̄mū pul
sū cogitationis ad peccandū.
nepotē si decreuerit facere
uel ope compleuerit. **P**nepo
te aut̄ **H** ē quartam generacio

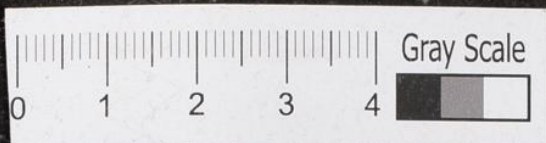
67
nē. siñ solū fecerit q̄ malū ē
f; & in suo scelere ḡtēt. f; illud
Impius cū in profundū uiciorū
uenerit. contempnit. d̄s igit̄
primos & sec̄dos stimulos cogi
tationū. sine quib; nullus ho
minū esse p̄t. nequaquā punit.
S; si cognata quis facere decre
uerit. aut ipsa que fecerit cor
rigere noluerit. penitencia.
ad p̄bationē cui rei uidelicet
q̄ paruus mentis instinctus non
punitat̄ ad d̄o illud p̄ferendū ē.
Cham peccauit irridens nuclita
tē patris. & sententiā n̄ ipse qui
qui rixit. f; filiū ei susceptū cha
naā. **M**aledict̄ ait chanaā. ser
uus erit fr̄m suorū. **Q**ue enī
iusticia ē. ut pat̄ peccauerit
& in filiū sententiā p̄feratur.
ō f; h̄c sensū peccā parentū
atq; generantiū n̄ in radice.
f; in ramis punient. **I**uxta hanc
sententiā generatio t̄cia &
quarta solū punit. nec d̄r
tercia & quarta quantū ad ge

nerationē. s. s. computationē
nū incipientis. a suggestionē
que ē quasi pat. Alter s. orige
nē. d̄s reddat peccā patrū in
filios. in^m & q. g. Cū aliquis insti
gante diabolo peccat. p̄ peccē
filii diaboli efficit. Verbi gr̄a.
Iudas. cū diabolus introuit &
incorei. ut t̄deret d̄m. fact
ē filii diaboli. & excitauit scri
bas & phariseos ad peccandū.
Illi aut̄ cōmouēr̄ pplm̄ ad cla
mandū crucifige. e. e. Sic enī
sepe c̄tingit. ut hō deceptus
a diabolo alios decipiat. & rur
sus ille alios q̄libet in peccare
faciat. Ecce pat̄ peccī diaboli
in h̄ scelere primū filiū gene
rauit iuda. **A** uida ū nascit̄
generatio t̄cia & quarta. Red
dit itaq; diuina uicio peccā
patrū in filios. q̄ ipsos patres
qui iam peccandi motū excel
serunt. i. diaboli. & anḡlos ei
n̄ corrumpit p̄ peccō. nec flagellat.
q̄ in futuro om̄ia peccā eorū punire

reseruat / & ipse sciens dicebat
 q̄ uenisti añ tēp̄ torque / vs os.
 De patrū enī dampnatione p̄
 sens nūh dix̄ / filios aū int̄ciā
 & quartā generationē / i hoīes
 a diabolo & ab inuicē seductos
 d̄s corripit ac flagellat / ad
 purgationē in hac uitā. nec cū
 diabolo et̄nalit̄ puniant̄ in
 fut̄o. & nota q̄ p̄fectam / & t. &
 q̄ i pillos q̄s diabolus p̄ se gene
 rat in peccō / & p̄ seductos ab eis.
 & p̄ seductos a seductis accipit
 om̄s maneria peccantiū. lux
 ta q̄s exponē. p̄ misse auctori
 tates n̄ s̄ et̄re. s̄. questio n̄ ē so
 luta. **Q**uebat̄ enī utrū peccā
 patrū auctualia in quib; s̄ im
 penitentes dū generant filios
 sint illis filius paruis seu mag
 nis originalia. q̄ morunt̄ p̄ us
 q̄ susceperunt sac̄m̄tū eccl̄e.
 cū rō ē uideat̄ h̄ exigē / q̄ caro
 filioy q̄ comisit homicidiū ul̄
 altuel peccē in patre. nec añ sepa

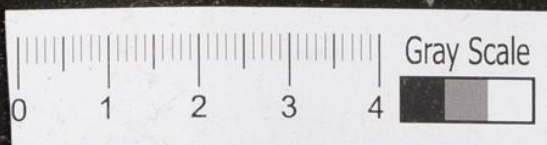

ratione. nec in
separatione nec p^{nt} mundata
ab illo peccō. Quod augst sol
uit mench. Parentū pecca
tis paruulos obligari. nō so
lū primoz hominū. s; & suoz
de quib; ipsi nati s; nō in pba
bilitē dī. sin fuerint regene
rati. illa quippe diuina sen
tentia redgā peccā patrū
in filios. nō acceptos. nec
ulti² futā in i¹ parabolam
illam. patres manducauer^{nt}
uiuā acerba. & dentes filioz
obstupuer^{nt}. de his ait qui
ad nouū testamētū p^{nt}inent.
qui in baptismo ab omnib;
peccis & parentū & p^{ri}us
absoluunt^{ur}. & usq; adō obligant^{ur}
peccis p^{ri}orū parentū de quib;
nati sunt. ut de legitimo ma
trimonio p^{re}cat^{ur} dicat. In q^u
tatib; concept^{us} sū. & ē & nō in
iniquitate uel in peccō. q^u &
in illo peccō q^u in omīs homines

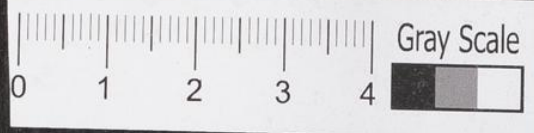
Non est anq^m
regenerent^{ur}.
u^{el} q^uel p^{re}he
tat peccā patrū
suoz filios^q

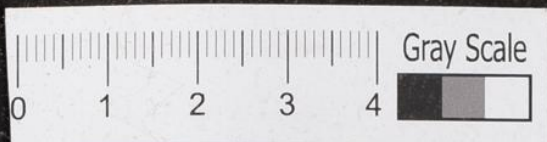
69
infit² repunt² plura peccā
& alia parentū¹ que n̄ ita pos
sunt mutare natam. reatu
tū obligante filios¹ n̄ mīa diui
na subueniat. §; de peccis alioꝝ
parentū n̄ inmerito discep
tari pōt. utrū omnib; malis
actib; & multiplicatis dehe
tis originalib; qui nascit² im
plicet² ut tanto pei quantū
p̄terī quisq; nascat². An p̄ ea
d̄s int̄ciā. & q. g. de peccis pa
rentū eoz p̄teris cōminetur.
q̄ iram suam n̄ extendit ul
teri moderatione miserationis
sue. ne illi quib; regene
rationis grā n̄ confer² nimia
sarcina in ipsa sc̄na sua d̄ap
natione p̄merent² sicogerent²
ab inicio generis humani om
nū p̄cedentū parentū suoz
peccā originalū c̄therit. &
penas debitas peis pendere.
An aliq. aliud de re tanta in
scriptis sc̄is diligent̄ p̄scripta

ut ualeat. ut n̄ ualeat repure
temere affirmare n̄ audeo.
Gen. immoralib;. **V**s seruauit
filius illi² dolorē patris. & c.
Scriptū nouū q̄ reddes peccā
patrū in filiis ac nepotib; in
ticiā & q. g. **E**t rurſū scriptū ē
q̄ ē q̄ int̄ uos parabolam uer
tutis dicentes. patres comedē
uiuā acerba. & dentes filios
o. **U**uo ego dicē dñs si uult h̄p
uerbiū erit uob̄ inſit. **V**oce
ōi aīe meeſ. **A**iā que peccauerit
ipsa moriet̄. **I**nit̄q; q̄ hac sen
tentiā dū diſſimul̄ ſenſus in
uencit̄. **A**uditoris aīus ū diſcre
tionis uiuā ſubtilit̄ inquirat
inſtruit̄. **P**ecē quippe oriḡ
a parentib; th̄mūſ. & n̄ p̄grām
baptiſmatis ſoluam̄. & paren
tū peccā portant̄. q̄ unū ad
huc ex oriḡ peccō uidelicet
cum illi ſumus. **R**edde q̄ pec
cata patrū in filiis. dū p̄cul
pa parentis ex originali peccō.

40
aia polluitur pl. & rursum. Non
reddat parentium peccata in filius
quod est ab originali culpa per bap-
tismum liberamur. non iam parentium
culpas sed quas ipsi quidem com-
mittunt habent. Cuius beatus gregorius
dicat est parentium peccata portare
& cum uideret dicit est actualia
peccata parentium impenitentium.
filius esse originalia. Sequitur quod
tamen intelligi. & aliter potest. quod quis
quis prauis parentis iniquitate
imitatur. & ex eius delicto constri-
gitur. Vnde fit ut iniquus filius
iniquitatis imitator. non solum
sua que addidit sed & patris
peccata persoluat. cum uis patris
quibus iratum deum non ignorat. &
sua adhuc malitiam adiungit
non formidat. & iustum est ut
quod sub districto iudice uias paren-
tis est iniqui non timeat imitari. co-
gat in uita presentis & culpas paren-
tis iniqui persolvere. Vnde & illic
dictum est. Quia que peccauerit. in
me. quod in carne nunquam filium est ex

patris peccō p̄munt. Delecto aū
aū oriḡ peccō ex parentū neq̄
cia in aīā n̄ tenet. q̄ enī ē q̄ par
uuli filiū plerumq; demonibus
arripunt. In q̄ caro filiū ex pat̄
pena multat. In sem̄ ipso enī p̄
cutit̄ pat̄ iniquis. & p̄cussionis
uim sentire contempnit. Plerūq;
percussit̄ in filiū ut aerī urat̄ &
dolor patris carne filios reddit̄.
q̄ren̄ p̄ filios penas meas patris in
iqua punit̄. Cū ḡ n̄ paruuli. s;
iam p̄uectiores filiū ex parentum
culpa feruunt. quid aliud apte
datur̄ intelligi. n̄ q̄ illos & penas
luunt. quos facta secuti sunt. Vñ
& recte dī. usq; ad. t̄. & q. p. q̄ enī
usq; ad terciā & quartā p̄genē
eam q̄. t̄. imitant̄ filiū parentū
uitā possunt uidere usq; ad eos
ultio extendit̄. qui uider̄ q̄ ma
le sequerent̄. De aīā sola queri
an filiū ade q̄ t̄. lucant aīā ex aīā
ipsi. ita ut p̄ximi filiū p̄ se. & alū
p̄ mechos patres sic & carnē. q̄ mi
nime ē. q̄ neq; pars illi p̄pagat̄.

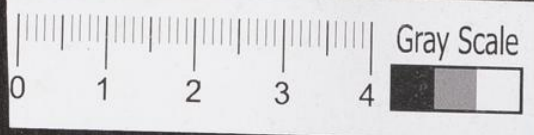

neq; tota. ^{no.} Pars n̄ enī h̄t partes
 eēntiales. s; potentiales. Vñ pars
 aīe adē. n̄ ē aīa filū suū neq; to
 ta. q; si oī habent eandē aīa. una
 aīa eodē t̄p̄r̄ eēt in cruciatu &
 gla. Ad q; sic dīr. Verū ē q; nec
 totā t̄ducunt. nec p̄ partes. & t̄m̄
 n̄ iō ē dicendū. q; hoīes n̄ t̄ducūt
 aīas suas ex aīa adē. cū diuersi
 cerei sua lumina suscipiant. ex
 uno lumine & t̄m̄ nec p̄ partes
 illi suscipiunt. nec illud totū. *q; dicitur de ad ipse*

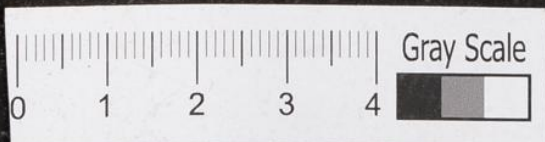
S; si aīa cui libet t̄ducit de aīa
 adē. ut lum̄ ex lumine. t̄ cleie
 t̄e. & itaq; sem̄ q; cōm̄ ē dīvisū
 ab aīa. ut sine semine. *& si absq; semine.* ut aīa ei
 sepationē. t̄ p̄. t̄ in ipsa separti
 one. s; n̄ alioq; n̄ aīa pueri creat
 & t̄ducit. p̄ q; caro separet̄ apa
 rentib; cui ē incorporanda. &
 nullus p̄t cōphēde quē ad
 modū aīa sepationē aīa illa
 deruet̄ ab utroq; parente. Illud
 q; q̄rōne aīa filū deruet̄ aba
 nimab; parentū p̄ sepationem *sem̄*

nullus pot' concipere si cu' semine
ut oi. ut q'da' & illo q' insit
ad alia' p'sona'. **S**; q' nata & q'
rone quodda' seminariu' secu'
thataia' / ut sem' aie' & aliud. ^{no.}
intelligibile ne'. Preterea q'da' n'
conceptu' & q' n' e' caro. erit
creatura aiata ronata & morta
lis. **S**i u' dicat' q' p' q' illud se
minariu' carnis concipiat' / sem'
h't aie' & n' aia' / cu' illud sem' sit
suba' & ca' / corp' erit l' aia'
l' pars aie'. **S**; aia' n' h't parte'
subalant' fortassis dicet' q' an'
conceptione' n' ita e' aia' semi
ni adiuuncta' / ut debeat dici
animatu' q' it' n' uale'. **I**t si
cu' omi' semine aia' t'ducitur.
ut inquit aug. **C**u' multa se
mina q' n' concipiunt' peunt
fluxu q'da' innumerabiles aie'
cotidie peunt' / Preterea ut
omnia semina illa q' n' concipiunt'
si sunt aiata' / resurgent' in die
iudicii q' absurdu' e' / l' infunne

72
aie illo die dāpnabunt ²etna
lit sine corporib. Quom̄ dūsi
aū cerei fumunt lumina alumi
ne ardente inspiciendū ē. In
illo cereo aq̄ fumunt lumina
ignis ē illuminat² / mitt¹ q̄ fumunt
similit² ignis ē / s; occult² qui p
ignē illuminati cerei excitat²
& fit manifest². Vñ dicendū ē
q̄ d̄s creat aīas p̄ se absq; ministe
rio hominis & quaq; die fac̄ no
uas. q̄ confirmat² apli auctori
tate dicentis. Patres q̄ carnis
nre habuim̄ eructores & reue
rebam̄ illos. ^{nonc} Non multo magis
obtemperabim̄ pat¹ spūū. Ex
hoc q̄ parentes dnr̄ patres car
nis. & d̄s pat¹ spūū / & n̄ ipsi ē
stat q̄ aīe n̄ t̄ducunt² / & eas p
se creati actō / q̄ si p̄q̄ infundant²
corporib; existerent create. cū
sunt facte rōnales / & habentes
libm̄ ar; nec eēt p̄sse q̄uedine
carnis. p̄habile ē aliquid boni
ut mali. atq; ita aliq; p̄merent²

q̄ eēt contrū hūc dicto apli
cū nū egissent boni aut mali.
Itaq; dicendū ē q̄ noue carna
do. & tē qñ corporib; infundit
Vex. in disputatione c̄t rufinū
dicē aīas nouas creati ad do. &
alī credentes anathematī hat.
Auḡ adoptatū ep̄ū. **S**i origo aīe
lateat. dū t̄m redēptio clare
at. p̄ictū n̄ ē. neq; enī in xp̄m
credim̄ ut nascam̄. s; ut renas
cam̄ qm̄ cūq; nati fuerim̄. **A**uḡ
adrenatū de origine aīe. **S**i
lud plane quis ferat q̄ in sc̄to
libro cū questionē difficillimā
soluere conaret̄ de oriḡ peccō.
q̄ten̄ ad corp̄ aīamq; p̄tineat
s; aīa n̄ de parentib; ih̄t. s;
adō noua inflat̄. & p̄ pauca.
Cernus hominē intā humane
p̄cipitū decidisse. ut dicere
inquinari. aīam meruisse. p̄
carnē. cū dicē nullom̄ possit
un̄ h̄ meritū trax̄ an̄ carnē.
Si enī a carne incipit meritū

43
h're pecc'i. dicat si pot' uñ añ
pecc' suū⁺ carnē suā meruit in
quinari. Nam h' meritū q' in
carne peccatce missa ē ut in
quinaret² ex illa pfecto aut ex
seme ipsa h' meritū habuerit.
q' auero multo ampli' abhorret² duc
ex dō. Ex carne quippe meritū
ñ potuit h're añ carnē. q' me
rito inquinanda mitteretur
incarnē. **D**ig' a se me ipsa h' me
ritū habuit⁺ qm' habuit q' añ
carnē nisi mali fecit. **S**iañ
h' meritū chr' ex dō habuisse.
quis h' audeat / quis h' dici
impune pmittat / ñ enī h'
loco querit² q' meruerit ut
iudicaret² dampnanda p'
carnē / s' quid meruerit
añ carnem ita dampnari
ut inquinanda mitteret²
incarnē. **E**xplicet h' si pot'
qui ē ausus dicere inqu
nari aīā meruisse p' car
nē. **I**neodē. p'ñ iste hō ual

de intelligens cui dispice
intanta difficultate / & siñ
docta tñ cuncta nr̄a cuncta
tio. dicat si pōt / in hanc penā
q̄ puenerit aīa merito de
qua pena libat gr̄a sine me
rito. dicat ut qui dix̄ si ua
luerit aliq̄ rōne defendat /
Ipsē dix̄ q̄ aīa meruit ēē pec
catix dicat meritū ei / ut
bonū fuerit animalū. **S**i bo
nū. q̄ merito bono uenit in ma
lū. **S**i aīa malū. quero quid
sit. an q̄ uenit in carne. **Q**
ñ uenisse. ñ ap̄ quē ñ ē iniq̄
tal ipse misisse. In eodē. **S**i enī
querā q̄ dampnari merent̄
siñ baptizant̄. recte ñ respō
det. p̄ oriḡ. p. h̄. si querā unī
t̄xerunt oriḡ pecc̄. iste respō
debit. **E**x carne atq; pecca
trice. **S**i q̄ querā unī damp
nari mererent̄ in carne pec
catrice q̄ nisi mali fecerat
an carne. **H**ic inueniat quis

*p̄ aptm
27 aplm*

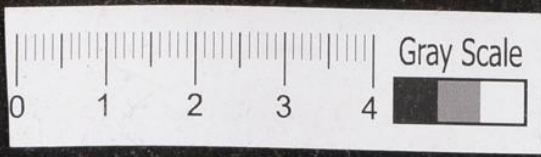
-q. d. ñ p̄

⁊ respondeat. **M**onenū querū
 unū aīe dampnari mererent
 ꝑ carnis consorcium peccatricis!
 s; querū unū aīe dampnari
 meruerunt ad subeunctū car
 nis consorcium peccatricis; nul
 lū peccē habentes añ consor
 cium carnis peccatricis. Aug^o in
epta. ad ier. de origine aīe.

Papim

Certū ē sū aīā nulla culpa. nul
 la dī necessitate. ⁊ sua. s; ꝑ a
 uoluntate in peccē eē collapsā.
 nec libari posse de corpore
 mortis hui. uel sue uolun
 tatis uirtute tmq; sibi adhi
 sufficiente ut ipsi corporis
 morte. s; grā dī ꝑ ihm xpm
 d. n. nec omnino eē aīam ullā
 in genere humano cui n̄ sit
 necessari ad libationē medi
 ator dī & hominū. qui dicit
 aīā ꝑ a uoluntate. i. p. e. c. in
 telligendū ē. de animab; ꝑoz
 hominū. & ceteris que s̄ alicui
 discrecionis. **I**nspicendū ē

utrum aia sit facta ex piacen
ti matia uel n. s; sic pura e
lenita | n sunt facta ex aliq p
cedenti materia | sic nec anima.

Aug^o in lib^o de q^untitate aie. **Q**ue
admodu si ex me quereret ar
bor ista ex quib; constat | no
tissima ista u^o | elemta nomi
nar^e | ex quib; omia talia con
stare credendu e. Porro si p
geret querere unde ipsa tra
ut aq; ut aer: ut ignis istent
n^o iam q^o dicer^e repire | sic
cu q^o ex quib; ho sit compo
sit^o respondeo | ex aia & cor
pore. Rursu de corpore si
querat | ad illa u^o elemta
recurra | de aia u^o querenti
tibi. cu simplex quicda &
pprie suba uideat^o ee | n alit
habea ac si querat ut dictu
e un sit tra | & paulo p^o | & t
ra ipsam actio facta negare
n possu. & t^o n possu dicere
ex qb^o q^osi aliis corporib^o tra

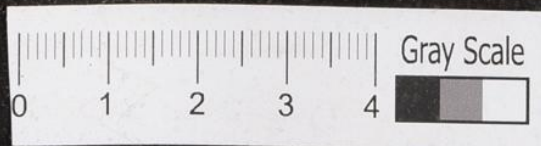

constet. Simplex enī corp^s
 ē tra eo ipso q̄ tra ē! & iō ele
 mentū dīr omniū istos corp^{or}
 q̄ sunt exiū^{er} elementis. S; q̄
 an ipsa sit in loco ut n̄ in loco
 ē itaq; n̄ excedit locū. At n̄ ē
 in loco ut suscipiat locales di
 mensiones / sur sū deorsū / sin
 istrorsū. dextrorsū. aī & retro.
 Deinde q̄ cū ipsa n̄ t̄ns gredi
 at terminos loci. utrū sit
 ūq; ut n̄. Non ē ūq; immo
 eo t̄p̄ q̄ uiuificat corp^s. eēn
 tialit̄ ē solū in illo corpore.
 & n̄ localit̄ ut dictū ē. S; q̄
 dam suo m̄. Auḡ inepta ad
 uolusianū. Aut quom aīa sen
 tiat ū n̄ uiuit aut qm̄ uiuat.
 ū n̄ ē. Neq; enī n̄ h̄ in carne
 sua ē / sentit aīa & p̄t carnē
 suā. ibi quippe sentit ū uidet.
 Idē in libro de quantitate aīg.
 Numq; aīa tuā putas eē n̄ in
 corpore tuo? ita puto. Intū
 secus t̄n̄ ut tamq; utrē imple

ca 9

9

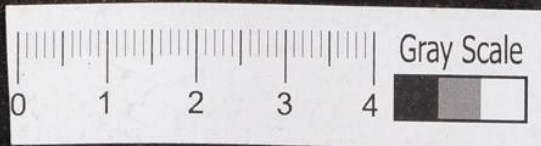
*enī ē t̄p̄o cui nō d̄t
p̄t̄ d̄t̄et s̄ om̄ p̄t̄*

at. an tñ forinsec^o uelud
rethoricū. An intussecus &
extussec^o eam eē arbitris.
hoc sentio q̄ ultimū req̄si
sti. **M**am n̄ eēt & intussecus
nisi misericordib^o nr̄is uitale
haberet. n̄ eēt extussec^o n̄ &
incute leuū possit sentire
pungentē. & p̄ pauca. **M**e
ministi ne tandem urb^o medi
olanensis. ualde memini. **H**e
ergo q̄ ei facta mentio ē re
cordaris quanta & qualis
sit. **R**ecordor sane. ac nisi
recenti ac integri. **M**emini
sti eū de spacio trarū nē de
uob^o q̄ longe absit. Ita & h̄
memini. **V**ides itaq; aīo &
ipsam locorū distantia. **V**ideo.
Cū igit^o aīa tua h̄ sit ū corp^o
nec ul^o spaciū ei porrigat.
ut superior rō demonstrabat.
uñ sit ut illa om̄a uideat.
P memoria h̄ fieri puto. n̄ q̄
ut sit p̄sens. **I**magine^o ergo

illos locos memoria continentur
 Ita sentio. Nam & q. nē ibi agat
 ignoro. q. utiq; n̄ ignorarem
 si aius m̄s usq; ad ea porrigeret
 p̄sentia q̄ sentiret. Verū mihi
 uideris dicere. In eodē. **Dignis** 9 4°
 q. sit aius. facile respondeo.
Nam in uideret eē suba q̄da rōnis
 particeps regendo corpori
 accomodata. q̄ p̄cul dubio
 carē spacio. quo corpora me
 euunt. **S**i aū te mouet cur
 tanta celi t̄re marisq; spacia
 memoria contineat. cū sit
 ipsa nulli quantitatis m̄ra
 quecta uis ē. & p̄ pauca. Cū
 aū oculi mediū. quod pupil
 la d̄r. n̄ aliud sit. q̄ quod
 da punctū oculi in quo t̄n
 tanta uis ē. ut eo dimidiū
 celū cui ineffabile spaciū ē
 ex aliquo eminenti loco cēni
 collustrariq; possit. n̄ abhor
 ret aū aius carere oī corpo
 rea magnitudine. q̄ illis t̄b

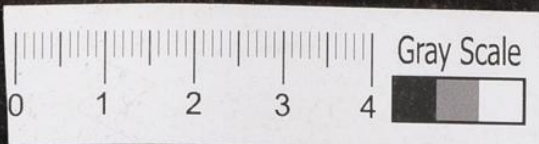

differenti^u consumat^{ur}. quoz
corpoz magnitudines qual
lib^{et} imaginari queat. Idē sup
iohm. in sermone. xviii. Sic
aīa habens corp^{us} nō fac^{it} duas
p^{er}sonas. s; unū hominē. sic uer
bū hūi^{us} hominē non fac^{it} duas
p^{er}sonas. s; unū xp̄m. Quidē
hō. aīa rōnat^{ur} habens corp^{us}.
Quid ē aīa. Vbū dī habens ho
minē. Neq; aīa ē in una par
te hominis corporis. s; in oīb;
partib; similit^{er}. & tota. i. nō ē
in eis p^{ar}tes. Aug^{ustinus} ineptā. ad
ieronimū. de origine aīe. Pro
tū corp^{us} q^{ui} aīa non locali dif
fusione. s; quactā uttali in
tentione porrigit^{ur} aīa. Nam
p^{ro} oī^{um} ei^{us} particulas tota similit^{er}
adē. nec minor in minorib;
nec in maiorib; maior. s; ali
cubi intēsi. alicubi remis
suis. & in oīb; tota. & in sin
gulis tota ē. Neq; enī alit^{er} qm
in corpore & nō toto sentit. tū
fi

27

tota sentit. **N**ā cū exiguo
puncto in carne uiaa aliquid
tangit. **Q**uis loē ille n̄ solum
tocius corporis non sit. **S** uix
incorpore uideat. **A**iā tñ to
tam non late. neq; id q̄ sen
tit p̄ corporis cuncta discur
rit. **S** ibi cōsentit ū sit. **V**n̄
ergo ad totam max puenit. q̄
n̄ intoto sit. **Q** & ibi tota est
ū sit. nec ut tota ibi sit cetera
desert. **V**uunt enī & illa ea
p̄ sente. ū nih̄ tale factū ē. q̄ si
fieret. & utrumq; similit̄ fie
ret. similit̄ utriusq; totā par
tē n̄ lateret. **P**riū & in omnib;
similit̄. & in singlis partietis
corporis sui tota similit̄ eē
n̄ posse. **S**i pillas ita diffundet.
ut uidem corpora diffusa p̄ spa
cia locos minorib; suis par
tib; minora occupare. & am
pliorib; ampliora. **Q**ūq; aīa
sit incorpore. quib̄dā uisū
ē. **Q**d nich̄ aliud sit dicē aīa

ē incorpore. ¹ n̄ aīa uiuificat
 corp̄. At ū aīa corpori cōmix
 ta est. atq; idcirco uiuificat.
^{uiuificat} corp̄. & continet ei membra
 ne dissoluant̄. & mouet ea
 ac alios effect̄ ibi exercet
 & q̄ ē incorpore eēncialit̄.
 uiuificat corp̄. n̄ q̄ uiuifi
 cat. ibi ē. **S**; q̄r an aīa moue
 atur. & si mouet̄. q̄m mo
 ueat. aīa mutab̄ ē. & p̄ temp̄
 mouet̄ ut p̄ locū. Auḡ sup̄
g. in octauo. Spiritual̄ cre
 atura t̄m̄ p̄ tempora mu
 tari p̄t. Corporal̄ ū p̄ tem
 pora & locos. ut aīus p̄ tēp̄
 mouet̄. Tremiscendo q̄ ob
 lit̄ erat ut discendo q̄ nes
 ciebat. uel uolendo q̄ no
 lebat. & p̄ pauca. Tempus
 mouet̄ conditū sp̄ū. ipse
 nec p̄ temp̄. nec p̄ locū mot̄
 conditor sp̄e. S; sp̄e creat̄ mo
 uet̄ se ipsū p̄ temp̄. & p̄ temp̄
 ad locū. & paulo post. Cū

aia sit incorporea nec loca
 li spacio corp^o impleat sic
 aqua utre siue spongia.
 s; miris modis ipso incorpo
 reo nutu commixta sit ui
 uificando corpori q & imp
 at corpori qda intentione
 n mole & pauca. Quid plo
 cu mouet p loci spaciū n dis
 tendit. Quicq; aū p loci spa
 cia n distendit corp^o ē. hic
 quoda m ostendit quid sit
 moueri p locū. Insup atten
 dendū est q aia sentit
 ū ē. & ū n ē. & q sentire
 attribuit corpori ab aia.

Idem in libro de quantitate
 aie. cū corporee quantitates
 non ēē aia manifestū sit istud
 me moue. si p spaciū siue cor
 poris aia distendit quom
 nulli quantitates sit. Si aū
 n distendit quom sentit
 ubiq; pungentē. & paulo
 p. Quare oro aggredere iā

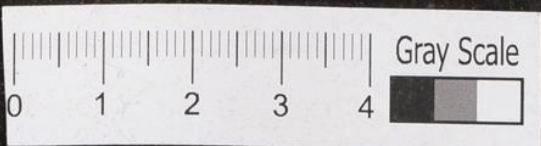
Illud cui tot^o intendo / cur
aīa siñ tñ spacū magnitu
dinē hī quanti corpus est /
ūq; illi sentit cum tangitur /
& p̄ pauca tal' seq̄t responsio
Manifestū ē alio loco ēē meū
corp̄. alio tuū / **S**ecunt^o aū
corp̄ meū oculi tui. & si secūt^o
utiq; patiunt^o. nec tñ ibi s̄ illi
ū corp̄ meū ē / **I**bi igit^o patiūt^o
iū sunt. **S**; fortassis dicet^o. Cū
uident^o / uisus ipse sentit / **I**senū
foras se porrigit / & p̄ oculos
emicat / longi^o q̄q. ūsum.
Vn̄ fit ut ibi p̄ oculū uideat. ū
ē id q̄ uidet^o. n̄ tñ erump̄
ut uideat. **H**unc ergo tu
uides cum me uidet. **Q**uis
h̄ insān̄ dixerit. **O**m̄ino ego
uideo. s; emisso p̄ oculos uisu
uideo. & p̄ pauca. **Q**uemad
modū si uirga te tangerem
ego utiq; te tangerē. s; idq;
sentire^o / neq; ibi tñ eem ū te
tangerē / **I**taq; dico uisu me

let
ay

uidere? **q**uis ego ibi **n**sum
 n̄ ex eo cogor fateri n̄ me eē
 qui uideram / & paulo p̄. **S**i
 tibi uidet̄ oculi ū sunt. nih
 ampli q̄ se ipsos uident / & p̄
 pauca / **S**i corp̄ pōt ibi pati
 aliq̄. i. sentire. ū n̄ ē / p̄ q̄nda
 cū aīa contempationem / q̄ ocu
 lis uernendo inuentū ē ac
 cidere. **A**deo ne aīam pigram
 & crassam putam̄ / p̄ q̄ ipsi oculi
 tm̄ possunt / ut eā lateat cor
 poris passio si n̄ ibi iaceat / ū pas
 sio ipsa contingit. / l̄t̄ mepla ad
 uolufianū. **S**unt namq; quinq;
 p̄ti corporis sensus / quinecsi
 ne aīa. nec sine corpore eē pos
 sunt / q̄ neq; sentire n̄ uiuen
 tis q̄ ab aīa ē corpore / neq;
 sū corpore his instrumentis
 sentimus. **Q**uom̄ igit̄ aīa q̄
 sunt ext̄ corp̄ ^{carne} ^{sua} sentit / q̄ n̄
 n̄ in carne sua uiuit / ann̄ ab
 eī carne longissime absunt si
 clera in celo / n̄ uida & sole r̄ an

N
 6

sentire n̄ ē uidere. cū sit in
quinq; sensib; excellentior
uisus ceteris. An & in celo uiuat
que cū in sua ^{carne} tm uiuat. sen
tit & in his locis p̄ carne con
tinent. ea que tangit aspec
tu. Attende & auditū. nā &
ipse foras quodam se diffundit
a carne. Vñ enī dñs foris sonat
n̄ & ibi sentiat ū sonat. Ite
tres ap̄ se ipsos sentiunt. quos
de olfaciēdo pōt utiq; dubita
ri. De gustu aū atq; tactu nul
la contūsia ē. q̄ ē q̄ gustam̄
& tangim̄. n̄ alibi q̄ in nr̄a car
ne sentim̄. P̄ in istis tres sensus
ab hac consideratione semo
ueant. uisus auditq; asserunt
mirabilem questionē. aut qm̄
sentiat aīa ū n̄ uiuit. & c. Idē
in libro de q̄ntitate aīe. Credis
omne q̄ uiuendo cognoscim̄
p̄ uisū n̄ cognoscere. & h̄ credo.
Cur ergo plerumq; fumū solū
uidendo. signē sub̄ latere

Solucō p̄ ap̄

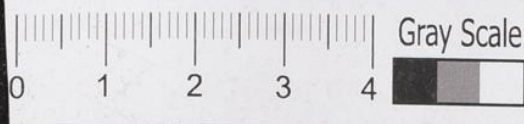
Auḡ

cognoscim. / quē n̄ uidem. / ve
 rū dicis. / & n̄ puto nos uide.
 qđ p̄uisū cognoscim. / Possim
 enī ut docuisti uidendo ali
 ud cognoscere qđ uisus n̄ atu
 gerit. / Idē in libro xii. sup. g.
 ad l. qđ uidit ap̄ls rap̄t inter
 cui celi. / qđ & se seire confirmat.
 p̄e uidit n̄ imaginatū. / s; p̄e
 uidet & n̄ p̄ corpus. / h̄ ea uisio
 ne uidet. quę om̄s ceteras su
 pat. / Marū sp̄s atq; differenti
 al̄ quantū me dñs adiuuerit
 explicare curabo. / Ecce in h̄ uno
 p̄cepto cū legit. / Dilige p̄ximū
 t. s. t. i. / tria uisionū genera oc
 cur. / unū p̄ oculos quib; ipse
 l̄te uidentur. / alim p̄ sp̄m hoīs
 quā p̄ximū & absens cogitat.
 t̄erū p̄ contactū mentis q
 ipsa dilectio intellecta conspi
 cit. / In h̄s t̄b; generib; illud
 primū manifestū ē omnib;
 In h̄ enī uidet celi & t̄ra. / & om̄a
 ocul̄ c̄spicua. / Nec illud altū

aug

S

quo absentia corporalia cogi-
tant² insinuare difficile est.
Ipsū quippe cētū & trā & ea
quę in eis uideri possunt
& in tenebris constituti cogi-
tam¹ u¹ nū uidentes oculis
corporeis. aīō tñ corporales
imagines intuem¹ seu ueras
sic ipsa corpora uidiunt & me-
moria retinem¹ seu fictas sic
cogitatio informare potuerit.
Alter enī cogitam¹ carta guē
q̄ nouum. alt¹ alexandriam
q̄ n̄ nouum. Tercū u¹ illud q̄
dilectio intellecta ēspicit². eas
res continet q̄ n̄ hnt imagines
sui similes. Nam ho. ut ar-
bor. ut sol & q̄cūq; alia cor-
pora. & p̄s entia uident²
in suis formis. & absentia
cogitant² imaginib; aīō in
p̄s. & faciunt duo genera-
uisionū. unū p̄ corporis sen-
sus. alterū p̄ sp̄m. q̄ ille ima-
gines continent. dilectio aū

numq̄ alit̄ uidet̄ p̄sens in spē
 q̄ ē & alit̄ absens in aliq̄ imagine
 sui simili n̄ utiq̄. s̄ q̄ntū men
 te cerni pōt̄ ab alio magis ab
 alio min̄ ipsa cernit̄. **S**i aut̄ ali
 q̄ corporat̄ imaginis cogitat̄.
 non ipsa cernitur. **N**ec s̄ ta ge
 nera uisionū. de quib̄ & in su
 priorib̄ libris aliquid dixim̄
Primū appellat̄ corporale. q̄
 p̄ corp̄ p̄cipit̄ & corporeis sen
 sib̄ exhibet̄. **S**ecūm spiritale.
 quicquid enī corp̄ n̄ ē. & tū
 aliquid ē recte spē dī. & utiq̄
 non ē corp̄ quī corp̄i simi
 lis sit imago absentis corporis.
 nec ipse ille obtuit̄ quo cernit̄.
Tercū ū intellectuāle ab intel
 lectū ^{q̄ m̄tale.} mentale. **A**mente ipsa
 uocabuli nouitate nimis ab
 surdū ē. **U**t dicam̄ & p̄ pau
 ca. **Q**uī q̄b̄ signa p̄ aliquas
 rerū corporaliū similitudi
 nes demonstrabat̄ in spū n̄
 accesserat mentis officium

Aug. 24. 17
507 ad Rom.

ut etiā intelligerent. **N**ō dū erat
pphia. & paulo β. Dupl' exem
plū posuim' q' in una senten
tia omā tā uideant'. Cū enī
legit'. Dilige. p. r. s. t. i. corpora
liter lūe uident'. spiritualit'
primū cogitat'. intellectualit'
dilectio conspiciat'. s; & lūe
absentes possunt spiritualit'
cogitari. & primū p'sens pōt
corporalit' uidi. dilectio autē
nec p' subam suā pōt oculis
corporeis cerni. nec p' imagi
nē corpori similit' spū cogi
tari. s; sola mte. i. intellectu
cognosci. & p'spici. & p' pauca.
Vidit rex balthasar articulos
manū scribentis in pariete. ē
tinuoq; p' corporis sensū ima
go rei corporalit' facta spū
ei imp'illa est. Atq; ipso uisu
facto ac p'terito. illa incogi
tatione p'mansit. **V**idebat
in spū. & nō intelligebatur.
& paulo p'. Non sane mirū ē

si & demoniū habentes.
 aliqn̄ uera dicit / q̄ abs̄ ap̄
 sentiū sensib. / q̄ certe nescio
 q̄ occulta mixtura eide sp̄e
 fit. ut q̄si un̄ sit patientis atq;
 uexantis. Cū aū sp̄e bonū in hec
 uisa humanū sp̄ū assumit. aut
 rap̄. nullom̄ illas imagines sig
 na rerū aliarū eē dubitandē.
 & earū q̄s nosse utile ē. In eod̄
 paulo p̄. Certissimis indicis
 ap̄ nos cōsistit. enunciatas a
 demonib; cogitationes hominū
 q̄ tū sitūtū int̄nā sp̄em possent
 in hominib; cernē / n̄ tēptarent
 sic illā in nob. nobilē ac mira
 bilē patientiā / p̄cul dubio
 si possē diabolus cernere. nol
 le a tēptato utiq; se parū
 In eod̄ paulo p̄. Certū est eē
 sp̄itale quanda natā in nob.
 ū corporaliū rerū formant̄
 similitudines. / siue cū aliq̄
 corp̄ sensu corporis tangim̄
 & cōtinuo format̄ ei similitudo

Aug
Aug

Aug
Aug

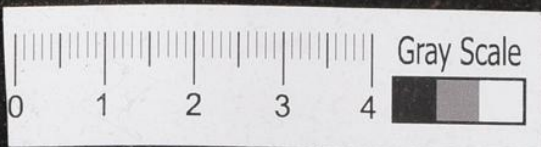

in spū memoriaq; reconclit² /
siue cū absentia corpora iā
nota cogitam² / ut ex eis for
met² quidā spirital^{aspect.} intellect²
q̄ iā erant in spū & an̄ q̄ ea co
gitarem² / siue cū eorū corpo
rū que n̄ nouim² / s; tñ eē n̄
dubitam². Similitudines
n̄ ita ut s̄ illa / s; ut occur
rit. intuem² / siue cū alia q̄
ut n̄ s̄ / ut eē nescier² parbario
ut opinatione cogitam². siue
un̄ id agentib; neq; uolen
tib; nob̄ uarie forme cor
poraliū similitudinū uer
sant² in aīo / siue cū aliq;
corporali² acturi ea ipsa
disponim² / que in illa actu
one fita s̄ / siue iā in ipso
actu cū t̄ loquim². t̄ cū faci
m². oī corporales mot² ut ex
eri possunt p̄ueniunt² simi
litudinib; suis int² in spū.
siue cū ad dormientib; sō
na uident² ut nih. t̄ aliq;

significantia siue cū ualitu
 dine corporali t̄batus int̄sec̄
 t̄tinerib; sentiendi imagines
 corporū sp̄e ueris corporib;
 ita misce& ut int̄nosci ut uix
 possunt. **T**om̄ino ñ possunt &
 p̄ pauca. Itaq; q̄q; in eadē aīa
 fiant uisiones. siue q̄ secunt̄
 p̄ corp̄ sic h̄ corporeū cetū
 & t̄ra. & alia corpora siue
 que sp̄ū uident̄ similia cor
 pora. de quib; iā multa
 dixim̄. siue cū in mente in
 telligunt̄. que nec corpora
 sunt. nec similitudines cor
 porū. h̄nt utiq; ordinē suū
 & ē aliud alio p̄cellentī p̄
 stantior intellectuat̄ q̄ sp̄i
 tal. **C**orporat̄ enī sine sp̄i
 tali ēē non p̄t. **Q**uandoq;
 momento eodē q̄ p̄ corpus
 sensus corporis tangitur.
 fit & in aīo tale aliq; ñ q̄ h̄
 sit. s; q̄ simile sit. q̄ si ñ fieret
 nec sensus ille ēet. q̄ ea q̄

ut si nesci fuerit
 multa & alia

extrinsec^o adiacent^o secunt^o;
Necq; enī corp^o sentit / s; aīa p^ocor
pus / q^o uelut nuntio utitur
ad formandū in sem^e & ipsa
q^o nunciat^o extrinsecus. Non
pōt itaq; fieri unio corpora
lis / n̄ & spirital^{is} simul fiat. s;
n̄ discernit^o / nisi cū fuerit
sensus ablat^o a corpore / ut id
q^o p^ocorp^o uidebat^o inueniat^o
in spū & paulo p. Mudit^o aīa
aīa similitudinib^o rerū / n̄ car
nis uicio / s; opinionis sue.
cū approbat que similia s̄
phis quib; similia s̄ / ab intel
ligentia deficiens / fallit^o q̄
in uisione corporali / cū in
ipsis corporib; fieri putat q^o
fēt^o incorporis sensib;. Sicut
nauigantib; uident^o nūtra
moueri. que stant / & intue
tib; cētū stare sidera q̄ mo
uentur / & diuariat^o radis
oculos duas lucernę spes
apparere / & in aqua rem in

fracte & multa huiusmodi.
 In ed / paulo p / Sic & in illo que
 intellectualium visus alia sunt
 que in ipsa anima videntur / ut vir-
 tutes quibus uicia contra sunt
 siue permansure ut pietas
 siue utiles huic uitae & spes
 non fuit sic fides que credimus
 ea que non clare videntur / & spes
 qua fuit c. patientia expec-
 tamur / & ipsa patientia que omnia
 toleramus aduersa donec que
 uolumus ueniam / Iste quippe &
 huiusmodi uirtutes que non per in-
 sciencia ista pegrinatione ual-
 de necessarie sunt / non est in illa ui-
 ta per que adipiscenda sunt necessa-
 rie / & tamen & ipse intellectualiter
 videntur. Neque enim aut corpo-
 ras / aut spes habent similes cor-
 porum. Aliud autem est ipsum lumen.
 illud iuxta quod lustrat animam ut
 omnia ut in se ut in illo ueraciter
 intellecta conspiciat. Nam
 illud iam ipse deus est & per pauca.

Aug⁹ si- ge⁹
 Aug⁹

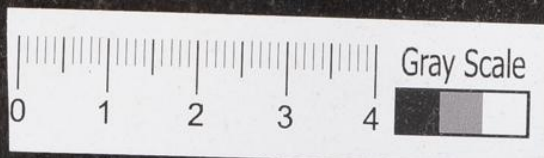
Aug⁹
 Aug⁹

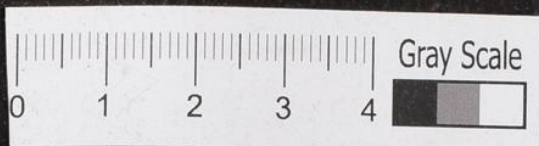
Si autē q̄r cū aīa de corpore ex
ierit / utr̄ ad aliq̄ loca corpo
ralia ferat̄ / an ad incorpora
lia corporalib; similia. an ū
nec ad ipsa / s; ad illud q̄ & cor
porib; & similitudinib; cor
poris ē excellenti. cito q̄ respō
di. ad corporalia loca eā t̄
n̄ ferri h̄ cū aliq̄ corpore / ut
n̄ localit̄ ferri. lam utr̄ hāt
aliquod corp̄ cū de h̄ corpo
re exierit. / ostendat qui pōt
ego autē n̄ puto. **S**e immoralib;
De uorabit eū ignis q̄ n̄ succen
dit. **V**iro ualde in paucis ūb;
exp̄sus ē ignis iea iehenne.
Ignis namq; corporeus. ut eē
ignis ualeat / corporeus indi
get fontis. **Q**ui cū necesse ē
ut seruet̄. p̄ congeſta ligna
petit dubio nutrit̄. **N**ec uale
nisi succensus eē / & n̄ refot̄
subsistere. **A**t cont̄ ignis ie
henne cū sit incorporeus /
& in se nullos reprobos corpo

66

ij
110

rali^o exurat. nec ex studio
 humano succendit. nec lignis
 nutritur. **S** creat semel du
 rat inextinguibilis & succē
 sione n̄ indiget & ardore
 n̄ caret. & post pauca. **S**ei
 endū ū ē q̄ oīs re^obu^o q̄ ex
 aiā simit. & carne peccauer^o
 illic in aiā partē & carne cru
 ciant. **V**n̄ p̄ psalmistā dī. **P**o
 nes eos ut clibanū i. in t. u. t.
 d. in & c. **C**libanus namq; in
 trunsecus ardet. is ū q̄ ab igne
 deuorat. ab extiori incip̄ par
 te c̄remari. **V**t q̄ sacra elo
 qua ardere & exti & inti
 re^obu^o demonstrarent eos
 & ab igne deuorari. & sic
 clibanū poni testant. ut p̄
 ignē crucient^o incorpore^o
 p̄ dolorē ardeant in mente.
Vn̄ hic q̄ cum de h̄ impio di
 ceretur deuorab̄ eū ignis q̄
 n̄ succendit. p̄ tū additur
 de ei^o spū affliget^o relict^o in

Aug² 7° de cura
A. p. meruit

tabnacto suo. Aug² in libro
de cura agenda p mortuis.
Ferunt quippe mortui non
nulli, ut insomnis, ut ina-
lio quocumque in apparuisse uiue-
tib' atq; u' eoz corpore iace-
rent. inhumata nescientib'.
locisq; monstratis ammonu-
isse. ut **§** sepulta que defue-
rat pberet. Non iō putand'
ēē mortuos ista sentire q'
h' ut indicare ut petere ui-
dent' insomnis. nam & uiue-
tes apparent sepe uiuentib'
dormientib' **§** dum sepe ipsi
nesciant apparere, & ab eis
h' qui somnia uerit' audiunt
dicentib'. **§** eos insomnis ui-
dent' ^{rimo} agentes aliq. ut loqn-
tes. **§** si q' me pōt aliquis insom-
nis uidere. sibi aliq. **§** factū ē
indicantē. ut & q' futū ē p-
nunciantē. **§** Cū id q' p' se ig-
nore & omnino nō cure. q' mi-
rū si nescientes mortui. nec

86
ista sentientes / tñ auuentib⁹
uident⁹ insomnis / & aliq⁹ dicit.
q̄ euigilantes uerū inueni
unt. anglicis q̄ opationib;
fieri crediderim / siue pmit
tat⁹ / siue iubeat⁹ / ut aliq⁹ de ^{negre} desup.
sepeliendis corporib; suis /
uideant⁹ insomnis / cū id
penit⁹ nesciant / quos illa s̄
corpora. Id aū aliqñ fit uti
lit. siue ad uiuos qualescūq;
solatiū / ad quos p̄tinē illi
mortui. quos apparent ima
gines somniantib; / siue ut
his ammonicionib; qñ hu
mano sepultē cōmendetur
humanitas. In eodē ysayas ^{lib. aug.} Aug. 9
ppha dicit. Tu es enī pater
nr. q̄ abraham nesciuit nos.
& isrl non cognouit nos
Si tantē patriarche q̄. g. pplm
ex his p̄creatū ageretur ig
norauerunt / quib; dō cre
dentib; pplis de illoz stir
pe p̄missus ē / quom̄ mortui

uiuoz reb' atq; actib' cognos-
cendis adiuuandis q; miscant'
qm' dicim' eis fuisse consultu'
qui obedier' an' q; ueniret
mala illoz obtu' consecuta
sunt. si p' mortē sentiuunt q'
cumq; inuice humanitate
calamitate contingunt. q' ē
ergo q' p'issimo regi iohē p'
hūc magno beneficio p'misit
ds q' ēēt an' mortuus ne uide-
ret mala que uenta illi p'p'o
minabat'. & paulo p'. **P** inde
fatendū ē nescire quide mor-
tuos q' hic agat'. p'ea ū audire
abeis qui hic ad eos morien-
do p'gunt. n' q' om'ia s; sinunt'
iudicare. qui sinunt'. & ista
meminisse. & q' illos quib;
hoc iudicat. oportet audire.
Possunt & ab anglis qui reb;
que agunt. hic p'p'o sunt.
audire aliq. mortui. que
n' quemq; illos audire de-
bere iudicat. cui cuncta sub

87
iecta s. Possit & sps mortuorum
aliqui que hic aguntur qd necessaria
rui e. eos nosse. & quod neces
sarium n e. eos n nosse. n solu
p sentia ut pta uer u futu
spu di reuelante cognosce.
sic n os hoies s. pbe du hic
uuerent cognoscebant. nec
ipsi omnia s. que illis reuelan
da ee di prudentia iudica
bat. Multa q; adiuuos ali
quos ex mortuis sic contra
rio paulus ex uiuis in para
disum rapt e diuina scripta
testat. Na samuel ppha de
funct uiuo regi sauli & fu
ta pdix. quis n nulli n ipsu
fuisse qui potuisse magicis
artib; euocari. s. aliquem
spm tam mali opib; congru
entem illi existiment simili
tudine figurasse. cu liber
ecclesiasticus que ihs sirach scrip
sisse traditur. p eloqui
n nullam similitudine salo

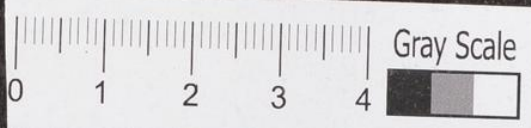

monis pnuinciat / contine
at in laude patrum / q samu
el & mortuus ppharu. **B**;
si huic libro ex ebreorum /
q in eo n e canone continet /
q de moyse dictum sum
qui certe & in deuterono
mo mortuus / & in euagio
cu elia qui mortuus legit
apparuisse uiuentib; / **A**me
& illa soluit questio / qm
martyres ipsi beneficiis q
dant orantib; indicat
se inter humanis rebus
finescunt / q agunt uiu.
in eo / anu fortassis utriusq;
fit ut aliqui ista fiant p
ipsam pntia martyru
aliqui p anglos suscipien
tes psona martyru desi
nere n audeo / malle a
sciencib; ista pquirere.
neq; enim nemo e qui li
sciat.

mortui

IN PRIORIS HOMOINIB;

Incapitulum de martino

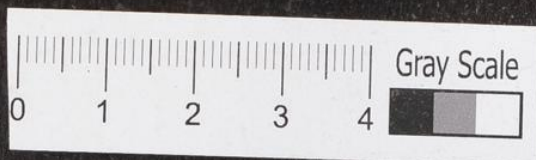
fuit coniugium / ubiq; exp d
 spali d's opat e / facta enim
 eua / addux eam ad ada &
 du / Relinquet ho patre &
 matre / & adheret uxori sue /
 & er duo in carne una / sub
 densq; crescit & multiplica
 mini decreuit coniugiu int
 alios & alios homines / & sta
 tuit coniugiu ee int duas p
 sonas / hoc d dix adheret
 uxori / & n uxori / & er duo
 in carne una . Si au ho n pec
 casset : uir & mulier absq; ar
 dore libidinis coniungerent /
 ut man manu / & sic sacerdo
 eu quib; da hominib; e officiu /
 generandi spuales filios / sic
 coniugiu officiu eet ho gene
 randi carnales filios / illudq;
 membru moueret ad op gene
 rationis / sine motu luxurie / ut
 pes siue man . Aug sup . g . ad hia Aug tr 80 ad hia
 in libro i . cur incredibile uide
 at . ut neq; cu ardore seminarent /

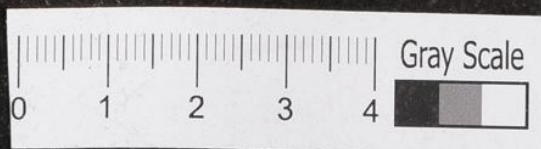
aug

neq; cū dolore parerent. **I**de
in eodē. **Q**uod sanis posse eē
officiū. **E**grotis ē ad remediū.
Sciendū ē aū q; p̄ pecc̄ q; cūgi
ū bona ē res. **E**x decreto dī ē
hominib;. **D**ñs enī unīfuit nup
tū. **I**u de aq; fēc̄ uinū. **P**tea in
euglio p̄cip̄ de stabilitate con
iugū dicent;. **Q**ur & mulier
n̄ se dimittant n̄ causa formi
cationis. **V**isū ē aliquib; eē ma
lū p̄ delectationē libidinis.
q; amministrat;. **S** aū casū
hominis coniugū erat. **E** corē
fuisse absq; adore turpitudi
nis. **V**n̄ patet q; malū uncon
tinentie n̄ p̄cedit ex cūgio.
immo expectō q; humana cor
rupta ē nat̄a. **A**uḡ in eodē. **N**eq;
enī q; incontinentia malū ē.
iō conubiū q; incontinentes co
pulant;. n̄ ē bonū. **I**mmo ū n̄
p̄ illud malū culpabile ē h̄ bo
nū. **S** p̄ h̄ bonū ueniale ē illud
malū. **Q** id q; bonū h̄it nuptie.

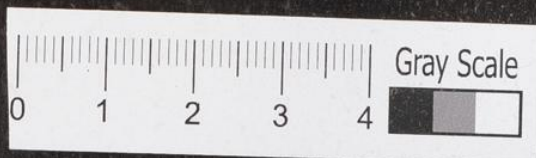
aug

89
et de bono in nuptiis / peccatum est
numquam potest. **M**unc si inspiciendum
est contra deum coniugium sit regu-
remedium. et pro deo et quomodo. **E**st re-
medium contra delectationem
libidinis. quod coniugati commis-
cent. et pro bona coniugio quod si
fides. plures. sacramentum. **S**unt
preterea alia bona nuptiarum.
ut abstinere ab illicita libidi-
ne. et naturalis societas que est in
diuerso sexu. nec non et quedam
spiritualis karitas. ex illa procedens.
fides est ut neuter cum alio. ut
cum alia concumbant. **B**onum
quod dicitur plures. habet parte. quod amant
suscipiant. et religiose ad ho-
nore dei nutriant. atque instru-
ant. **S**acramentum est si coniugium
nihil deserat. ita ut illa uel ille
alibi coniungantur. **A**ugustinus in eodem
viii. et eodem loco. denique utriusque
sexus infirmitas. propendens in ru-
inam turpitudinis. recte exci-
pitur honestate nuptiarum. deum

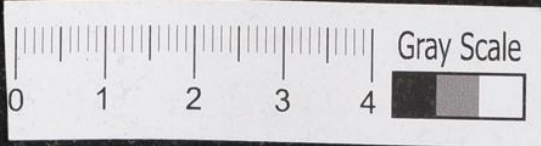

subdit. **B**onū nuptiarū t̄ptū
tū ē / fides / p̄les / sacramentum.
infide attendit / ne p̄t̄ uinctū
conuugale cū altā / ut cū altō.
concuumbant. **I**nple ut amant̄
suscipiat̄ / benigne nutriat̄. re
ligiose doceat̄. **I**n sacramento
ut conuugū n̄ separet̄. & di
missus aut dimissa nec causa
p̄t̄ altā conuugat̄. **P**rimū bonū
iō
omnino appellat̄ fides / q̄ p̄ fide
cū quā fideles conuugati h̄nt.
debent se custodire in p̄dicta
castitate. **T**ercū bonū iō ap
pellat̄ sacramentū. q̄ ē signū
hui⁹ sacre rei / quod ecclā n̄
deserit x̄pm̄. nec x̄p̄c̄ eā. **A**ug
m̄. de nuptiis & c̄ sup̄ / **S**ane
n̄ tm̄ fecunditas cui⁹ fruct̄ in
ple ē / nec tm̄ pudicitia cui⁹
uinctm̄ ē fides / uerū & q̄dā
sacramentū nuptiarū com
mendat̄ fidelib; conuugatis.
Ecce fides ē causa castitatis.
que debet̄ eē^m conuugatis. **I**n

eode. **A**bsit pudicē ueracit̄ dici
 quā p̄t̄ d̄m uer̄ fide conubū
 seruat uxor. **L**et̄ in libro de bo =
 no conuigali. **H**uī aū fidei uio
 latio d̄r̄ adultiū atq; ita stangit̄
 fidel̄ q̄ in reb̄ & corporeis & ab
 iectis bonū magnū aī ē & iō
 eā saluti q; corporali q̄ & in
 ta n̄ra ista c̄tinet̄ certū ē de
 bere p̄poni & si enī exigua pa
 lea p̄multo auro. res pene nul
 la ē fidel̄ t̄n̄ cū in negotio pa
 lea sic̄ in auri sincera ueritate
 seruat̄ n̄ iō minor ē q̄ in re mi
 nore seruat̄. **S**; q̄ auctoritas
 d̄ic̄. h̄ bonū & ē ingentib; uict̄
 quib; d̄a q̄ fidel̄ que ē bonū
 conuigū sit q̄d̄a pactio q̄ sit
 d̄u utriūq; d̄r̄. **V**olo te in uirū
 ul̄ in uxorē cū illa pactio sit
 ipse c̄sensus. **I**n quib; q; h̄ bo
 nū q̄ uir ē content̄ sua uxore
 p̄t̄ uocari fidel̄ q̄ p̄ fide
 suā seruant se int̄ali castita
 te. **L**et̄ in eod̄. **B**onū q̄ nupti

pp d
 2. 1. 5. 3

arū p̄ oīs gentes atq; omīs hoīes
in causa generandi ē / & in fi
de castitatis. q̄ aū ad p̄lm̄ dī
p̄tinet / & in sanctitate sac̄m̄ti
p̄ q̄ nefas ē & repud̄io discedē
tē alī nubēdū iur̄ ei uiuit. ē
tū conuigiū ū fides n̄ ē. Et p̄
tea ū in q̄ fides & p̄les n̄ ē / ut
in conuigio / q̄ senex conchit
cū anū & sterili. Si alī eorū ē
adult. p̄t̄ insup̄ eē conuigiū
ū nullū erit de p̄s̄is bonis. ut
in p̄xime positū / si alī deserēs
conuigatē coputa / alī cū
gat / que bona ap̄ls designat.
Auḡ de bono cūgiū. Genera
tionis causa fieri nuptias ap̄ls
testat̄. Volo inquit iuniores
nube / & q̄ si ei diceret̄. Ut q̄
continuo subiectū / filios &
filias p̄creare / matres familias
eē ad fidē castitatis. p̄tinē il
lud. Vxor aū n̄ h̄t potestātē
corporis sui / s; similit̄ & iur̄
ad sac̄m̄ti sanctitatē illud.;

divi

uxore auro n̄ discedere. &
 ut uir uxore n̄ dimittat. **H**ec
 om̄a bona sunt / pp̄ q̄ nuptis
 bonū s̄. p̄les. / fides / & sāmentū.
 de quarto bono ap̄ls fāc̄ n̄ti
 onē ibi / pp̄ fornicationē un̄
 quisq; uxore suā hāt / & una
 queq; suū uirū. & melī ē nu
 bere q̄ uri. Alia bona mat̄mo
nū. auḡ poñ in lib̄ de bono c̄uig
fic dicens. Bonū ḡ ē c̄uigū. q̄
ē dñs meuglio sic c̄firmant.
 n̄ solū q̄ phibuit dimittere
 uxore nisi causa fornicationis.
 s; & q̄ uen̄ mutat adnuptias.
Cū sit bonū merito quantū q̄
 in uict̄ pp̄ solā filios / ^{pro} creationē /
 s; pp̄ ipsam nat̄alē in diuerso
 sexu societate / In eod̄ paulo p̄. ^{Auḡ}
Hunc ū in bono lic̄ & annoso **Auḡ**
 conuigio / & si emarcuit ardor
 statis in̄ masculū & feminā /
 uiget t̄n̄ ordo caritatis inter
 maritū & uxore. **Q**ui quan
 to meliores sunt / tanto mat̄i

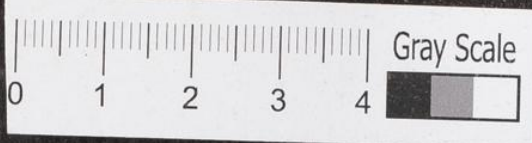

Aug⁹

a commixtione carnis sue
pari consensu se continere ce
perunt. In eod. sane uidentu
ē. alia bona nob̄ dñi dare.
que pp̄ se ipsa experenda. Sic
sicut sapientia. salus. amicitia.
alia q̄ pp̄ aliq̄ sunt necessaria
sicut doctrina. cib. pot. & som
nus. Quædā pp̄ amicitia. sicut
nuptie. ut concubir̄. hinc enī
subsistit pp̄pagatio gñis huma
ni. inq̄ societas amical̄ magnū
bonū ē. Hinc inquirendū
ē. qm̄ conuugiū sit remediū.
h̄ p̄mū diffinito. uerū om̄s c̄
cubir̄ c̄uigal̄ sit pecc̄ t̄ n̄. Aug⁹
dic̄ q̄ ille concubir̄ qui sit cau
sa p̄t̄ ut dñi hō reddat debitiū
& n̄ exigit. debitiū. uille qui sit
ex plence libidinis. h̄t culpā
s. ueniatē. Aug⁹ un̄. de nup
tis & c̄c̄. Conuigal̄ concubir̄
qui sit intentione generandi
n̄ ē ipse pecc̄. q̄ bona uoluntas
aī. sequente duc̄ n̄. cluceinte

In peccatū.
At qm̄do exigit
causa

Aug⁹

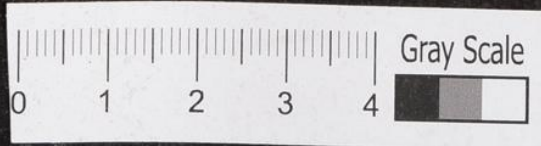

Aug¹

sequit^r corporis uoluntate sine od.
 hoc aut dico s uenia. **V**g uenia ..
 clanda e. aliq ee culpe n nega
 bit. **C**ur igit culpabil n sit ge
 nerandi intentione concubitus
 q ppe nuptus imputandus e. **q**s
 uenia concecit **apls** **n** q euigel
 du se n continent debitu ab
 alterutro carnis exposcunt n
 uoluntate ppagnis. **s** libidinif
 uoluptate. **q** tu uoluptas n pp
 nuptias cadit in culpa. **s** pp nup
 tias accipit uenia. **Q**uo e hinc
 s laudabiles nuptie. **q** & illud q
 n pntia ad se ignosci faciunt pp
 se. & p pauea. **s** tu aliud e n e
 cumbe. **n** sola uoluntate gene
 randi. **q** n ht culpa. **A**liud au
 canis q concumbendo appet
 uoluptate. **s** n pt conuige. **q**
 ueniale ht culpa. **P**orro in
 auetortate q nullu euigu
 exerce^r sine pecco. **l**d. aduale
 rnu episcopi magistrū equitū. **Aug¹**
 pudenda concupiscentia nulla

Aug²

Aug¹

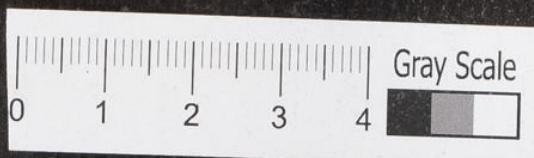

eēt. n̄ hō aū peccassē. **N**uptie
ū cēnt. & sinemo peccassē. fie
ret quippe sine isto morbo se
minatio filios infemine. corpo
re uite illi sū q̄ nē fieri n̄ pōt
incorpore mortis hui. attende
morbo. istē n̄ ē infirmitas cor
porat. un̄ ē infirmitas aīe q̄ ē
pecc. In eod. lib. h. **I**n nuptie
q̄ & de illo malo boni aliq̄ fa
ciunt glant. q̄ sine illo n̄ fie
ri n̄ pōt. erubescunt. **T**amq̄ si
quispiā pede uiciato ad aliq̄
bonū & claudicando puen
ant. nec p̄ claudicationis ma
lū mala ē illa puentio. nec p̄
illī puentionis bonū bona ē
claudicatio. ita nec p̄ illī libi
dinis malū nuptias condempna
re. nec p̄ nuptiarū bonū libi
dinē. laudare debem. In eod.
Omne itaq; nuptiarū bonū im
pletū ē in illis parentib; x̄. p̄les.
fidel. sacramentū. p̄te cognosci
m̄. ipsū dñm ihm. fidel. q̄ nul

Aug⁹

Aug⁹

Aug⁹

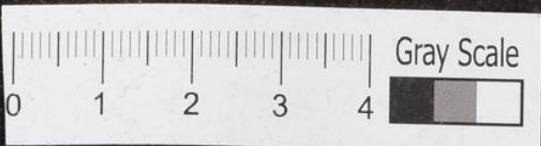
lū adultū. **S**acm̄tū. q̄ nullū
 diuoreū. **S**olus ibi nuptialis
 concubit̄ n̄ fuit. q̄ in carne
 pecc̄i fieri n̄ poterat. sine illa pu
 denda carnis concupiscentia
 que acced̄ ex pecc̄o sine q̄ c̄cipi
 uoluit. q̄ fut̄us erat sine pecc̄o
 ut hinc & doceret om̄em q̄ de
 concubito nascit̄ carne eē pecc̄i.
 qūq̄ sola q̄ n̄ t̄n̄ nata ē. n̄ fuit
 caro pecc̄i. **Ex** indecretis roma 58
 noys semp ab antiquiorib̄ usus
 fuit. **S** admixtionē **sp̄e** c̄ugis
 & lauaē purificationē querē.
 & ab ingressu eccl̄e paululū
 temperare. **S** dicentes culpā de
 putam̄ eē conuigū. **S** q̄ ipsa
 licita cōmixtio c̄ugis sine uo
 luptate carnis fieri n̄ p̄t̄. **S** ac
 lo ei ingressu abstinenđū ē. q̄
 ipsa uoluptas sine culpa nulla
 ten̄ eē p̄t̄. **Q**ue conuersia sic
 ē det̄minanda. **Q**uam **C**oncubit̄
 conuigat̄ qui sit causa plus
 p̄ debito reddendo pecc̄ q̄ est.

p̄a. & paulo p̄. Reddere debi
 tū conuigale nulli ē crimi
 nis. Exigere aū ut generan
 di necessitatē culpe ueniale.
 fornicari aū ut mechari.
 puniendi criminis. In eod.
 Sunt tē uiri usq; adeo in e
 tinentes. ut conuigib; nec
 grauidis parcat. Quicq;
 ergo inter se conuigati in
 modestū. uerecundū. sordi
 dū ger. ueniū ē b̄m̄nū n̄ cal
 pa nuptiarū. & f ueniā con
 cedit apls. ut & p̄t causā
 p̄reandi s̄ misceant. & sic of
 p̄u mores actatē c̄cubitū
 impellant. Nuptis tñ ab ad
 ulterio seu fornicatione de
 fendunt. Hec enī illud p̄
 nuptias admittit. s; p̄ ignos
 citur. Id ū in eod p̄ea sic de
 terminat. Si aū n̄ ita sit n̄m̄
 ut impediāt q̄ se p̄posito eē
 debent tempora orandi. nec
 immutet̄ in eū usū. quie et

Aug
Aug

Aug
Aug

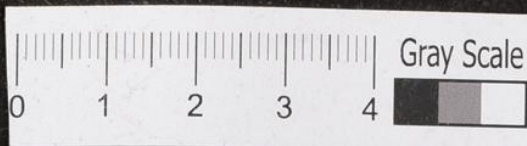
natam / de q̄ apls tacere n̄ po
tuit / apls m̄ uict̄ notare ē
cubitū reſentis debitū ēē pec
catū dū dīo / **M**olte fraudā
re inuicē n̄ reddendo debi
tū. n̄. f. ex c. ut u. o. dicendo
n̄. f. e. e. u. u. o. / dat̄ intelligē
q̄ quonda debitū reddunt
n̄ uacant orationi que sit
dō acceptabilis / **V**n̄ coit̄ il
le uict̄ ēē peccm. Simile dic
tū reperit̄ in epla pauli sic dicen
tis. **V**iri uasculo muliebri im
p̄tunū honore / ut n̄ impe
diant orōnes ur̄e. que iō ē
dicta ab utroq; ap̄to / q̄ sic
p̄uina p̄cedentia & p̄ab
stinenciā cibi. orōnes puri
funt / & magis sunt accep
tabiles. sic p̄ abstinenciam
delectationis libidinis. q̄ ē
incoitu. **Auḡ de bono con
iugali.** h̄ eis auctore ap̄to f̄ue
niam concedit / cui delicti n̄
h̄nt **H**ortatrices nuptias. f̄;

qn

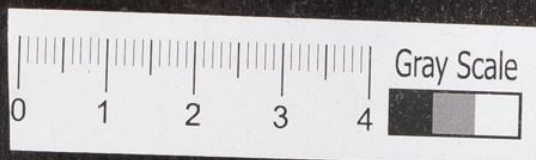
Auḡ

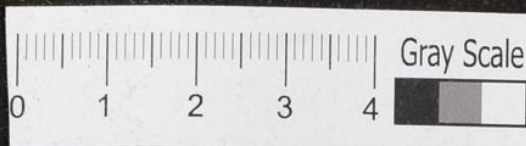
peccatees / si dñi mīa n̄ ase au
 tat / ut n̄ abstinendo quib̄dā
 dieb̄ ut orationib̄ uacet &
 phane abstinentiā sic pieunia
 cōmendent p̄ces suas / ut mu
 tando naturatē usū / inuisū
 qui ē c̄ natura. Quia damp
 nabū sit inconiuges de ceto
 aū dicendū ē. q̄ d̄s decreuit
 coniugū debere fieri / in p̄
 sonas dicendo / adhibeb̄ uxo
 ri sue / & er̄ duo in carne una.
 & multi s̄i patres uident̄ et
 h̄ fecisse. Abrahā enī uiuente
 sara habuit agar / iacob ū eod̄
 tempore habuit. uis̄ sic &
 multi alii. Q̄r̄ ḡ utriū abra
 ham cont̄it coniugū cū
 ut̄q; ut t̄m cū sara / & cum
 agar cōmiserit adulterū.
Sic de iacob. Si aū cū ut̄q; fu
 it coniugē / q̄r̄ quare agar
 dicat̄ c̄cubina / & eiciat̄ ado
 mo / & filī ei n̄ sit heres cum
 ysaac / cū filiū iacob q̄s habuit

de ancillis fuerint **heredes.**
cū aliis natis ex liberis / **Apl's.**
cice ancillā & filiū ei. **Ad hęc**
itaq; si nō respondeat / **Patri**
b; fidelib; qui fuer' aī legē
lege & sub singlis pmissū ē habe
plures uxores causa ppli mul
tiplicandi q̄ dñm coleret. q̄
pmissione & dispensatione
abrahā eod' tempore **habuit**
multas uxores sarā & agar.
sic & iacob & multi alii. **§;**
pplō multiplicato q̄t erat ppl's
dī. ut p̄dicatione poterat fie
ri. doctrina euglica atq; apli
ca redux' homines ad consti
tutionē coniugii in princi
pio factā dicens | qui cūq;
dimiserit uxorē suā nō ob
fornicationē & aliā duxerit
mechat'. **Apl's.** **Unūq;** suā
uxorē habeat. & una queq;
virū suū. **Aug' de bono coniūg.**
Ipsi aū coniuges manente
plane uxoris uoluntate ad

habere alia / uñ cōmunes fili
 nascant^{ur} unī cōmixtione ac
 semine / alti^{us} aū iure ac potesta
 te ap̄ antiquos patres fas erat
 utrū & nē sit fas / n̄ temere dixe
 rim. n̄ ē enī nunc ppagandi neces
 sitas que tē fuit qñ & parentib;
 coniugib^{us} alias p̄ copiosiore p̄e
 ritatē sup ducere licebat / qd̄ nē
 certe n̄ licet / & p̄ pauca. Tunc &
 plures inculpabilī ducebant.
 & q̄ se multo facili^{us} ētūc^{us} possent.
 n̄ aliud pietas illo tempore po
 stularet. Dic̄ enī sapiens & iust^{us}
 qui iā concupiscit dissolui & ēē
 cū & h̄ mag^{is} optimo delectat^{ur} /
 n̄ iā uiuendi cupiditate / s; ēstulen
 di officio sumit alimentū ut ma
 neat in carne / qd̄ necessariū ē p̄
 alios. sic misceri feminis iure nup
 tiarū officiosū fuit / tē sc̄is uiris
 n̄ libidinosū / & paulo p̄. Cade
 quippe causa uena caritatis nē
 sp̄ualit^{er} tē carnalit^{er} p̄ illā ma
 trē ierlem ppagandi erant fili.

f. diuersa opa patrū n̄ faciebat
 n̄ diuersitas temporis. Sic autē ne
 cesse erat ut carnalit̄ couerent.
 & n̄ carnales p̄ph̄e sic necesse
 erat ut carnalit̄ uescerent̄ &
 n̄ carnales apti. In eodē. Dicitur
 plures antiquos patrū signifi
 cauer̄ fittas ex omib; gentib; eccl̄as.
 unū uero subditas &. Ita antistes
 unū uxoris uir̄ significat ex om
 nib; gentib; unitatē unū uiro sub
 ditā &. It̄ de nuptiis & cū cup̄
p̄biteris sc̄is ex abrahā & an̄ abra
hā quib; dā & singl̄s plures ē
uigel̄s habe concessū ē. Vbi rō fuit
 p̄t multiplicandē n̄ uariandē
 appetit̄ uoluptatis. In eodē. Nec
 p̄pagatio filios quē unsc̄is patri
 b; p̄ generandū & c̄seruandū
 p̄p̄m dī. in q̄ p̄phetiā & p̄ eccl̄e oport
 tuit officiosissima fuit. n̄c̄iā n̄ h̄t
 ulla necessitatē. Patet quippe
 iā omib; gentib; sp̄ualit̄ gignendox̄

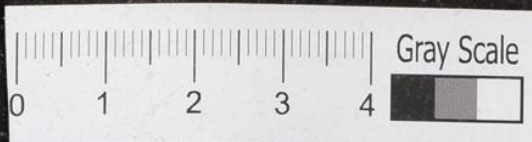
aug³

aug²

Undecūq; carnaliter nati sunt cohabitabit
 sp̄ualit̄ filios. Lamech uero qui p̄m̄
habuit duas uxores dicitur com
plura filios. In eodē. h̄ tēp̄ n̄ h̄t huius
 officii necessitatē. adiacente un
 diq; iōib; gentib; tāta fertilitate
 gignendox̄ sp̄ualit̄ filios.

92
misisse adulterū / atq; quia n̄
dux sedam ex di pmissione. &
p̄ ip̄m di multiplicandū / s;
causa uoluptatis. Agar t̄n̄ fuit
ancilla sare / ysmahel fuit fili
ancille & malus. Vñ n̄ debuit
ēē heres cū ysaac. & illa potuit
expelli. Ille aū q̄ fuer̄ ancille ux
ores iacob facte s̄ libe / lia & ra
chel atq; eorū fili fuer̄ libi & bo
ni. idq; heredes cū alius. & q̄ agar
& alię duę uxores iacob fuerunt
ancille. & idcirco indigniores
possunt uocari concubine. Cog
natasq; licuit ducē priorib; pa
trib; / s; p̄mis ex necessitate / q̄ non
erant alię p̄iores sine necessi
tate / lex t̄n̄ uer̄ phibuit de quib;
da cognatis / ut de matre / & no
uerca / & sorore / & amita & ma
tertera. atq; nuru. Moyses in le
uitico. Om̄is hō ad p̄ximā sangui
nis sui n̄ accedat / ut reuelet tur
pitudinē ei / deñ supponit de
t̄minando t̄pitudinē matris

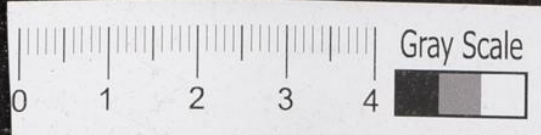
matris tue. n̄ discoopies. t̄ptu
dinē uxoris patris tui n̄ discoopi
es. & c. t̄ptudinē uxoris tue &
filie ei. n̄ reuelabis sic intellige
n̄ licet. t̄ ambas h̄re. Instructio
temporis gr̄e phib̄a generalit̄
de om̄ib̄ tam cognatis quā eis
quōq; conuinctis. q̄ phibitio fac
ta ē pp̄ caritatē dilatanda. Aug
in xv. de ciuitate di. Cū n̄ eēt
ulli homines. n̄q; ex illis duob;
nati fuissent. uiri sorores suas
conuges accepunt. q̄ p̄fecto
quantū ē antiquū cōpellente
necessitate. tanto p̄ea factū est
dampnabil̄ religione phibente.
habita ē enī rō rectissima carita
tis. ut homines quib; eēt util̄
atq; honesta concordia diuer
sarū necessitudinū iunctis rete
nerent. deū subdit. pat̄ quippe
& socer duos s̄ necessitudinū
nomina. Ut ḡ quisq; h̄at patrē
aliū socerū numero suus se cari
tas porrigit. Vtrūq; aū unus

Aug. Aug.

ada eē cogebat² / & filius & filia;
 suis. qm̄ fr̄s sororesq; conubio un
 gebant / sic & eua uxor ei² utq;
 sexui filioꝝ fuit & soer² & mā.
Que si dux femine fuissent. mā
 alia & soer² altera. copiosi² se so
 ciat dilectio colligaret / atq;
 sociat² p̄pinq̄uitas auget². &
 paulo p̄² fieri ḡ debuit qm̄ potu
 it. ut existente copia in duce
 rent² uxores / que iā n̄ erant so
 rores. **§.** q̄r de conuugatis. qui
 cognati sunt & n̄ ē eis notū. q̄
 uis fortassis dicat / an int̄ illos sit
 sit conuugū / donec iudicio ecclē
 separentur. **I**ntales matrimoni
 ū ē. qm̄ si utiq; uiuente ali² co
 ierit cū alia p̄ adutorū ē / neq;
 cor² eoz̄ int̄ se dampnabilis ē.
 at t̄m̄ debent dissolui / atq; de
 in possunt aliis copulari. **§.**
 milit² & de illis quib² fuit notū
 se eē cognatos / & t̄m̄ conuugati
§. n̄ q̄ cor² eoz̄ uidet² dampnabil.
Sole & insup queri de infidelib;

ca 4

idolatriis iudeis huius temporis
atque aliis non habentibus fidem. **¶** Inter
eos sit tale coniugium. **¶** Quod u
tque uiuente non possit dissolui. Ita
ut liceat alicui illos relicta pro
priam copula. **¶** alii copulari aut
non. **¶** Hoc enim conceditur quod coniu
tio talium & uocatur coniugium. **¶**
Et simul in multis ratio coniugio.
& quod in illa possunt saluari ad
fidem conuersi. **¶** de quibus diuerse
sententiae habentur. **¶** quibusdam uisum
est inter tales coniugium esse. atque
his auctoritatibus. **¶** Aug. in lib.
i. de adulterinis coniugiis.
¶ Iussit dominus per se moysen. ne
quis uxorem alienigenam duceret.
merito quod quos duxerant domino prohi
bente. **¶** iubente domino dimiserunt.
¶ Cum ergo cepisset gentes euangelium predi
cari. iam coniuictos gentiles
gentilibus comparat coniuges. **¶** Nec
auctoritas uideatur dicere inter ido
latras coniugium esse. **¶** & pro pauca.
lo autem nec uideri debuerunt fideles

ab infidelibus separari / & non est uis
 sionem domini gentiles ambo
 fuerant coniuncti / Hec autem u
 detur dicere quod uisione
 & decreto dei in conuugio s con
 iuncti / De in libro de bono con
uugiu / Preterea sacramentum nuptiarum
 temporis nostri sic ad unum uirum
 & unam uxorem redactum est / Ita
de dispensatore non licet ordi
nari nisi unius uxoris uirum / Quod ac
ti intellexerit / quod nec cum quod cathe
cuminum uel paganum habuit aliam
ordinandum est consuevit / De sa
cramento enim agitur non de peccato / nam
in baptismo omnia peccata
dimituntur / Et qui dixit si acce
pserit uxorem non peccasti / & si uir
ferit uirgo non peccat / satis de
clarauit nuptias nullum esse peccatum
pro sacramenti autem sententia sic femina
si cathecumina fuerit uiciata
non potest per baptismum ut uirgines
dei consecrari / ita non absurde uisum
est eum qui excessit uxoris numerum

Aug³
 1005

singlarē non peccē aliq̄ cōmississet
 s; normā quāda sac̄m̄ti amississet
 ad bonē uitę meritū s; ad ordi
 nationis eccl̄astice signaculū
 necessariā. Ac p̄ h̄ sic plures uxo
 res antiquoz patrū significa
 uer̄ fuitas n̄ras ex omnib; genti
 b; ^{eccl̄as} unitatē uni uiro subditā. **A**
uḡ dicit **facitū** intellexit qui
 nec eū qui paganū habuit altā
 o. ē. c. d. f. e. a. n̄. d. p. & ē. **V**idet
 exprimere ut̄ paganos mat̄mo
 niū ēē. Id̄ in u. de adulterinis
 coniugis. discessionē coniug
 fidelis ab infideli non phibet
 dñs. q̄ coram illo iniustū n̄ ē
 s; phibet ^{eccl̄as} ap̄ls caritatis. q̄ infi
 delib; affert impedimētū salu
 tis. non solum q̄ p̄niciosissime
 scandali hant̄ offensi. fuerū &
 q̄ in alia concexiderint. iuuē
 tib; eis. In quib; dimittunt̄ ad
 ulterius nexib; colligati. diffi
 cillime resolunt̄. Ecce hac
 auctoritate habes. q̄ infidelē

Ita n̄r̄ antistes
 unius uxorū ut
 significat ex oib; gen
 tibus unitatē
 uni uiro subdi
 tā. &.

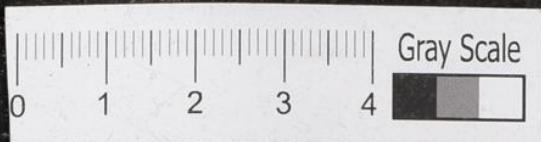
auḡ

comisit adulteriu / si primu
 conuincit infidelu / & p modu
 ab ea dimissus conuersa ad fi
 dem / alu illa uiuente e co
 pulat. Veru si tenet aduicio
 iudr relinquit int eos du abo
 erant infideles fuisse conui
 guu. Id in libro de bono con
 iugiu. Bonu nuptiar p os ges /
 atq omis hoies in causa gene
 randi e / & infide castitatis /
 h q id iudr ostende innocen
 ti indecretis / Deu ponit in
 oportu digamii ee qui cathe
 cumu habuit. atq amiserit
 uxore / si p baptismu fuerit
 aliam sortit / eamq pmu iu
 cleri que homini nouo co
 pulata est / q illud p bap
 tismi sacramentu coniugiu /
 cu ceteris sit criminalib;
 ablutu / & paulo p. Picte
 m cum pace ura loquor /
 crimina tm in baptismo di
 mittunt / an & illa q f dnu p

Aug
N. 59

Aug

cepta / ac di instituta copu
lent. **V**xore ducere crim
e. an crim n e. **S**i crim e.
q pfata uenia duxerit auc
tor erit inculpa / qui ne
crimina comitent in para
diso cum eos iungeret be
nedix. **S**u n e crim / q d ds
conuix nefas e crim appella
ri / & salomon ait / & eni ado
pparat uro uxor / & ppau
ca qm credit in crimina
e comissu d do auctore le
git consummatu / & p pauca
Numquid si quis cathecumun
uirtutib studuerit / humi
litate secur fuerit / pacien
tia reuerit / elemosinas fe
cerit. & multa alia bona
quero cum fact fuerit fide
e amittat / q p baptismu
uirtu q uet ho gesserat /
putat auferri. **A**spiciam ho
mine gentile corneliu oro
nib; atq; elemosinis placuis

sedo & preuelatione petri
 ipsu iudisse / **N**umquid h
 p baptismu ablata s / pp que
 baptismu ei concessu iudr /
S ipse loquit desolis cathecu
 minis. quib; absq; dubio e
 licitu contrahere coniugiu /
 n cognatio ut aliq; tale in
 teruenerit / **l**tm exccilio mel
 densi. **S**i quis habuerit ux
 ore uirgine an baptismu. **S**
 baptismu in potestate ei erit.
 eam habere. ut n habere / **I**n
 ueniunt & auctoritates & ro
 nes quib; iudr a phari int
 fideles pdictos / n ee hui moi
 coniugiu. q utq; uiuente n
 possit solui. **Aug** / in libro. 1 /
de adulterinis coniugis. ia
 ne illud iudeam / q att apls /
Ceteris au ego dico non dñs
 admparia. **S** h e u n ambo
 xam fuerant coniugia locu
 tur / q m uisu e cu monendo
 dixisse / q eni conuinx fidel

h uiuete illa p bap
 tismu alia abere n
 pot. emuna i bap
 mo soluum n eiu
 gla tm excedet
 eueiam pp siqs gen
 ul genite dimise
 in uore an bap
 tis o a

Aug³
 Aug⁹

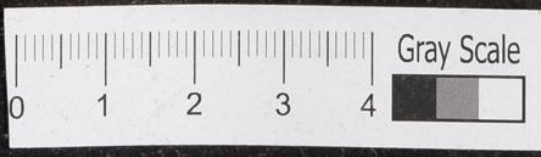

relinquē conuigē potuit li
cite infideles / & p̄ pauca. Cur
ñ expectat & infideles con
uiges dimitti a fidelib; cau
sa euidēt ex p̄sa ē. Non enī
p̄ uinctm seruandū cū ta
lib; conuigale / s; ut acquirat
in xpm recedi ab infidelib;
conuigib; ap̄t̄s uetat. Multa
s̄ aū faciēda / n̄ iuibente le
ge. s; liba caritate / & ea s̄ in
nr̄is officiis ḡciora / que cū
liceret nob; & n̄ impendere.
tñ causa dilectionis impen
dimus. Vñ cū se tributū
non debere prior ipse dñs
monstraret / solū tñ / ne scan
dalizaret eos quib; ad eā
salutē gerens hominē consu
lebat / & paulo p̄. Porro ab
infideli conuige discedē
licet / s; n̄ expedit. Manere
aū cū illo sicohabitare con
sentit / & licet / expedit / q̄ si n̄
liceret / expectare n̄ possit.

In missis auctoritatibus habes
 quod non expedit ut infidelis factus
 fidelis dimittat conjugem infi-
 delem consentientem cum illo ha-
 bitare / & si quod habes quod licitum
 est ut dimittat / & quod iunctum
 conjugale cum talibus non est seruan-
 dum. Quare non expedit apostolus ex-
 ponit dicens. **S**i quis frater uxorem
 habet infidelem / & si consentit
 h. e. v. n. d. v. & si quod mulier uxor est
Sanctificatus est enim uir infidelis pro mu-
 liere fidele. & sanctificata est muli-
 er infidelis. **A**ugustinus uero ponens ali-
 am causam sic inquit in libro
 ad apollencium. **S**ed ita licitum est
 ut non expedit / ne propter conjugium
 separationis offensi homines ipsam
 doctrinam salutis qua licita pro-
 hibentur exhorreant. ac sic pe-
 iores atque peius in mente infide-
 litate permanant. **I**ntercedit apostolus
 & monendo fieri uetat / quod ita
 licitum est / ut non expedit. Quare
 autem est licitum diligentem est intuen-

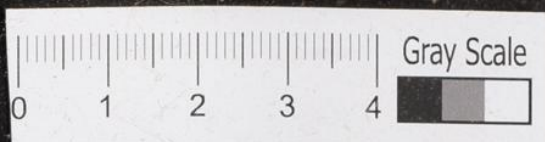
Aug

dum. & dicunt quida q in
conuige fidele e infidelitas qe
fornicatio / & pp fornicatione
licet alicui dimitte conuigem.
Aug⁹ in .i. de adult⁹ coniug⁹ / **D**i pp for
nicatione carnis pmittitur
ho a conuige separi / qnto mag⁹
in conuige fornicatio mentis
detestanda e. **I**n infidelitas de
quadictu e. **P** didisti omis qui
fornicant⁹ abstet & p pauca.
Nee phiberi debuit ad no fidel⁹
infidete dimittere .io. s. / q per
mittit iusticia a fornicatore
discedere / & infidel⁹ hois ma
ior e fornicatio in corde. **I**d
in libro de serm⁹ in monte. **S**i li
cet ut dimittat⁹ conuix infide
lis / quis meli⁹ sit n dimittere /
& tñ licet / s⁹ pceptu dñi / ut
dimittat⁹ conuix n causa for
nicationis / fornicatio e & ipsa
infidelitas. **I**n eode p pauca.
Porro si infidelitas fornicatio
e idolata infidelitas / & auari

103
cia. idolatria si ē dubiū & auaricia fornicationē ēē. Quis quāquamlibet illicitā concupiscēciā pot̄ recte a fornicationis genere separe. si auaricia fornicatio ē. Ex quo intelligit̄ ip̄ illi etas concupiscētiā n̄ tm̄ qd̄ in stupris cū alienis uiris aut feminis cōmittunt̄. s; omnino quaslibet. que animā corpore male uiuentē a lege dī aberrare faciunt. & p̄uiciose ip̄iq; corrumpi possit sine cōmine. & uir uxore dimitte. & uxor uir. & exceptā facit dñs causam fornicationis. q̄ fornicationē sicut sup̄ dictū est. generalē & uniuersalē intelligere cogim̄. deinde determinatis q̄ uir causa fornicationis ipsius uxoris atq; siq; spiritali uidelicet ne fornicet. ad dō illa cogente possit deserere uxore. & similit̄ mulier subponet h̄ ūba. Cū aut̄ ait excepta causa fornicationis. si

dux cui ipsos uiri an femine
n̄ enī tm̄ uxore fornicante
dimittere concedit. **f.** quisq̄
eā q̄ uxore dimittit. **causa for**
nicationis dimittit. aq̄ ipse
cogit fornicari. **causa fornic**
ationis utiq; dimittit. Velud si
aliquē cogat uxor sacrificare
idolis. **qui tale dimittit cau**
sa fornicationis dimittit. **hich**
aū iniquū q̄ causa fornicatio
nis dimittere uxore. **si & ipse**
conuincit fornicari. **Qua pp**
quisq̄ fornicationis causa
uult abicere uxore. **por debet**
ēē a fornicatione purgat. **Ex**
pcedentib; auctoritatib; collu
git. licere alicui dimittere ux
ore. **si fuerit cū alio fornicata.**
si fuerit usuraria. auara. ebrio
sa. & his similia. q̄ uidebitur
absurdū. §. sciendū q̄ p̄missē
auctoritates de fornicatione
revertant a beato aug. **Qua pp**
n̄ s̄ tenende p̄ om̄ia. **Auḡ in lib**

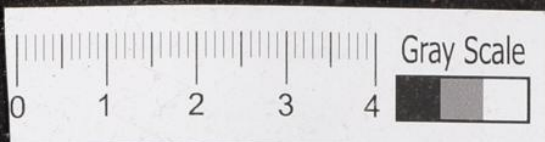
21° aug^o

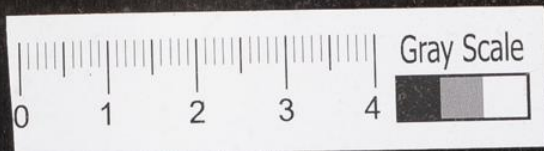
reter. l^o de p^ocepto / quo phibet^o
 uxor dimitti / n^o p^o fornicatione^o
 h^o q^o serupulosissime disputauit /
 §; qua^o uelit d^ons intelligi forni-
 catione^o / p^o q^o liceat dimittere ux-
 orem / utru^o ea que dampnat^o in
 stupris / an illa de q^o d^or / p^odidisti
 omne^o / q^o f^o a te in q^o utiq^o & iusta
 e^o / neq^o eni^o fornicat^o ad d^ono qui tol-
 lens membra a^o fac^o ea membra
 meretricis / & atq^o & cogitand^o
 e^o atq^o requirend^o / nec uolo in-
 re tanta ^{ad noscend^o} taq^o difficult^o / putare lee-
 tor^o ista s^o disputatione^o debere suf-
 ficere / s^o legat & alia siue n^ora q^op^o
 ea scripta s^o / siue alios meli^o con-
 siderata atq^o t^oata / siue ipse si p^oea
 que hic merito mouere possunt
 uigilatiore atq^o intelligentiore
 mente discuciat. §; quaten^o in
 intelligenda sit atq^o eliminanda
 h^o fornicatio / & utru^o e^o / p^o h^o liceat
 dimittere uxore^o latebrosissima
 questione. licere t^o p^o ista que
 in stupris comittit^o nulla q^ostio /

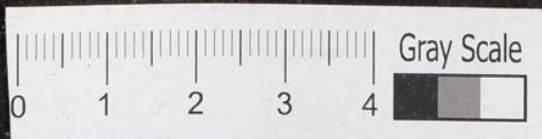
Vñ si quis alit fecerit / n̄ erit
 t̄nsgressor p̄cepti apl̄i / s; con
 silii. **S**ci & expositores dic̄t
 q̄ possunt se dimittere / s; non
 expedit. **Aug** in libro de. s. in
 monte. **Q**uid s̄ uult q̄ att ce
 teris n̄ q̄ sup̄ eis loquebat̄
 qui sic copulati erant / ut
 parit̄ infide x̄ eēnt. **C**eteris u
 ch̄e / i. eis qui sic copulati s̄.
 ut n̄ ambo sint fideles. & post
 pauca. **S**i ḡ n̄ p̄cipit ex dñi
 p̄sona / s; ex sua mon& / ita ē
 h̄ bonū / ut si quis alit fecerit /
 non sit t̄nsgressor p̄ceptos.
Sic de uirginib; paulo p̄ dic̄t /
 p̄ceptū dñi se n̄ habere / con
 silii aū dare. & paulo p̄. **A**li
 ud ē q̄ monet̄ / aliud q̄ iubet̄.
 aliud q̄ ignoscit̄ / lubet̄ mulier
 auro non discedere q̄ si disces
 serit. in. i. aut. u. r. / alit̄ ḡ n̄ licet̄
 facere. **M**onet̄ aū uir fidel̄ si
 h̄t uxorē infideli / c. i. b / n̄ eā
 dimittere / licet̄ & dimittere.

Aug⁹

q̄ n̄ ē p̄ceptū dñi ne dimittat
s; consiliū apli. Sic monet
uirgo nubet; si nupsit con
siliū non tenebit; cont̄ p̄cep
tū dñi n̄ faciat. Ignoscit̄ ab aplo
cū d̄r. Hoc aū dico s; uenā & qm̄
ē licitū uid̄r n̄ ē pecc̄ conui
gem infidelē consentientē ha
bitare a fideli dimittat. Porro
uidebit̄ ēē pecc̄ q̄ tal̄ n̄ curat
infidelē dō lucrari & homines
n̄ scandalizare. S; aliud ē di
mittere aliud ista n̄ curare.
Verū apli consiliū poss̄ p̄ter
mitti si illa peccata sequerent̄.
ut uirgines multociens illud
p̄mittunt. Veluti aliud ē cū
graciarū actione manducare
idolotitū q̄ creat̄a dī ē destina
ta ad cibū aliud manducando
infideles in idolatria confirma
re. atq; infirmos fr̄s infide scā
dalizare. Itaq; quedā s; licita
que non expectant. Omē aū
q̄ est illicitū n̄ expectat. Auḡ

mi. ut deead cūg. **H**on omnia
 licita expediunt | omnia ū illicita
 n̄ expediunt | & p̄ pauca
Sunt id q̄ licitū ē | & iō n̄ expe
 dit. atq; q̄ licitū ē | nec tñ ex
 pedir. **Q**uid in̄sit aliq̄ uniuersa
 li regla diffinire difficile est.
Cui enī quisq; dixerit omne
 q̄ fieri non expedit peccatū
 est. **O**mne aū pecc̄ illicitū ē. oē
 q̄ n̄ expedit | illicitū ē. **Q**uā
 differentiā p̄ea subponit di
 cent. **V**t q̄ si possum̄ enitā
 m̄ id q̄ licet & n̄ expedit | &
 id q̄ non licet & iō n̄ expedit
 aliquo certo fine distingere
 eam iudent̄ licere | & n̄ expe
 dire | que p̄ iusticiā q̄ q̄ corā
 dō ē p̄mittunt̄ | s; p̄ offensio
 nē hominū. ne ob h̄ impediānt̄
 a salute. uitanda s̄. **C**a ū n̄ li
 cere. & iō n̄ expedire. que sic
 ipsa iusticia uetant̄ ut facien
 da n̄ sint | & si ab eis quib' inno
 ticiā fuerint plura laudent̄.

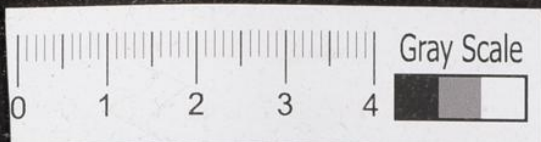

Quod si ita ē / iō n̄ n̄ illicita p̄hi
bent^r ad n̄o / ut ea que licita s̄ /
& n̄ expediunt n̄ legis uinclo /
f; liba delectationis beneficia
caueant^r / Quo cura si dimitte
conuigē infidēle n̄ liceret /
h̄ fieri d̄ns p̄hiberet / neq; id
ap̄ls p̄hiberet dicens / ego di
co n̄ d̄ns. Veruntm̄ filii isrl̄
quocūq; tempore dimiser̄ uxo
res ali^{em}genas / u infideles q̄ factū
ē hac causa supposita / Et in eod̄
Dimiserunt israhelites uxores
alienigenas quas cūq; tē dimi
habuer̄ / p̄ q̄s fiebat / ut ipsi ad
alienos seducerent^r d̄os / blandi
cūs uiros p̄ eos reuertebant^r
offende / de in̄ inducebant^r & co
lere. Vñ iusserat d̄ns p̄ sem̄
moysen / ne quis uxore alienā
duceret / merito ḡ quas dux
erant d̄no p̄hibente / iubente
d̄no dimiser̄. Ambrosi^o q̄ coraules
sup̄ epl̄as affirmat n̄ ēē ratū
conuigiū int̄ infideles sic

amb^o

dicent. Quod si infidel' dis-
 cessit discedat. **I**positū re-
 ligionis custodit ꝑcipiendo
 ne xam relinquat coniugia/
 s; si infidel' odio dī discedit/
 fidel' non erit reus dissoluti ma-
 trimoni. **M**aior ē enī causa
 dī q̄ matrimonū non ē fr̄ aut
 soror subiect' seruituti in eimōi
 h̄ ē n̄ debet' reuerentia coniu-
 gi. ei q̄ horret auctore coniu-
 giū. **N**on enī ratū ē matrimonū/
 q̄ sine dī deuocione ē / ac p̄ h̄ n̄
 est pecc̄ ei qui ꝑ dīm dimittit.
 si alū se conuinxerit. **C**ontume-
 lia enī creatoris soluit uis mat-
 monū. circa eū qui relinquit/
 ne acuset' alū copulat'. **I**n fidel'
 aū discedens & in dīm & in matri-
 monū peccare dinoscit' / q̄ no-
 luit sub dī deuocione h̄re con-
 iugū. **I**taq; n̄ ē ei fidel' seruan-
 da coniugū / qui iō discessit/
 ne auclret rectorē eē x̄anos
 dīm coniugū. **I**llud enī n̄ debet'.

imputari matrimonium. q̄
extra decretum dī factum ē!
s; cum p̄ cognosset & dola
deliquisse. emendat se ut ue
niam mereat. Si aū ambo cre
diderint p̄ cognitionē dī c̄
firmat̄ conuigiū. s; si non cre
dit̄ auctoritati illi ambro
sij. auctorit̄ auḡ id̄ uideatur
confirmari. Inquit enī in
libro de adulterinis conu
g. Nec uia pudicitia infidel̄
hoīs cū conuige dici pōt. q̄
omē q̄ non ē ex fide peccat̄.
Quamuis uiam fidel̄ hāt pud
icitiam. & cū infideli conuige
qui non hāt uiam. **I**ct̄ in libro
v. ad ualeriū magistrū eq̄tū.
Quid igit̄ dicim̄ q̄n̄ & in quib̄
dam impijs inuenit̄ pudici
tia conugalit̄. utrū eo peccare
dicendi sunt quo dono dī
male utant̄. n̄ id referentes
ad cultū ei. a quo accepunt
an forte nec dona dī putanda

Auḡ

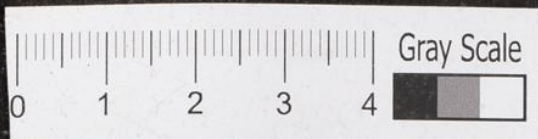
sunt ista / qm̄ h̄ infideles agunt.
 s̄ aplī sententiā dicentis / Om̄e
 q̄ non ē ex fide / pecc̄ ē. Quis
 aū̄ audeat dicere donū dī
 eē pecc̄. **A**iā aū̄ & corp̄ & q̄cūq;
 bona aīe & corpori natalit̄
 insita **s̄.** & in pecc̄orib̄ dona dī
 s̄. / qm̄ d̄s non ipsi ea fecerunt.
De his aū̄ qui faciunt dictū ē.
 omne q̄ n̄ ē ex fide. p. ē. **C**ū igit̄
 faciunt h̄ homines sine fide /
 que uident̄ ad conuigatē pudī
 citiā punere / siue hominib; pla
 cere querentes. ut s̄ talis siue
 in his reb̄ quas uiciosis concupis
 cunt. **h**umanas molestias deuitan
 tes / siue demonib; seruentes. n̄
 pecc̄a coercent̄ / siue aliis pecc̄is alia
 pecc̄a uincunt̄. **A**bsit ḡ pudicū
 ueracit̄ dici. qui non p̄ d̄m uā
 fidē conubū seruat uxori. **P**re
 terea quidam **h**ac rōne uolunt
 comparare conuigū non eē int̄
 infideles / & p̄mū de idolatris
 sic dicentes / **C**onuigū idolatraz

ē suscipere aliq̄. in suā ad ho
nore & placitū falsi dī / & co
ire hac intentione. ut si habu
erūt filios aut filias / instruant
eos de idolatria. Qui int̄ro
gati & hī consentiunt. & negant
copulari ad honore ueri dī.
& ex decreto eius q̄ ē pecc̄m
quare debet solui & irritū
fieri. **C**onuugū ū alios in
fidelū temporis gr̄e ē acci
pere aliq̄. in suā ad honore
dī. & ex decreto eius q̄ uict̄
eis. & n̄ x̄. & coire cū illa ta
li intentione. ut si habuerint
plē. faciant eā degere in in
delitate sua. **¶** hī ē pecc̄. & in
remissibile eis. dum abiciunt
remissionē sibi fieri p̄ media
torē. p̄ quē solui fit. **V**n̄ illud
conuugū non uict̄ ratū ēē.
& pot̄ dissolui. **C**ū ū uterq̄
fuerit conuersus ad fide.
ut un̄ dū taxat & fidelis ha
bitauerit. ad honore x̄. **kū**

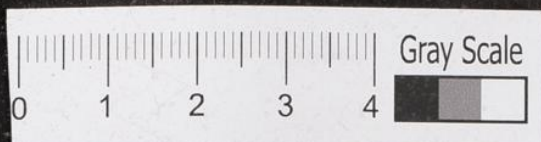
infideli habitare consensu
 tū q̄ quib; dā uidet̄ coniu
 guū eē infidelū. n̄ tñ in
 fidelū q̄ & ē solubile. s̄ q̄ u
 det̄ eisdē. Qm̄ si infidelis p̄mū
 consentiens p̄ aliq̄ temporis
 odio fidi discesserit dimiss̄
 ip̄ dñm poterit alii copulari
Opponit̄ aū de illis n̄ uere x̄a
 nis qui ducunt uxores hac
 intentione sola ut delectati
 onē carnis exerceant cū eis
 q̄ h̄ uidet̄ eē pecc̄ & tale con
 iugū non uidet̄ ratū. s̄ q̄
 copulant̄ hanc intentionē
 ecclē ut uir suscipiat muli
 erem insuā ac sibi p̄mittant
 seruare castitatē. atq; inter
 rogati fuerit se eē conuinc
 tos. ex decreto dī & x̄i & frequ
 tissime h̄ faciunt p̄ministeriū
 ecclē. conuigū eoz̄ ē insō
 lubile. Auḡ in libro de bono **Auḡ**
conuiḡ. Solet queri cū mal
culus & femina nec ille ma

rit² nec illa uxor alti sibi nec
n̄ filios percandos / s; pp̄ incon
tinentiā soli concubiti causa
copulant² ea fide media. ut
nec ille cum alia nec illa cū
alio h̄ faciat / utrū sint sup̄ue
uocande. & pot̄ q̄ fortasse non
absurde h̄ appellari cōnubiū
si usq; admortē alicui eorū id
int̄ eos placuerint / & pl̄s gene
rationē quamuis n̄ ea causa
conuincti sint / non tñ uita
uer̄ ut ut nolint sibi nasci
filios. ut & aliquo ope malo
agant ne nascant. Uterū siue
utrūq; ut unū horū desit / n̄
inuenio quē admodū has in
tas appellare possim / cū dicat
si ut utrūq; ut unū horū de
sit. Istud unū referendū ē ad
consensum / s; ad h̄ p̄missū. si
usq; admortē alicui eorū id in
ter eos placuerit. Opponit² & de
ueris xp̄ianis / qui ducunt ux
ores h̄o ut coeant / carnalē cū

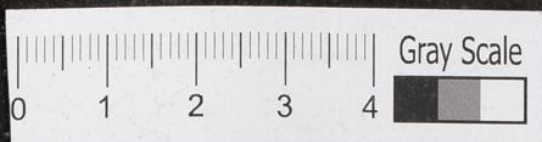
110
eis exerceant delectationē.
q̄ ē pecc̄. In sup̄ istud pōt
opponi. **D**s p̄ diluuiū dix̄
filiis nos. crescete & multi
plicamini ac replete t̄rā. **Q**ui
b; obiectionib; & multipli
candominū sit solū in peo
cc̄ū. **V**n̄ p̄cepit eis coire. q̄ ē
subdi carnali uoluptati. atq;
sic uid̄r eis p̄cepisse peccare.
Moyses in ḡ. **B**enedix̄ d̄s noe
& filiis eius. & dix̄ eis. crescete
& multiplicamini. & reple
te t̄rā. **Q**uib; obiectionib;
sic pōt respondi. **C**oire cū sua
uore bona uoluntate. ut cau
sa plus. ut p̄mittenda fornicati
one in se aut in uxore bonū
op̄ ē. q̄ fieri iube d̄s. **S**; de
lectatio carnalis adherens ei
& p̄cedens de pecc̄o hōis. ma
lū ē q̄ d̄s p̄cepit. **C**ū igitur
nerus xp̄ian̄ duc̄ uxorem.
ut coeat cū illa. non ideo
uult coire ut uacet libidini

81
q̄ ē malū; s; causa p̄t̄ h̄t̄ p
uitando malo fornicatio
nis. q̄ ē bonū; Gregori ad
inrogationē viū. Augustini
Ecce iniquitatib; conceptū sū
& in p. c. m. m. In quibus
tū uerbū n̄ admixtionē con
iugū iniquitatē nominat;
s; ipsam uidelicet uoluptatē
admixtionis. Sunt enī mul
ta licita ut legitima. & tū in
eors actu aliquatenū sectam;
Sic sepe irascendo culpas in
sequim; & iniquitatē nob̄
aī p̄ turbam; & cū rectū sit
q̄ agit. non ē inapprobabi
le q̄ in eo aīus p̄bat; cont̄
uicia quippe delinquentiū
irat; fuerat. qui dicebat. tur
bat; ē. p̄t̄. o. m. Quia enī n̄
uale; n̄ iniquilla mens in con
templacionis se lucē suspen
dere. in ira suū oclm̄ t̄batū
dolebat; & laudabil; q̄ irat;
uiciū; tū molesta. q̄ turba

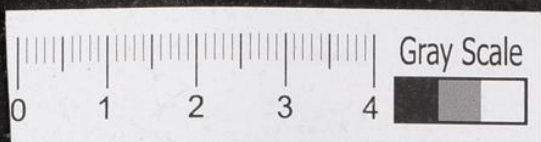
111
tū se aliquē reatū incurrisse
estimabat. **Q**porret naq; legi
tima carnis copula ut causa
pl' sit **n** uoluptatis & carnis
commixtio creandos liberos
sit grā non satisfactio uiciorū
& fortassis auctoritates pri
positę quę uident astruere
conuigiū eē ut infideles sic
sunt intelligende. **Gentiles**
io sēs aug' appellauit coniu
ges. & conuigati gentiles sic
usualit' appellant' p' affinita
tē. quā conuigiū eors habet
cū conuigio fidelū. **I**tem
dicē auctoritas non eēt iussi
onē dī. **g. f. a. cō.** iussit d's
t uoluit masculinum & femi
nam simul habitare & habe
re facultatem coeundi &
generandi & concipiendi
contra hanc iussionem non
sunt conuincti. **I**ussit & d's
in simul eore causa pl'is
habende atq; educande

ad suū honorē & cultū cont
hanc iussione non sunt conuic
ti. Sic etiā auctoritas infide
le insequente ad aliud conuigi
ū uiuente priori adulterinis
nexib' obligari. s; h dictū est
estimatione hominū estiman
tū priorē copulā eē conui
guū. Preterea si crediderit
infidelis se committere adul
teriū cū scdō / puniet' ut de
ad ulterio. Itm auctoritas
uidr idcirco dixisse acuti
intellever' qui eū cath' ut
paganū h. a. cēfuer' nē ordo
q' copula paganorū nē q'si
conuigiū / atq; nē solū ille
qui habuerit duas uxores
non ē ordinandus. s; & ille
qui unā habuit uxorem
& alterā concubinā. Ieronim'
ad oceanū. Vni uxoris uir
& noua & uet' pceptio sacer
dotē censuit eligendū q'
digammos ad ministeriū

112
epi pleriq; applicuer. sic asse
ruerunt. Concubina fuit il
la h uxor / quasi n h sint com
mertia fedtatis / in illa / que
in hac exercent. que uxor as
fert. An q; conuigi tabulas
non fec. concupiscentia alia
fuit. Nullo pacto digaminos
ut concubinaru insertos ca
tenis deca subire ministeriu
¶ In leuitico scriptu e ad p finitu
quales eligi debe ant sacer
dotes. sic habes / h dix dñs ad
moysen. Sacerdos uxore acci
piat uirginē de semine patr
suos. Viduam u & destina
tam a uiuo marito derelictā
non accipiat. Bene audiui pci
piente dño moysi q; ne uxor
debeat sacerdoti digamam
couniri ne honore polluat
sacerdotis. Sic unū uxoris u
rū / sic unū uiri commendat
uxore. In sup e attendendū
q; cū scs aūg dicat bonū nup

tiarum eē p̄ om̄s gentes atq;
homines. In tñ nuptias dicit
eē ap̄ om̄s. s; simplicit̄ bonū
nuptiarū. q̄ bonū non gene
rare p̄tē & fides castitatis. i. eē
contentū illa. cui conuincit̄
ē. Est & in non conuugatis
ut in concubinariis. Pretea
generare p̄tē ē q̄ bonū. i. uti
le. S; nontale bonū gentilib;
q̄ sit eis ad remedium. qm̄
non faciunt illud ad hono
rē dī. Tercū ū bonū conu
giū est tñ infidelib;. q̄ aūg
postquam p̄misit bonū nup
tiarū p. o. g. & h. & cum suppo
nit sic dicens. Quod aū ad p̄p̄m
dī p̄tinē. ē & in sacramento
sc̄itate. p̄q̄ nefas ē & repudio
discedente ab̄ nube dū iur
ei uiuit. Et q̄muis conuigiū
infidelū sit solubile. tñ est
bonū sequi consiliū ap̄tū p̄
lucrandum infideli. Hunc ū
de illo inquirendū est. qui

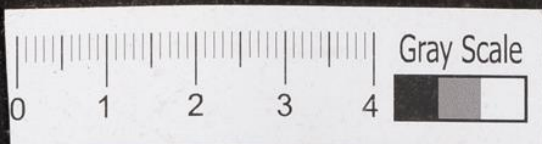
143
conuincit alicui mulieri. co-
pula conjugali n̄ pot̄ coire
cum illa. & pri^o istud an pos-
sit separari. ut utiq; uiuente
alt̄ eorū alii copuletur. **¶** Item si
aliud an int̄ eos fuerit coniu-
gium priusquam ab ecclā sepa-
rent. & ē sciendū usq; ad sepa-
rationē quam fac̄ ecclā coniu-
giū int̄ eos eēt. Quō si aliquis
eorū relicta p̄ori copula. alii
commisceret. aduultū eēt. **¶**
si frigida nate impedien-
te. ut inflūto in muliere
deficiente. ita ut h̄at^{nec} nec ha-
bere possit. coire non poterit.
coniugiū tale pot̄ dissolui.
¶ Si aut̄ alia causa int̄ueniente
coire n̄ ualent. matrimonii
talii decreta sc̄orū n̄ dissolunt.
nec romana ecclā. & m̄cedē-
dendo fragilitati quorūda hōiū
p̄mittit dissolutionē talii fieri.
in gallicana ecclā & q̄bda aliis.
¶ Gr̄. de h̄is questū ē qui dicunt

ob causam frigide nate / n̄ posse
carnalit̄ commisceri. **I**ste ū si
n̄ pot̄ ea uti puore / h̄t q̄si
sorore. **Q**uod si retinacim con
iugale uolunt dissolui. ma
neant inuupti utiq;. **M**am si
huic natalit̄ n̄ pot̄ concorda
re. quom̄ alia conueniet.
Quod si ^{mulier} alteri causat / & dicit
uolo mat̄ eē & filios perire.
utq; eoz septima manu pp̄n
quoz tactis sacrosēis eloq̄is
iure iurando dicat / q̄ nūq;
p̄ commixtionē carnis una
caro fuissent facti. **T**unc ui
d̄r mulierē sedas posse con
there nuptias. **H**umanū dico
p̄ infirmitatē carnis eoz. **I**ur
aū qui frigide ē nate / mane
at sine coniuge. **Q**uod si ille
aliam copulā accepit / tēhi
qui iurauerant p̄ uirū emi
ne rei teneant / & penitentia
pacta priora cogant̄ recipere
conubia. **C**um dic̄ libro p̄. cap̄

114
xviii. **S**umarit uxori abinacio
matrimonii usq; ad duos con-
tinuos annos computando co-
ire minime p̄ naturalē inbecil-
litatē ualeat. possit mulier ut
et̄ parentes sine p̄cto. dōt̄ amitt-
tē; repudiū marito. dicere.
Higmar̄ Remensis archiep̄s.
Sip̄fortuarias atq; maleficas oc-
culto; numquā iniusto dī
iudicio p̄mittente. & diabo-
lo p̄parante concubūt non se-
quit̄. **M**ortandi s̄ quib; ista
eueniunt. ut corde com̄to &
sp̄ū humiliato dō & sacerdo-
ti de omnib; peccis suis purā
confessionē faciāt & p̄fusis
lacrimis & largiorib; elimo-
sinis & orōnib; atq; ieiuniis
dn̄o satis faciāt & p̄ exorcis-
mos ac cetera medicine eccl̄as-
ticę munia ministri eccl̄e-
tales quantū annuerit dn̄s
p̄curare sanare p̄curet̄. **Q**ui
forte si sanare non potuerunt

separi ualebunt. §; p̄q̄ alias
nuptias expeterunt. illis in
carne uiuentib⁹. quib⁹ uincte
fuerunt in carne priorib⁹ quos
reliquerant. & si possibilitas
concuumbendi eis recta fue-
rit. reconciliari nequibunt.
nota bigmarū contrariū eē.
cō. §. Sciendū ē & non posse
int̄ se con̄tere coniugū. p̄cō
patrē & commatrē. Ineq; aliquē
sue aliquam cum filio la sua.
ut filio. Nec carnal' fili
alienū sue filia pot̄ copulari
cū filio la ut filio eide. Q̄
aū de muliere illa que fili
ū matris sui gentū ex alia mu-
liere suscepit de fonte. aut re-
nuit eū in confirmatione cō-
matis ut suū p̄priū ignorant
an liceat ei p̄moctū marito suo
carnalit' conuungi. Zachari-
as theoderico ep̄o ticumensi.
ne aliquis patris sui filio la
in matrimonio dūat pitaciū.

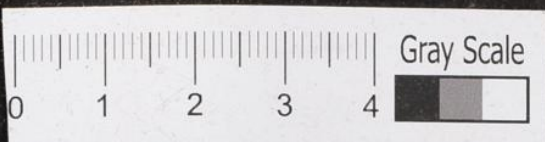
Quod nob̄ tua fr̄ntas ueneran
 da obtulit / p̄ q̄ nos ^{scilicet} citari cu
 rasti. siliceat filiū. cui pat̄ al
 teri filiam ex sacro baptisma
 te suscepit. i. spūitate euīde
 patris filiam q̄ dici crudele
 est in matrimonio accipere.
 q̄ ap̄ te enormit̄ asseruisti ē
 tuisse. **S;** bñ tua fr̄ntas con
 ptū h̄t q̄ dñs moȳsi p̄cepit
 dicens Turpitudinē patris
 n. r. Turpitudinē matris n. r.
Turpitudō enī tua ē. Turpitu
 dinē enim reuelare dicimur
 dum app̄a c̄sanguinitate p̄ci
 puū abstineri. multo magis
 a spiritali patris n̄i filia.
 oī occasione aut argumento
 seposito sub nimia distincti
 one cauere nos conuenit. ne
 inurā diuini examinis inci
 damus. **S;** si quis tali facinore
 mixt̄ minime restrinxerint
 frena luxurie. **S;** si qui hui
 p̄uiciose temeritatis aīe ^{sue} talu

te despiciens impio se miscu
it matrimonio / p omnia tua fir
mitas studeat separe / & peniten
tie digne submittere / quare
nus abetna eruti dampnatio
ne aias eoz lucreris pstante
dno. **C**ave au ne alit agere
subiectis concedas / ne arecto
tante inueniaris deuiare /
Urban^{us} scds prbo brisensu
Sup quib; consultat nos tua
dilectio / hoc uicti nob exsen
tentia respondendu / ut &
baptism fit / si instanti necessi
tate femina pueru in nomi
ne trinitatis baptihauerit / &
q spualiu parentu filiu / ut
filie an ut p copaternitate
gentis possunt legitime con
iungi . pt illa psona qua co
patres effecti sunt. **N**icolaus
pp rudolfo biticensi archiepo.
De his qui filiastris suos ad
confirmatione cora epis te
nent / i. qui filios uxoris sue

de uro priore dum crismant² ab
 ep̄is sup se sustinet / si in scia
 sic asserit fit. licet sit peccē. non
 tñ usq; ad separationē coniu
 gū puniendū ē. lugeant tñ &
 digna penitentia h̄ diluentes
 dñō dicant. **H**elicta ignoran
 tię m̄e ne memineras / h̄ ad
 consulta bulgaroz de eodē.
Ita diligere debet hō eū qui
 suscepit ex sacro fonte sic pa
 trē. h̄. **U**t int̄ fr̄s & filios spū
 ales gratuita & sc̄a cōmuniō
 que non ē dicenda consan
 guinitas / s; pot̄ habenda
 spūal̄ paxinitas. **V**n̄ inter
 eos s; arbitram̄ fieri posse qd
 libet conuul conuigale conu
 buū. qñquidē nec int̄ eos q
 nata. & eos qui in adopti
 one filii sunt. **I**n uenerande
 romanz leges matrimoniū ē
 tñ p̄mittunt. **H**̄ si int̄ eos
 non continēt̄ matrimonū
 quos adoptio ungit / quanto

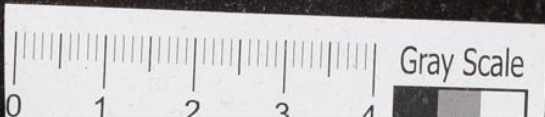
pot' acarnali oportet int'
se contubnio cessare. Quos
p' celeste sacramentū rege
neratio scī sps unct. **N**onge
igū congruenti' fili' patris
mei ut fr' mī appellat. **I**sq'
grā diuina. quā quē huma
na uoluntas ut fili' ei uel
fr' mī eēt. **E**legit. prudenti
que ab aeterna corporis
cōnōne fecerunt. **L**e sale
monio epō. **N**osse deside
ras utrū mulier' que u
ri filiū ex alia femina ge
nitū de sacro fonte leua
uerit. **P**modū possit cū
eodē uiro copulari. **Q**uos
iō posse uingi decernim'.
Quod sacros canones n' ambō
consensu nulli' religionis
obtentu debet conuix di
mittere coniugē. **P**ane
aū adingens uxoris exiciū
que habens odio uirū. **I**
infirmitatē ei n' cōsiderans.

causa pietatis
opat impieta
te. & maxime
p̄cipiat apls.

Holite inquitens fraudare
inucem. nisi ex consensu
ad temp̄. **U**t lu. o. & iterū
r. i. i. ne temptet. u. s. p̄ inc̄
^{ncima}timeliā. u. **E**rgo si non ex
consensu utriq; coniugis
h̄ factū ēē p̄bat. non frau
dent̄ inuicē. s̄ reuertant̄
in idipsū. p̄sertī cū dicat
apls. **V**xor sui corporis po
testatē non h̄. s̄ uir. sui po
testatem n̄ h̄. s̄ mulier. **E**x
hac auctoritate habes q̄ mu
lier que filiū uiri sui genu
tū ex alia muliere de sacro
fonte leuauit. siue h̄ fecit
ignorant̄. seu scient̄ uolens
causa religionis ut odio ab
stinere a thoro uiri. p̄ mo
dū pot̄ ei carnalit̄ copu
lari. dic̄ enī n̄ amboꝝ con

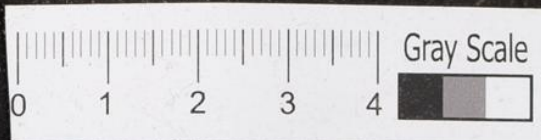
.. sic uir

sensu. nullius
religionis. o.
d. c. d. e. & de
inde sine exō
sensu utriq; coniugis. f. ēē
p. n. f. i. cui auctoritati hāta
uidr ēē contra. exdecent
desiderū ip̄. **D**s dedit sc̄s R.
ecclē ep̄c gordiano hispani
ensis ecclē ep̄o. & fr̄i dilectis
simo. **U**enit ad nos diacon̄
ur̄e sc̄tatis eplam dēfferens
q̄ quicta uiri & mulieres
p̄terno sabbato paschali die
p̄ magno p̄p̄os incurſu nesci
entes filios suos suscepissent.
exlauacro sc̄o. **C**upis q̄ seire
siptali rōne accidenti debe
ant uiri & mulieres ad p̄p̄ū
usū redire an̄. **N**os ū ex hac
re mesti. inquisiūm̄ dicta
p̄p̄os. **I**nuenim̄ aū in archi
uis hui ap̄lice sedis. iam talia
contigisse in ecclā isanrie &
essetios simit q; ierosolime.

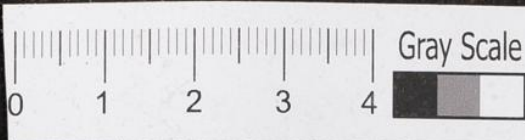
aliarū eccl̄az ep̄is & earum
 ciuitatū ab hac ap̄lica sede
 uolentib; scire/ utrū uiri ac
 mulieres redirent ad p̄p̄um
 thoriū beate memorie sc̄ssimi
 patres/ uili/ innocenti/ & ce
 lestini cum ep̄iscopoz plurimoz
 & sacerdotū cōsensu/ in eccl̄a be
 ati p̄ ap̄los p̄ncipis phibentes
 talia p̄scripser/ & confirmauer/
 ut nullom se in coniugio re
 cipent mulieres/ ac uiri q̄cūq;
 aliqua rōne suscepert natos
 suos/ separent se ne suaden
 te diabolo tale uicū mole
 eat p̄mundū. **S**ettis quom
 sint vii/ dona sp̄s. s. ita s̄ vii/
 dona baptisimi/ **A** primo igit̄
 pabulo sac̄menti. & sal̄ in ges
 su eccl̄e usq; ad confirmatio
 nem p̄ crisma/ nullus d̄an̄
 cōmūre suā in coniugiū sus
 cipere debet/ & qui p̄sumpse
 rit tam diu anathematis un
 culo religet/ donec peniten

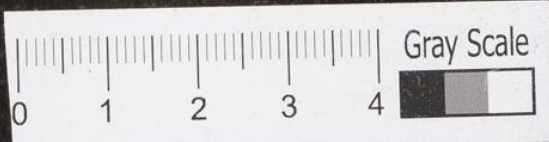
tiā egerit digne / atq; ista phibi
cio fortasse ē facta ad terrōrē /
ut homines caueant & time
ant p̄os filios suscipe / **Quē**
q̄ / de illo qui p̄ū filiū bap
tīhauit cum pietm̄ mortis
imineret / nec in illo articulo
alicubi aliquis repiretur
qui eū baptīharet / utrum
sit separandus ab uxore sua
ut ei n̄ cōmiscer̄ / **Lohs** ip̄ an
selmo lemogine ecclē ep̄o ad
limina ap̄toꝝ beati petri &
pauli p̄ncipiū h̄ p̄sens / homo
nomine stephan̄ orōnis causa
ueniens n̄ro p̄sulatu sugge
rendo innotuit / q̄ filium
suū in extremo uite positū
nec dū baptīsmatis unda lo
tū. absentia. / sacerdotum.
necessario cogente baptizaf
s̄ / eumq; ipse pp̄is manibv̄
tenendo suscepisset / atq; pro
hui rei negotio noticie tue
patefacto. / reuerentia tua /

919
quasi rectitudinis zelo flagrans
p̄fatuū hominē a sua iudicaue
rit coniuge eē separandum/
Quod fieri nullaten⁹ debet di
cente scriptura. Quod d̄s ē
uirū ho non separet. **Vñ** &
dñs in euangl̄io. non dimittere
posse uorē nisi causa forni
cationis aptissime iubeat & nos
tante auctoritatis p̄cipua fre
ti iussione diuinū dimittentū
eē & inculpabile iudicandū
q̄ necessitas inuitit. Nam hoc
baptizandi op⁹ laicis fidelib;
iuxta canonicam auctortta
tem si necēe fuerit facere libe
eēcedit. **Vñ** sup̄dict⁹ genuit filiu
ū suū corpore morientē aspi
cient. ne aīā morte p̄curtem
p̄petua dimitteret. **fac** unda
baptizati laici ut eū de pote
state auctoris mortis & tene
brarū eriperet & in regnū
d̄ iam regnatū sine dubio re
mitteret. bene fecisse laudat⁹

& idcirco sue uxoris s'ia olim
legitime sociate unpune q' diu
uixerit iudicari mane cume
tu' nec ob h' conti' p'fatas aucto
ritates diuinas aliquaten' sepa
ri debere. Pot' insup' queri an
aliquis possit ducere in ux
ores duas comatres una p' alia)
Nicolaus salemoni constantiensi
epo' dicitur anob' sentas tua
si aliquis ho' duas spirituales
comatres habere ualeat. una
p' altera. Inq' fr'itas tua memu
nisse debet scriptu' ee. Crunt
duo in carne una. Itaq; cu' e
stet q' uir & uxor una caro
p' conubiū efficiunt' restat
nimiru' uirum copatrem con
stitui illi mulieri cui in ma
trimonio assumpta uxor. que
mat' ee' uidebat' & idcirco
liquet' uirum non posse illi
femine uingi in copula. que
comat' erat ei' cu' qua id' una
caro fuerat effect' s' h' non so

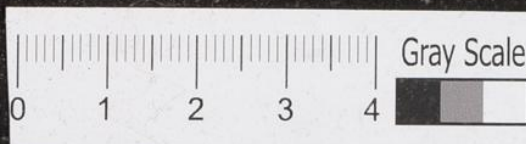
& seruari atq; illa rō fortas
 sis complurib; uictr n̄ suffici
 ens. n̄ q̄ a romano pontifice dī.
 lē de eodē. **Urbanus** scd̄s. **Q**d
 aū uxor cū marito in bapuf
 mate non debeat suscipere
 puerū. nulla auctoritate re
 p̄t̄ phibitū. s; ut puritas spi
 ritat̄ paternit̄as. ab om̄i labe
 & infamia conseruet̄ immu
 nis. dignū decernim; ut utq;
 in simul ad hoc asspuare mi
 nime p̄sumāt. **Q**uia ū praen
 lare flagitiū cōmisit. quidā
 ab; cōmatrib; quasi duab; so
 ronib; nupsit. magna iuxta
 modū culpe penitencia un
 gi debet. s; neutriū sola te
 neri. & nota q̄ nondix̄ illud
 pecc̄ puniendū usq; ad sepatioē.
Qr̄ aū & de illo qui cōmisit ad
 ulterū cū aliq̄ an marito ei de
 functo liceat ei habere matrimoniū
 cū illa. Auḡ in li de nuptiis & c̄
 cup. Deniq; mortuo uiro cū q̄

uer^o conubiū fuit / fieri unū
conubiū pot^{est} / cū q^o p^o adultū
fuit / **Ex** cilio meldensi cap^o x
viii. **I**si qui uiuente marito ē
iugē illi adultasse accusatur
& eo in primo defuncto eandē
sumpsisse dinoscit / oimod^o pu
blice penitentię subigat / de q^o ē
p^o penitentiā p^o facta si expedierit
seruabit^{ur} reglā / n^o forte id^o aut
mulier uirū q^o mortuus fuerat
occidisse notent / aut p^o inq^o tal^o
t^o alia qualib^o actio criminal^o
impediat. **Q**uod si p^o bati^o fue
rit / sine ulla spe coniugi cū
penitentiā p^opetuo maneat / **S**i
aū negauerit se eandē femina^o
uiuente uiro neq^o adultasse /
& p^o facti homicidū neq^o eoz con
uinci potuerit / purgent lega
lit^o famā suę opinionis / & sūpto
ittant^{ur} conuugio. si alia ut dix
im^o non impedierit rō. **Ex** con
cilio t^o buriensi cap^o vi. **R**elatiū
ē aurib^o scōz sacerdotū quēda

121
alteri uxore stup uolasse. in
sup & mecho uiro suo. uiuente
iuramentū dedisse. ut p̄ legiti
marii morte. si sup uixerit duce
ret uxore. Qd̄ & factū ē. **N**aleg
conubiū phibent. & anamatiha
m̄. Ex concilio ap̄ atēū habito. p̄
sente emrado rege cap̄ v. Illudū
non communi decreto f̄ canonū
instituta definiū & p̄iudicam̄.
ut si quis cum uxore alii uiuen
te uiro fornicat fuerit morien
te marito synodali iudicio n̄ ul
teri ei cūngat̄ matrimo. q̄ p̄
polluit pudicitū. **N**olum enī
nec x̄ane religioni cūent. ut all
ducat incūguū. q̄ p̄ polluit p̄
adulteriū. **H**āc q̄ conuigiū inter
tales n̄ admittit. si adulteriū fuerit
publicū. p̄ t̄rorē & scandalū uitān
dū tenet̄ excla. **S**ola ē queri de
conuigio serui & ingenuū. atq;
ec̄uerso libe & ancille. ut sit
stabile. **N**ouellarū constitutio
xxviii. **S**iquis p̄ mulierē ancil

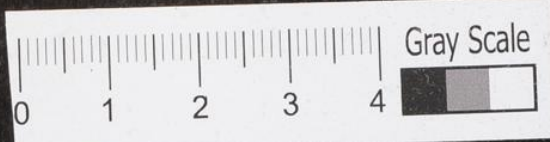
la p errore duxerit uxore lib
bam eam ee putans. Et e contrario
liba mulier seruo p errore
iuncta sit. p eaq; ueritas repta fu
erit. dicend' e oino n' fuisse ni
ptias. Int' libm eni & ancilla ser
uu & libam muliere nuptie e
an non possunt. Qd si callidita
te & inuicia dñi serui & ancilla
matmoniu c'xerit cu liba psona
forte eni ancilla sua ut libam
ingenuo uiro dñs iunx' & dote
pea p'stat. ut p nuptias dona
tionē totā lucret' l' p parte. Si
q' g' tale c'xerit ipsa donationē
dotis & ancilla libam fac' & nup
tis consistunt. nulla lege q' mū
pna. ad seruitutē huiusmodi ma
tmoniu c'cuciente. Si aut' dñs spe
cialit' q' nuptias ancille sue
l' serui n' senserit. at m' sciens n'
phibuerit. & nuptie integro iu
re consistant. & seruit' condicio
nis psona eripiat' ad ingenuita
tē. nullo sine dubio apto qd' libi

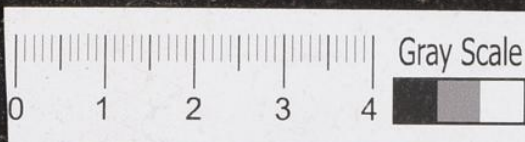
q̄ exhumoi nuptus perenti sunt
 tā ingenui q̄ legitimi s̄ / diuina
 ū pagina conuugū talū nūq̄
 sepat & sic iungant̄ dño n̄ c̄sent
 ente l̄ ignorante. At ū inquiren
 dū ē q̄ dicat eē conuugū / & for
 sitan sic poterit describi. suscipe
 mulierē in suā & uirū in suū
 tali c̄sensu & uoluntate / ut dū
 uixerint n̄ se deserant / & idē
 corp̄ suū potestati alti. ad de
 bitū reddend / exp̄mendo hunc
 c̄sensū. ut talib; ūb /uolo te uxo
 rē. & te maritū. ut n̄ c̄dicendo
 copulantib; eos / si fuerint tales
 qui ualeant ut se c̄tere mat̄mo
 niū ē c̄uugū / si aū apponit̄ p̄
 illos. quib; non licet admittē
 conuugū / ut monachis. monia
 lib; sacerdotib; / diaconib; / copu
 latis q̄ uiuentib; c̄uugib; suis
 n̄ licet aliis coplari / itaq; cū uir
 & mulier uirant se in cōiui
 ges aut aliq̄ securitate. & anuli
 donatione / si c̄stituit̄. n̄ dū ē ma

rimoniu. q̄ aliud ē accipio.
aliud accipia. **S** q̄n̄ suscipiunt
se in uxore & in maritū in p̄dic
to fit coniugū. **L**eges ū sic de
scribunt. **M**uptis ū siue ma
rimoniu ē uiri mulierisq; cōiū
tio in diuina cōsuetudine uir
continent. **H** aū h̄t conuinctio
uiri usq; ad finē uite cū uxore
atq; ut concubina. **Q**ue suscep
tio & cōsensu. faciunt q̄ta cō
gale q̄ dici pot̄ pactū cōiugū
ē in eis dū uiuunt. **I**n aliqua
causa emerferit que illos p̄hi
beat ē cōiuges. **A**mbos ad uir
ginitatis exhortationē ut ū de
sponsata uiro cōiugū nom̄ acce
pit. **C**ū inuiciat ē cōiugū.
tē cōiugū nom̄ assumit. **I**n enī de
floratio uirginitatis fac̄ cōiugū.
s; pacto cōiugali. **d**eniq; cū con
iugū puella cōiugū ē. **I**n cū
uiri admixtione cognoscitur.
S cū cōsensu utriq; p̄sonę &
susceptio faciat cōiugū. tē ē di

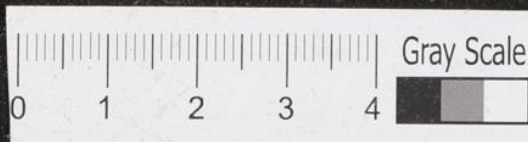
123
cenda iungi. qñ uolunt s coplan.
& h fatent ut ubo tm. ut & hm.
q ipsa tñt manu & uir suscip
ea. Ysidor^{us} ethimol^{us} l viii capit^{us}
vii. conuges ueri appellant ap
ma dispensationis fide / quis ad
huc ignoret ut eos cūgalis con
cubitus / apma dispensationis fi
de hē apncipio dispensationis
p̄dicte conuentionis / p̄q. debēt
sibi fide seruare. Nicola^{us} hig
maro ep̄o. Sufficiat s leges
sol^{us} ex cōsensu quoz glē cūuncti
onib^{us} agit. Qui cōsens^{us} inuuptus
sol^{us} si defuerit / ^{forte} cetera om̄ia & cū
ipso cotu celebrata frustant^{ur} /
iohē crisostomo magno docto
re testante q̄ant. Matrimoniu
n̄ fac^{it} cotu^m / s. uoluntas ambor^{um}.
Ambrosi^{us} in exameron^{is} titulo
diei quarte. h^{ic} horrend^{us} & in
cult^{us} ē uir / Semel placuit nūq^{ue}
uirali eligendus ē. Compare^{re}
suū & equū diligit / & si mittet^{ur}
ali^{us} iugū there nescit / cōparati^{us}

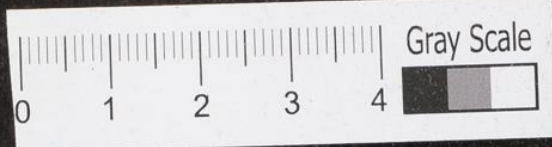
& se n̄ totū putat. Tu iugale re
pudias tuū. & sepe putas mutan
dū. **P**andelectar' Larui titulo
in sponsalib' consent' eozs exigend'
ē. quozs inuuptū desiderat. Intel
ligit' tñ pat' filiā sep' cōsentire. In
euidem' dissentiat. **H**e sponsalia
sic nuptiæ cōsensu fiunt cōthentū.
& iō sic nuptiū ita sponsalib' filiā
consentire familias oportet. q̄p̄ris
uoluntati n̄ repugnat. cōsentire
intelligit'. Tunc dissentiendi a
patre licentia concedit'. si n̄ dignis
morib' l' ip̄s spons' ei a patre intel
ligit' filio familias dissentiente
sponsalia ei nomine n̄ fieri possit.
H auctoritas legū dic' q̄ puella
q̄ n̄ cōdic'. cū t̄dā a parentib' cōsen
tit. & aliud ē sponsalia aliud nup
tias. atq; q̄ itaq; cōsens' uiri ac muli
eris ē exigend'. s; cōsens' spōsalū uidr'
ēē q̄ se accipient in futū cōsens' nup
tiarū. ut accipiant se in p̄sentū. &
iste p̄rior uidr' ēē ille q̄ fac' cūgi
ū. iudiciū ur' bani p̄ defiliōr

124
danis p̄ncipis / un̄ sup̄ sumū eē c̄sti
tert. q̄ nob̄ legati p̄ncipis iordani
retuler̄. s. q̄ ipse coact̄ & dolens
filia suā infantula nolentē & flen
tē & p̄uurb̄ reuicentē n̄ assentien
tib̄. h̄i ualde dolentib̄; matre & pa
rentela ramaldo ridelli filio de
sponsauerit. qm̄ canonū & legū
auctoritas talia sponsalia non ap
phabat. ne ignorantib̄; leges & ca
nones nimis durū q̄ d̄m̄s iudicat̄
ita sententiā tempam̄ ut si p̄ncipis est
assensu filie matris & parente
id q̄ ceptū ē p̄ficere uolūt. ccedam̄.
Si autē legat̄ n̄r̄ utq; partes audiat.
& finis fuerit ex parte sup̄dicti
ramaldi amplū q̄ impediatur ab
ip̄o iordano sac̄m̄tū q̄ ita c̄stant
h̄ ut dicta s̄ accipiat. & nos cano
nū & legū sc̄ta seq̄ntes. deinceps
n̄ phibem̄ qm̄ aliū uiro si uolūt
p̄dicta filia ei. tm̄ in d̄no nubat.
Sanctio rei ad dragonū. h̄ un̄ sup̄
denepus tue coniugio. q̄ te cui
da militi datū necessitatis instante

articulo sub fidei pollicitatione
firmasti. **H**ec equitate delectante
decernim. ut si illa uir illum
omnino ut dicit renuit. & in eade
uoluntatis auctoritate persistit.
ut illi uiro se prius denegat nup
tiam. neque eam inuitam & renitentem
eius iuri cogat coniugio sociari.
quos unum corpus esse unum debere esse
& animas. ne forte cum iugo fuerit
alieni inuita copulata cum for
nicationis incurrat. Cui uult
peccati matrem meum redundare est
stat. quod ea conuincit inuitam. quod pari
tenore de uiro est & sciendum.
Sicut per predicto in se copulati.
uoluerint communi consensu
a coitu abstinere neque in omni se
coniuges. **O**ponit in aug. **N**on hinc
nuptie in se & ecclesie sacramentum
sicut non subsequitur coemptio sexuum.
nec primum potest illa mulier.
ad matrimonium cuius docet non fuisse
coemptio sexuum. **S**ubintelligitur
est ad tale matrimonium inquit & e

125
ecclē sacm̄tū qñ una caro cū in
ro ut & ecclā. Leo magn. Cū so
cietas nuptiarū ita ab unio cō
stituta sit ut p̄t sexū cū iunctiōe
q̄ haberet inse^r & ecclē sacm̄tū.
eē n̄ poss^a. dubiū non ē eā mu
lierē n̄ p̄tine ad mat̄monū iūdo
cet n̄ fuisse nuptiale misterū.

Aug⁹ in l. i. de nuptiis & cūcupit.

Manet int̄ uiuentes q̄dā cūgale
q̄ nec sepatio ē nec cū alto copu
latio possit auferre. Sic aptota
aīa ut de cūgio & recedens & si
de p̄dita sacm̄tū fidei non a
mittat. q̄ lauacro regeneratio
nis accipit. q̄ ad ediciā. q̄ cū
ges q̄uis acōmixtione carnis ab
stineant. conuges eē desistunt.

Non q̄ parit tēp̄abatur acōmixtione
carnali. hō tu marit̄ eē n̄ desistat
desistat. hō uō tanto sancti int̄
uos conuges manebatur. q̄nto
sc̄iora ē cordit̄ placita seruaba
tur. **H**i q̄ de tua ueste nich de
auro ut argento l̄ q̄q̄ pecu

ma l' reb' ull' t'renis uis sine ar
bito ei' facere debuisti / l' d' inl.
i. denuptus & c'e. Quib' u' pla
cuit ex consensu abusu carnat
c'cupiscentie in perpetuum continet
abst' ut uisq'm int' ^{illos} uos r'upat'
imo firmi' erit q' mag' ea pacta
sec' inier' q' cari' eum eoe concor
diq' seruanda s' n' uoluntariis
corporeis necib; s; uoluntariis affe
tib; aiox. Neq' enim fallacit' ab
anglo dictu' e' ad ioseph. Moli
timere accipe maria' conuige
tia' cu' uocat' exp'ma desp'o
sationis fide q' c'cubitu nec cog
nouerat / nec fuerat cognit' nec
p'ierat nec m'dax manserat cui
gis appellatio / u' nec fuerat nec
ficta erat carnis ulla c'omixtio /
& p' pauca. P'ipt' q' fidele' c'iuigui
parentes xpi ambo uocari
meruer' / & n' s'olu' illa mater
uer' & ille pat' ei' sic conuix ma
tris ei' utiq' n'ite n' carne / atq' istud
creded' e' / q' beata uirgo n'ite

dūtaxat. i. cōsensu nūcū fue
 rit cū ux ioseph & q̄ p̄posuiss̄
 p̄manē in uirginitate si dō
 placeret & alit̄ agē sup̄ se
 uell̄ & p̄q̄ mat̄imonio i cōme
 ti n̄ possunt sedimittre n̄ cau
 sa fornicationis. **Domū meuglio.**
O m̄s qui dimiserit uxorē suam
 excepta fornicationis causa fac̄ eā
 mechari p̄fōnicōnē ū debent̄ acci
 pe fornicationē stupri & sp̄itale.
V taq; marit̄ pot̄ dimitte uxorem
 suā p̄ fornicōnē stupri q̄ ipsa cō
 misit. si fuerit manifesta. & ne
 ipse incurrat sp̄itale. **S** i enī
 non pot̄ ea h̄re & manē cū ux
 ore dimittet pot̄ uxorē ne ipsa
 ipellente cōmittat pecc̄. q̄ for
 nicet̄ a deo. **S** ic & uxor p̄ p̄dica
 tas fornicationes pot̄t reliquē
 maritū suū quī frequē n̄ au
 deat conqueri in maritū & ei
 accusatio facile suscipiat̄. **Auḡ**
in. l. de x. cordis. **Q** uerele coti
 diane sunt. q̄q̄ ipse femine iā

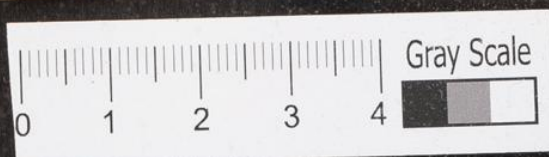
nec audeant cōgri de iuris suis
ita inuadent omnia cōsuetudo.
plege obseruat. ut & mulie
rib; forte p̄suasū sit licē hūmā
n̄licē mulierib;. Solent & au
dire adductas eē mulieres.
adfor. q̄ forte cū seruis inuen
te s;. Ad ductū uir adfor. q̄
inuent̄ ē cū ancilla sua nūq̄
audier̄ cū sit par peccō in peccō
pari innocentiore fac̄ uideri
uir. n̄ diuina ueritas. s; huma
na pueritas. s; p̄ quib; alia
causa ut & p̄ infirmitate lepre
n̄ ex cōmuni consensu iure n̄
possunt se dimittere. In̄ enī
inq̄t in euanglio. q̄ d̄s cū hō n̄
sepat. Cū ū cōmuni cōsensu
utq; l' alt̄ eorū deserit sc̄lm. d̄s
sepat & n̄ hō. s; qm̄ marit̄ n̄
habitat cū uxore ob ad ductū
q̄ ipsa p̄petuit. ipse n̄ fecit se
pationē. immo uxor q̄ carne
suam. q̄ una erat cū carne
mariti sepauit. dū fornican

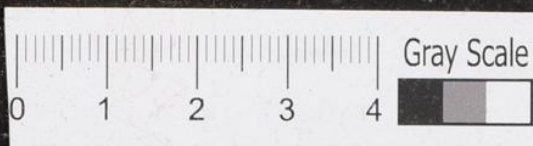
127
do conuincit eam aliu. Aug^{us} ut sup^{er}
iam positu^m est in l. de sermone
di. m. Ux^{or} intelligit^{ur} p^{ro} illicitas
concupiscentias n^{on} t^{am} q^{uam} in stupris
cum alienis uiris aut feminis
committunt^{ur} s^{ed} o^mnino q^{uod}libet q^{uod} aⁿim^{am}
corpore male utente a lege di
aberrare faciunt. Posit sine
emine^{nt}e & uir uxore dimitte
& uxor uiri. Id^{em} in l. de fidei
& opib^{us}. Uxor legitima socie
tate conuincta sine ulla cul
pa relinq^{uit}. sicut uiro xano p^{ro}
h^{ab}et xan^{us} est p^{er}manere noluit. Non
attendunt eomⁿⁱ e^{ss}e rectissime
dimitti. si uiro suo dicat^{ur} n^{on} ero
uor tua n^{on} mihi de latente
diuicias congregas^{is} aut n^{on} soli
ta lenocinia quib^{us} n^{ost}ra domu^m
in siebas^{is} & xan^{us} exerceas^{is} aut
si quid aliud t^u facinorosu^m t^u
flagiciosu^m & uiro nouerat^{is} q^{uod}
delectata libidine explebat
ut facile si uictu^m habebat
ut & incedebat ornatio^{is}

Tunc enī ille cui h uxor dic.
sibi infundamto fidē q̄ p di
lectionē opat. peul dubio pl
tenebr amore diuine grē / qm
carnis luxuria / & m̄bi d̄ euscā
dali hat. fortit̄ amputat. Id
in l de sermone d̄ni in monte
D̄n̄s ad illud cōfirmandū ut fa
cile uxor dimittat. causā sola
fornicōis exceptit. Ceteras ū unū
sas molestias si q̄ forte extiterit
uob̄ & p̄fide coniugali / & p̄ca
stuate fortit̄ teneri sustinetur.
In eod̄. Toleret infide coniugali
om̄a q̄ quis sunt molestissima /
crim̄ t̄i illicite corruptionis /
fornicōis n̄ h̄nt. Veluti si uxorē
quisq̄ h̄t siue st̄ile / siue defor
mē corpore siue debite m̄bris /
ut ceca ut surda ut clauda ut
si q̄ aliud siue morbi dolorib̄
languorib̄; q̄; confecta & q̄q̄
excepta fornicatione cogitari
pot̄ uehement̄ horribile / p̄fide
& societate sustineat. Id̄ in sec̄do

l. de adultio coniugū. **P**uto
 xamū neminē reluctari ad
 ultū eē. **Q**uā diu languente t
 diu absente ut continenter
 uiuere cupiente sua uxore
 alii cōmixt e femine. **L**ex omni
 ad amandū prbm. **Q**uā diu
 uiuit uir licet adult sit licet
 sodomita licet flagiciū omib;
 coopt. & ab uxore pp h scelera
 derelict. **M**arit e reputat. cui
 aliu uirū accipe non licet. **L**et
 ad oceanū de monte fabiole.
Precep dñs uxore n debē dimit
 ti. excepta causa fornicatiōis
 & si dimissa fuerit manē inuip
 tam. **Q**uicq; uiris iubet hie
 cōsequēt recludat infeminas.
Meq; enī adultā uxor dimitte
 da ē. & uir mech tenend. &
 paulo. p. **A**p nos q n licet femi
 nis. eque n licet uiris. ^{eadem} & cadit de
 seruit pari condicioē censet. **U**
Aug in l. ii. de adultio cūg. **I**ndig
 nant mariti si audiant uiros ad

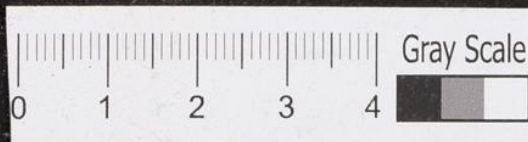

ultos pendē similes adultū
femū penas. cū tanto gūi pū
ricos portuerit. q̄nto magis ad
eos pūna & uirtute uincē.
& exemplo regere feminas.

Nex tñ uir p̄ fornicationē hī
pōt dimitte uxore. ut uxor
uirū. quatenū utq; uuente
alū copulet. s; n̄ cohabitand
cū uxore tali nec reddet ei
debitū. nec p̄uidebit ei unne
cessariū. Simil̄ & mulier c̄
uigū n̄q; manet̄ in eis dum
uiuunt. Aug² in i. l. de adultio
cūg. Sic manete in se sac̄mto
regenerationis excomunicat̄
cūq; rē c̄mūis. nec illo sac̄mto
caret. & si nūq; reconciliet̄ dō.
ita manente in se uncto federis
conuugat. si uxor dimittit ob
causā fornicōis. nec carebit illo
uncto. & si nūq; reconciliet̄
uirō. carebit aū si mortuus
fuerit uir ei. Opponit̄ q̄ mulier
cū marit̄ tenet̄ captiū. in regioē

139
longinq̄. & putat² mortuū. cū in
digeat rectore p̄missione excele
aliū copulat². uirū; uiuente. s;
existimatione uxoris. & alijs
n̄ uiuebat. ille q̄ redeunte.
secūm cūguū dissoluet². & redi
bit ad p̄mū. si ipse uole². h̄m si
cūguū sit int̄ fidele & infidele
cōsententē habitare cū illo. Si
p̄ aliq̄ temp̄ infidel² odio fidei
discesserit. s; q̄nda sententiā fide
li licebit aliū copulari illo ui
uente. **N**otandū ē q̄ si mulier
ignorant² copulet² uiro habenti
conuigē in aliena parte. nulla
n̄ ē adultēriū. immo cūguū. Si
mit de uiro. **N**otanda ē q̄; h̄.
auctoritas ex decretis eusebū
pp̄. **D**esponsatā puella n̄ licet pa
rentib; aliū uiro. t̄n̄ monasteriū
licet eligere si uoluerit. **D**uo
cat puellā desponsatā q̄ spons
accepit in suā subaudiendū ē
si uoluerit sponso assentiente.
Itaq; conuigijs aliud ē dissolu

bile. aliud indissolubile. So-
lubile ut unū q̄q; de prime
suppositis. & illud inq̄ ē cogna-
tio. & unū pot̄ eē corā. **C**onjugiū
fidelis & infidelis coniugū ē dis-
solubile. & dispensatoriū. Sic
& scdm̄ coniugū mulieris cui
marit̄ p̄m̄ ē incaptiuitate. In-
dissolubile ū acratū ē. ū nulla
habet̄ causa dissolutionis. **L**eo
ip̄. cap. i. **L**eo ep̄s nuce ep̄o aq̄
leici salutē. **C**um p̄ bellicā cla-
dem & p̄guissimos hostilitatis
incursum. ita q̄da dicatis diu-
sacē coniugia. ut adductis in
captiuitatē uiris femine eorū
remanserunt destitute. que
uiros p̄prios aut inemptos
putarent. aut numq̄ ad natio-
ne crederent libos. & in alioꝝ
coniugū sollicitudine cogen-
te inserunt. **C**ūq; statuerū
auxiliante dño in meliora ē
uerso n̄nulli eorū. qui putabant
p̄sse remearunt. merito caritas

tua uide ambigere / q̄ demuli
 erib' que aliis iuncte s' iuris a
 nob' debeat ordinari. **S;** q̄ no
 uum' p̄ceptū q̄ d̄s conuinc' ho
 n̄ separet / necesse ē ut legitima
 rū federa nuptiarū reintegrent'
I d' de eod'. **N**ec tñ culpabit uidi
 cet' / & tamq̄ alieni iuris p̄suasor
 habeat. qui p̄sonam ei' mariti
 qui iā n̄ ē estimabat' assumfit'
L t' de eod'. & iō si uiri p̄ longam cap
 tuitatē reuersi / ita uindilecti
 one suarū cū iugū p̄seuerat'
 ut eas cupiant in suū redire
 consorcium / merito sunt notan
 de. ita ut & eccl'astica cōmu
 nione p̄uent' / que de re ex
 cusabili contaminatōre cri
 minis eleger' / ostendentes /
 in p̄sua incontinentia placu
 isse / que iusta remissione pu
 tat' expiare. Aug' in l. de fide
 & opib' **S** uigo nesciens iuro
 nupserit alieno si semp' nesciat /
 numq̄ ex h' erit adultera. **S** i

h' obmittend' ē o
 meulpabile iudi
 diū: q̄ necessitas
 tulit' & restitut
 q̄ fidel' poscit. Ac
 dñ' subiungit.
 ai' aliquis male
 res na p̄teroz ut
 amore s' captz.
 maluit his cohe
 re quam ad legi
 redire consortiu

Qa

aū sciāt. iā ex hī eē incipiat /
ex q̄ cū alieno iuro sciens cuba
uertit. Cū aū iur possit desere
uxorē / obfornicationē pōt ei
reconciliari. **D**imit & uxori /
Vn̄ q̄r de illo q̄ concubuit cū
matre uxores sue / aut aliq̄ cog
nata ei. utr̄ possit ei reconcili
ari / sic & de illa que concu
buit cū fr̄e ut aliquo cogna
to mariti sui si pecc̄ illud publi
cū fuerit. nec sibi reēciliari /
nec aliis copulari possit. §;
deberet manere incontinentia.
dū utq; uiuū fuerit. **S**i aū n̄ ē
manifestū. & marit̄ ille confi
tet̄ illud. atq; pollicet̄ se h̄ p̄ba
re. iudicio aque ut candentis
ferri siue duello. ei & cōsentane
is ei si forte aliq̄ assenserint cū
sunt infames n̄ ē credendū / nec
ei iudiciū atq; duellū suscipi
endū / p̄fert̄ cū illo n̄ uelit
se p̄bare reū / & aliā p̄sonā. & n̄
purgare ab aliq̄ peccō. Porro

si ipse penitens & cōfiteus peccō
 ptulauit cōsilium dari aīe sue.
 consulendum ē ei quatenus assen-
 su uxoris mittet uitā deserēdo
 scdm. Quod si ipsa renuerit as-
 sentiri reddat ei debitū & nō
 erigat dolens gemenq; p illo
 debito q̄ ē redditū atq; inq̄mū
 uale & abstrahat se a cortu sacre
 uisitando scā loca. licentia ei sēp
 ad hē entens ut assensu uxoris
 deserat hē mundū. **O**bi q; op
 ponit. **l**ex ad mandū prbm
 de illa q̄ duob' nupsit. ista soror
 que ut die uī passā ē ut aliu
 geret. **S**i uult x̄ corp' accipe
 & nō adultia reputari. agat
 penitentia. ita dū taxat ut
 scdō uiro qui nō appellat' uir;
 adult' a tempore penitentie
 non copulet. **N**em nouā loquor.
 imo nō nouā s; uetē. que uetis
 testamti auctoritate confirmat'.
 fidereliquerit scdm uirū &
 reconciliari **p**ori uoluerit nō

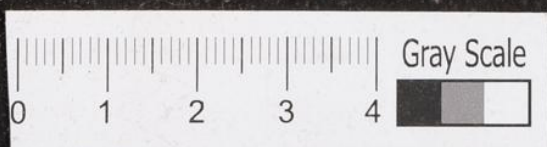
op

pōt. **H**ec auctoritas uel
le. q̄ mulier q̄ ē adulterata
priori uiro si marito suo recon
ciliari n̄ pōt. Verū sic ē intel
liēda. Rem nouā. i. inauditā
fieri t̄p̄ gr̄e loquor. ueterē
i. seruata ap̄ antiquos subue
teri lege. si illa que accepto
libello repudiū t̄nsiuit ad sc̄m
uirū. relicto priori. si uoluerit
reconciliari n̄ pōt. q̄ manifestat
t̄ h̄ sequentia uerba ier. Scrip
tū ē in dicitō nomio. Si accepit
ho uxorē. & habuerit eā. & n̄
inuenert gr̄am in conspectu
ei p̄ aliq̄. fedicitatē. scribat li
bellū repudiū. & dabit ei. &
dimittet eam de domo sua.
cumq; egressa alt̄m maritū du
xerit. & ille q; oderit eam. de
deritq; ei libellū repudiū. &
dimiserit de domo sua. **I**nt
certe mortū fuit. n̄ pōt p̄
maritū recipere uxorem. qm̄ pol
luta ē. & abhominabil facta ē.

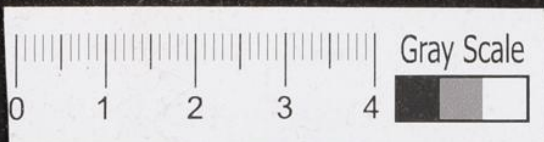
corā dño / **F**inis isti auctori
 tatis uide dicit n̄ licuisse re
 pudiate alū copulari / **S** for
 tassit sic ē intelligendū / **P**ol
 luta dr̄ que cōmiserunt se
 alū. **P**ori uiuente / **Q**uis licite
 facta ē abhominabil. **De**
 iudicio illi qui repudiabat
 eam coram dō & hominib?
Auḡ in l. d. s. d. in. m. h. moyses
 p̄ duriciā ur̄am fecit / **Q**ntū
 uis enī dur⁹ eēt q̄ uelle uxo
 rē dimittere uxorē cū cogi
 taret / **L**ibello repudiū dato /
 iam sine pietō eam posse alii
 nubē facile placere / **H**ōm op
 ponit Innocenti⁹. **Q**ue a spe
 cialit̄ nubunt & a sacerdote
 uelant̄. si p̄tea ut publice nup
 serunt ut occulte corrupte
 fuerunt / **N**ī eas admittendas
 ad agenda penitentia. **N**ī his
 cui se unxerat de hac uita
 discesserit / **D**ienū de homin
 b; h̄ rō custodit / **U**t q̄cumq;

uiuente uiro alii nupsert /
habeat adultera / nec ei agen
de penitentie licentia conce
dat / **n** un ex eis fuerit defunc
tus. quanto magis de illa te
nenda est. / que antea immor
tali sponso se coniunxerat / &
pea ad humanas nuptias / **n** /
ue elegit / **p**rema pars ^{hui} aucto
ritatis uidet **d**re / non licere
adulter agere penitentia. ui
uente utroq. **U**n uiuente. u
non pot priori reconciliari
cu salute aie. **Q**uod cap
quibda uidet sic exponendu
noneas admittendas ad agen
dam publicam penitentia.
n is. e. s. i. d. h. m. e. **Q**uo que
sic peccant uerecundia ppo
fita pp publicam penitentiam
peliuiores solent ee ad pec
candu / cu mecho consueto.
nec ei agende penitentie. p.
licentia conceat. nisi ex eis
f. d. un ille. s. / qui e notabit

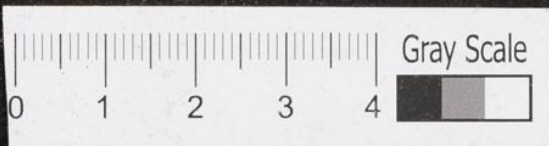
133
alū ū dicit rigore iusticie /
ēē dictū eas non admitti ad
penitentiā aliq̄ publicā / t̄
p̄uatā / q̄ten̄ que lapsę sunt
terrore uerboꝝ iustioꝝ / &
magnitudinē criminis ex
pauescens cessent a peccō.
atq; affligant̄ ap̄tō / Quę ū
n̄ sunt lapsę caueant ne la
bant̄. Quibusdā ū aliis se
quens expositio uidet̄ po
tior non eas admittendas
ad a. p. n̄ is cui. s. i. de hac
tali uita / d. i. n̄ cessauerunt
a peccō. nec ei agende peni
tentię. li. cō. n̄ dimiserit pecc̄
q̄ dicit̄ his uerb̄. ū un̄ ex eis
f. d. Si enī. & fuerit defunc
t̄. tē peccō dimisso poterit
accipe penitentiā & recon
ciliari priori. Si prim̄ tē
poterit accipe penitentiā
de p̄cedenti adultio. & re
manere cum seccō. Namq;
t̄p̄r innocentiū n̄ erat statu

tū ne quis duceret illam
cū qua fuerat adultat. cui
sententię h sequens lra con
sonat. Quanto mag de illa
que p^o immortalis. se conuin
xerat & p^oea insiuit. a. h. n. te
nendū est h. s. q^o n̄ est admit
tenda ad penitentiā n̄ deseru
erit illū cui publice & occulte
iunxerat. Ille autē que in scō ha
bitu iunxer cū aliis in mona
st^orio si forte p^oq^o benedicant^o
nube uoluerint licentia nu
bendi non dabit^o eis. tñ si añ
consecrationē contraxerint cūguū
non ē dissoluendū. poterunt
enī saluari in illo habita pe
nitentia desponsione quam
fecer^o dō. uoto & saltē habitu.
Innocenti. He u que nec sacro
uelamine tectę. tñ in uirgina
li pposito se simulauer^o pmanē
licet uelate non fuerint si for
te nupsierint. his agenda ali
quanto tpi^o penitencia ē. q^o

sponsio earū adnō tenebat²
 fieri int̄ homines cū bonē
 fidē n̄ dissoluit² quanto mag²
 ista pollicitatio q̄ cū dō pepi
 gerunt solui² iuncta n̄ po
 terit. Itē opponit. Salomon in
 parabol) Qui tenet adultā stul
 t² & impi² ē. Quod sic exponit²
 qui tenet adultā eam n̄ cor
 rigendo & ei² adultio cōsentien
 do. stult² & impi² ē. Vel fortas
 sit ē sū assentiāt. cū illa nolit
 cessare & ipse possit continē
 tenens talē stult² & impi² iudic²
 Aug² in l. reitacionū i. licē di
 mittere uxore² p̄ fornicatio
 nē que in stupris committit²
 nulla questio ē. & ū dixi h̄p
 missū ēē n̄ iussū. n̄ attendi aliā
 scriptā dicentē. Qui tenet ad
 ultā stult² & impi² ē. Nec sane
 dixerim adultā ēē deputan
 dā illā mulierē que p̄ ea au
 diuit adnō. n̄ ego te condep
 nabo. Vade deinceps^{lam} noli pec

care. si h. obediens audiuit /
Cū ū consens⁹ utiq; legitim⁹ &
suscipe mulierē in sua / dicant²
face conuigiū / opponit² n̄ eē e
uigiū. n̄ mulier appiniori
b̄ parentib; sponset² / ac legib;
dotet². & a sacerdote benedicat².
Quarit⁹. Alit⁹ n̄ fit conuigiū. n̄
ab his q; sup ipsā femina d̄na
tionē h̄re uideant² / & aq; b̄ cu
stodit² uxor petat² / & appinō
rib; parentib; sponset² / & legib;
dotet² / & suo t̄p̄r sacerdotali
ut mos ē cū p̄tib; & oblationib;
benedicat² / ac sollempnit² ac
cipiat. **Q**d̄ uidr̄ ad t̄rorē dix
isse uidet² ut t̄reat homines
a clandestinis conuigiis faci
endis. / ex quib; multa mala
puenebant. **M**ulti enī qui
occulte t̄xerant cūgia / dimitt
tebant uxores suas q̄n̄ displi
cebant eis. atq; h̄ ic̄ ipse ostendit
hac seq̄nti l̄ra. **N**i uoluntas p̄a
suffragant. & uota succurre

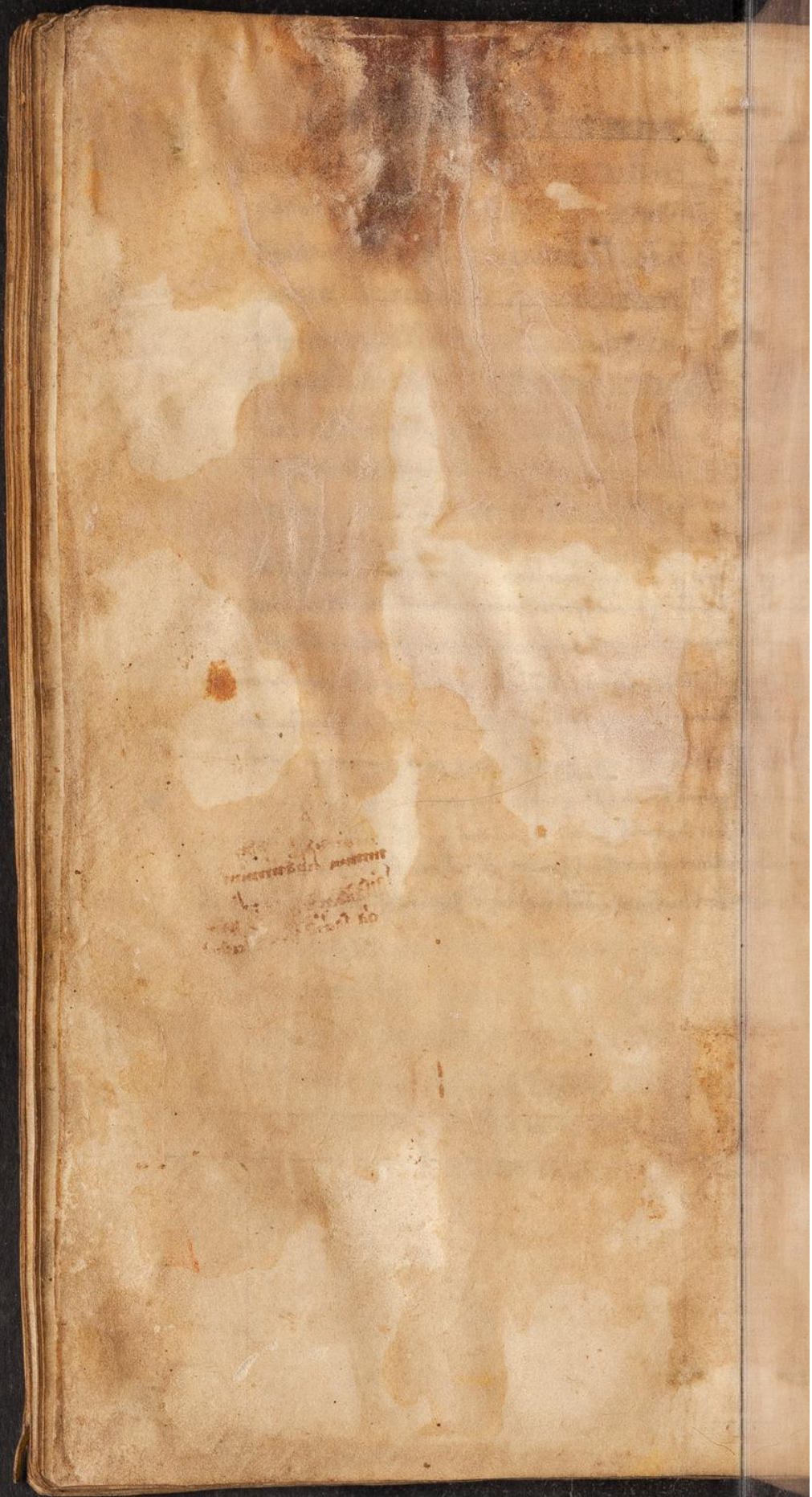

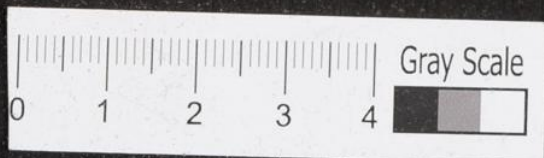
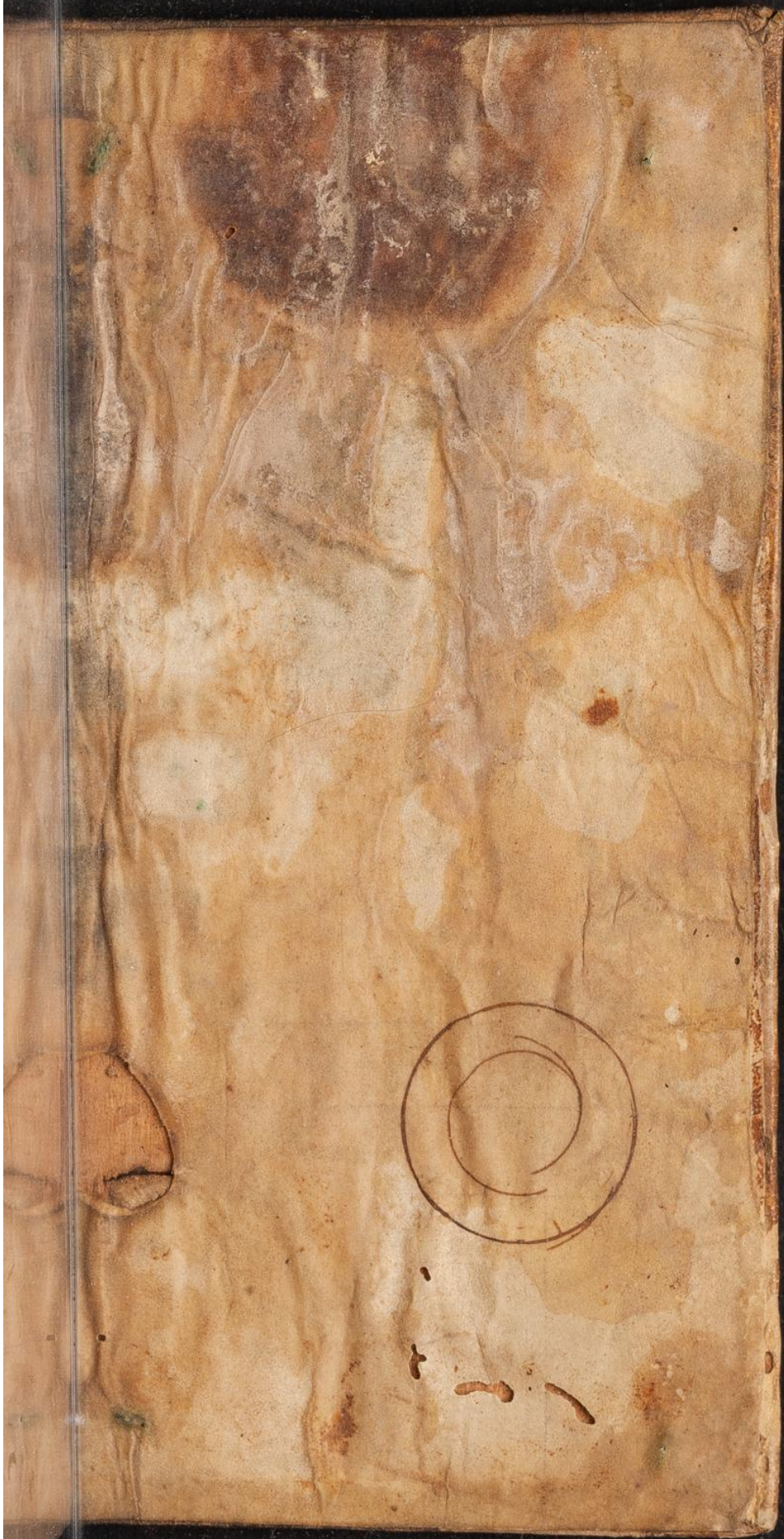
RIHT LEONARDUS

[Faint, mostly illegible text in a Gothic script, possibly a preface or introductory prayer.]

ipit ipm laqtaf tua culpam nre corrupcionis et humilitas do
gratior veniam peccet vanitatem copiosa karitas tua nre
excipiat multitudinem peccatorum. et frigiditatem gloriosa. frigiditatem
nobis offerat in omni. Unanimes. mediatoris nra. mediatoris nra
advocata nra. tuo filio nos redalia. tuo nos filio comedia. tuo
nos filio respicere. fac. o bndicta et gram ipm invenisti. et pro
gratum ipm duxisti. et manum ipm paxisti. ut que mediator
fieri dignatus pceptis i firmicatis et misere nre. ceqq; nre
cedente. pceptis nos faciat glo et beatitudinis sue. ihsus.
xpe. filius tuus. dñs nost. q e sup oia ds benedictus i secula am.

Manuscript
C.
52.

Bussonius
De lapsu
Adami

Staats- und
Universitätsbibliothek Bremen

Staats- und
Universitätsbibliothek Bremen

Staats- und
Universitätsbibliothek Bremen

